

MUSEUM.

Ročník třináctý.

Léta Páně 1879.

Poradatel: F. Drašar.

Tisk M. Perny v Brně.

Obsah.

Básně:

Str.

<u>Martin Čávan z r. III. v Ostrihomě.</u>	Str.	<u>Pomněnka z mládí.</u>	154.
Bratrn.	41.	<u>Al. Kisek z r. I. v Hradci Králové.</u>	
<u>Václav Leskutaj z r. III. v Brně.</u>		Čím to vy hory modravé?	49.
Vstaň k práci!	1.	Zvěst.	60.
Křesťanství.	7.	Znělka I. II.	72, 86.
Vstup do pekla, úryvek z Dantovy božské		Před popelcem	98.
komedie l'inferno III.	25, 36.	Vlasti!	108.
V poutevcech 500 letě památky umrti Karla I. (IV.)	17.	<u>Al. Lašik z r. I. v Olomouci.</u>	
Osvobozený Jerusalemský Torg. Tasso I. 1-5.	41.	Smírce.	89.
Dumy večerní	89, 153.	<u>Fr. Ludanec z r. III. v Olomouci.</u>	
Vzhledu!	102.	Časový liberalně	121.
V předsvečích 180 letě paměti kanonizace sv.		Kněž pěvec	134.
Pana Nep.	114, 126.	Kolébavka matčina	155.
<u>Josef Dobroslav z r. II. v Olomouci.</u>		<u>Vojt. Křížička z r. II. v Olomouci.</u>	
Plákomluva koleďou	95.	Křiby	15.
Starobylý chorál sv. Václava	100.	Z cyklu „Smír“ I. „Lidci“ II. „Světliný“	77.
<u>J. H.</u>		Z básní Tarasa Šv. Ševčenko:	
Krakoviak	5.	Dumka	96.
<u>Fr. Jiráček z r. II. v Hradci Králové.</u>		Šátek	134.
Motce	62.	<u>Fr. Spitišněvský z r. I. v Olomouci.</u>	
Počtenství	93.	Glossa	9.
<u>Jan Konečný z r. III. v Brně.</u>		Procit.	53, 65.
Ta moje píseň	8.	Náš boj	96.
Na rozchoďnu v p. Ing. Outatkov.	10.	Lidci přecovi	107.
Ze života	62.	Vzkazy	121.
Moštitla v bitvě	149.	Lamons.	125.
<u>Jul. Koubek z r. I. v Brně.</u>		<u>Jan Soukal z r. I. v Brně.</u>	
Bílý jeton, pověst. 13, 23, 29, 60, 83.		Košný šerm	20.
K 50 letě památky umrti J. Dobrovského	45.	<u>Fríd. Věrovský z r. I. v Olomouci.</u>	
Na hranicích	119.	Zesnulému bratru	74.
Osirelá	144.	Bud' vítan	107.

Prosa.

<u>Innocenc Böhm z r. III. v Plomúci.</u>	<u>Rudolf Novák z r. II. v Ostrihorně.</u>
Vak soudili pohanští Čechové o životě posmrtném? . . . 104, 119, 130, 142, 151.	Počátky cirk. lit. slov. školy na seme- ništi ostrihornském. . . 108, 122, 456. —
<u>Frant. Drašar z r. IV. v Brně.</u>	<u>Václav Petr z r. III. v Budejovicích.</u>
Drazi bratři! 1.	Morální statistika. . . 135, 152.
Tamátce F. K. Smíška. 6.	<u>Václav Petřík z r. IV. v Budejovicích.</u>
Příspěvek k dějinám brněnského a, lumnátev. 7, 10, 42, 54, 69.	Potřeba a užitek práce. . . 34, 48.
Uprávy. 28, 39, 64, 45.	Přimrazení Mochlinští, povídka. 61, 73, 85, 97. —
Směs. 28.	<u>Vojtěch Růžička z r. IV. v Plomúci.</u>
Na rozchořnou. 159.	Poetika v. sta Jos. Durdíka, kritika. 51.
<u>Jan. Konečný z r. III. v Brně.</u>	Směs. 40.
Tamátce F. Jos. Fiaky. . . 111, 122.	<u>Frant. Sedláček z r. II. v Plomúci.</u>
<u>Julius Houbek z r. I. v Brně.</u>	O jasnosti Boží (myšlenky Feneb, novy). 50, 58, 133, 150.
O hrade Těmříně, pověst. 12, 21, 30.	<u>Alais Slovák z r. I. v Brně.</u>
<u>Frant. Novák z r. II. v Brně.</u>	Slovo o reformě hudby kostelní. 14, 24, 46, 82, 118. —
Křesťanství a vzdělanost. 66, 90, 102, 116, 132, 148.	<u>Jos. Slovák z r. I. v Brně.</u>
Aporismy. 59, 71, 95.	Bůh ve filosofii, nevědomého? 18, 33, 54, 78, 93.
<u>Jan Chrástovec z r. II. v Budejovicích.</u>	<u>Frant. Spitzhnevský z r. I. v Plomúci.</u>
Vojtěška, pověst. 109, 124.	Katolický M. Potěmka, kritika. 99, 111.
<u>Jos. Křesťán z r. II. v Plomúci.</u>	<u>Bedřich Zivotský z r. II. v Brně.</u>
Legenda o sv. Prokopu, kritika. 63, 74, 86, 145, 159.	O telefonu. 39.
<u>Jan Kubiček z r. III. v Plomúci.</u>	Twince či náhoda? . . . 115, 128, 138.
Nadělníci v umění církevním. 56, 68, 80, 92, 106.	

MUSEUM.

„Církev a vlast ty v mojich miluji sestersky se nádrah,
Každá pít, každá má moje srdce celé.“

Susit.

C. I.

1879

2. XII.

Vstaň k práci!

Vstaň k práci, bratře; slunce na nebi Vstaň ruce; lačná čeká hruda,
A sklívan v poli Pána volebi! Že rukou tvoji zkvete chuda
Vstaň k práci, bratře; na poli A v odplatu dá plný hlas,
Tak rolník s hrušou zapole. Až na dějde žně hojně čas!

Noc pěkná byla; čerstvý spánek
Si rozstlal nad tvou chýši stánek;
Děch jeho dal ti svěžích sil,
Ktu práci by's se zotavil.

Vstaň k práci, než ti hluchý houkol
Kopřetel vsaje v pole vůkol!
Vstaň, bratře; nejvyšší už čas,
Tak nevejde ti nikdy zas.

Praxi bratři!

Již mnohdykrát a mnohými způso-
by rozpisovali se ctihodní předchůdci,
o naši o významu, důležitosti, obsa-
hu, směru a účelu „Musea“ a plamen,
nými slovy zvali spolubratry své k
hojně účasti a sčelotnému zápasu li,
terárnímu, který již po 12 let v něm

byl veden s obětavostí a nadšením,
Domnívajíce se, že by zbytečně bylo,
ohlívat věci staré, které bez toho vět,
jiné jsou známy, nemíníme se dále
o nich šířiti, nýbrž předkládáme bed-
livé úvaze laskavých členů jonom ně,
kolik myšlenek mnohým snad už zná,

myšlek, kterých, by sobě dobře povšimnli
všichni bratři naši, prosíme.

„Uprostřed vichřic bezprémných," praví Št.,
šil ve svém úvodu k vykladu evangelia sv.
Mat., „národ náš zachován a k novému
a nadějnému životu povolán jest. I po-
nov jest rukou k dílu přičinili každý a
na popluzí Páně práce se úsilně posí-
mati; Bůh zajisté, jako zádnému člověku
zaháleli nedává, tak také národa žádného
nenechá bez úlohy. Očividně ruka Boží
nás chránila, ale pamatujme, ... že svo-
boda a národnost jen tím se zachová, k-
ní v sobě i v tom pokladu nalezají povin-
nost k úsilovnějšímu konání vůle Boží.

To uznávajíc veleoslavná konsistor pražská
před čtyřmi a čtyřiceti lety jako se vyda-
vati v jazyku českém „Časopis pro kat.
duchovenstvo," který by jako pomocník a
nástroj pěstoval a šířil nauky bohoslov-
ní mezi kněžstvem a jimi pravou pověst a
vzdělanost v národě. Tybízajíc pak kněž-
stvo k úsilovné práci literární velmi pře-
hodně v předmluvě praví: „Čas, strachova-
ný čas jest, abychom již ku vzdělání na-
uk bohoslovných ruce přiložili, mají-li
kdy i v našem jazyku, ke velikému u-
mění a vědomostem tak schopným a o-
hodným, utošilost úrodě vydávati. Jest,
liže Němci a jiní národové, majíce nad-
bytok knih ku vzdělání duchovního slo-
-

žících vždy ještě potřebu zlatého časopis-
tu theologického uznávají, v kterémž by my,
služky a zkoušení své sobě odměnně sdě-
vali, a ve vzdělanosti sebe k tak vážnému
úřadu, jakož duchovního pastýře jest, vše,
možné pracovali: kdož jest, aby toho potře-
bu byli v českém jazyku necítil, kterýž jak
svým užíváním v obecném životě, tak vž-
láním v rozmanitých větvích literatury da-
leko za jinými, ne bez viny naší, stojí.

A to tím více, neboť není dosti, aby du-
chovní správce tolikát lidí rozuměl a sebe
jakž takž se rozumitelným jemu učinil, a,
nobří musí on v té míře jazyka národního
moci býti, aby rozum lidský ověcovali,
mysl ku poznání pravdy i odporu přiv-
diti, city povzbuzovati, srdce šlechtiti, lá-
sku k dobrému, nenávisť ke zlému rozně-
vati, vůli k milování Boha, ctivosti a věro-
ci pravé, pevné a spásitelné jest, nakloni-
ti a rozloučiti uměl, slovem potřeba jemu
jesti, s kterým se uměním ozdobné přecíštěné
výmluvnosti, kterážto netoliko bez vlastního
hlubokého citu, vzdělání a očištěného roz-
umu a šlechetné vůle, ale neméně bez let-
ke pohyblivé se a samověk jako proudem
v úst a z úst plynoucí mluvy, důstojnosti
věci a posluchačům přiměřených, z vně-
řin povahy a přirozenosti jazyka vy-
stých, rozvážně volených, srdce i rozum
zanimajících slov a řečí způsobů, krátce

bez hluboké a důkladné znalosti jazyka
pojeda byli a místa měli nemůžé." "Zvůčňělý Čelakovsky" podává ve své "Čes-
ké škole" r. 1834. knidku o časopisu tom
voklošá: „Kdožkoliv bedlivým okem patřil
na prospěch, který literatura naše den ke
dni činí, musí spravedlivě dati Suchov-
nímu stavu svědectví, že tato literatura
za novějších časů v něm daleko větší část,
která svých čtenářů, překladatelů a přispěvatelů
nalezá, nežli v jiných stavech, což zajisté
k nemalé cti a zásluze budou jeho slou-
ží. Kdo by o tom chtěl pochybovati, pro-
kloňž řád spisovatelů našich, znamenaj,
kdo nejvíce české knihy kupuje, popatř, kdo
ke všem prospěšným překladům na zvláště
mí jazyka a literatury naší nejochotnějším
ještě přispívatelem, a snadno se přesovedčí." "

Avšak velikáni silné lásky a velí-
kého nadšení a obětavosti jeden po druh,
hém vymřeli a sotva minulo jak tisícet,
jaký to rozdíl! Kdožpečí mnohonásob,
ně valí se na národ a kněží, strážcové
českého lidu, lhostejně oddávajíc se po-
hodu, hrám, radovánkám a jiným toho
druhu troškám. Trpco na ony zábavy
buží V. Plšek a pevně výtky činí zda-
pravou či nepravou kněžstvou mladěmu.

„Mladší pokolení kněží," tak pravi,
„je pláče vlastenecké mnohem vlněně-
jší; viděti to n. p. v literatuře české po,

sledních desíti let, jak velké části mladší,
k kněžstvu spadla od srdce; hledejme její
sila v knihovnách jich, a bude to nadar,
mo i se srovnámo ve dne. Ba oni jich ani
neznají. — Ale se více mohli a měli by či-
niti na národu roli Bedičné! Z lidu vy-
šli, znají jeho potřeby, jeho schopnosti i
vady; již úřadem svým používají důvěry
a úcty jeho, ba poslušenství jeho: jak skrom-
né byly by výsledky v krátké době, kdyby se
působení jejich v dospělejší lid neobmezova-
lo na několik hodin ve chrámě ztřeštěných!
Kterí lidé v národu, kteří by tolik času a
tolik příležitosti měli, jako kněžstvo?
Jakými dobrodinci lidu svého stali by se,
kdyby toho času i příležitosti té aspoň
v mladších letech více užívali? Ale bohu,
žel, čím mladší pokolení, tím méně po-
myšlí na to, aby volný čas a hojně síly
svoje zužitkovalo ve prospěch lidu, mezi
nímžto žije nudíc se dlouhou chvílí a hle-
díc vyplniti svůj prázdňný čas vyhledává,
ním zábav všelijakých."

A jiný spisovatel V. Plšek již do
konce posměch sobě činí o tom kněžském
překováni a podporování literatury české:

"Co do knih — sotva jedna ze sta
čet poslední až do stránky;
když se Práhy hodvedla cesta,
předplatil rádne "Blaženost",
a peklí na něm bochníky."

Aby se však nedálo, že snad jenom po-
mluvy laiků (?) na stav kněžský zde uvá-
díme, nebude o místa, když i hlas kněze
a spisovatele osvědčeného zde připomenut;
pravíť P. Kopřiva ve feuilletonu „Lécha“
takto: „Křesťanští fotolíneci stěžují si na ty
bezbožné noviny, kterak přejí lidu knázi. Máme,
há a pachtí se v kazáních a ročníkách, há,
napomíná, zapřísahá a hřmí proti glému
tisku, at' si vhod či nevhod, a přece po-
zoruje, že všechno jeho kazatelské úsilí zů-
stává marné, ba že lidé tím více pry bez-
božné noviny čtou, čím více se proti nim
hubuje. — Zde třeba počínati si humeo-
paticky. List špatný možno vytláčiti neb
aspoň neškodným učiniti pouze listem dob-
rým. — Avšak jak bídne jsou nyní pod-
porováni a jak málo jsou odebírány kat.
listy od kněží! Kdo chce, přesovědč se!
A neodebírati-li kat. kněz listy katolické,
kdož pak, řádu se, na světě má je odebí-
rati?! Snad liberálové nebo židé! Každý
ministr, každá strana má svůj
list, každý ústav a závod vynakládá
ročně tisíce na časopisy, ba každý kra-
mář, holíč a šlejší uschová si několik
krejcarů, aby jeho firma stvořila se v no-
vinách: jen my katolíci máme zůsta-
ti němými, když vše kolem nás hnu-
se, řve: „kri-kri“! Pak máš Dechaj-
povímanulí výrost zvěčnělého Otce sv.,
který zajisté sobě naši nejlépe rozuměl:
„Kdo k straně církve napíše dva řádky,
více učinil, nežli: kdyby pro ni doc-
hodiny kázal.“ Tot'hle již smutné faktum, že stav
kněžský velkou většinou — a právě ti nej-
majetnější — ani literaturu svou nepodpo-
ruje, zřejmě faktum jest, že stav kněž-
ský velkou většinou ani bohoslovné pi-
semnictvo české nečte, profaní ne-
poučuje, ponechává je pole literární čir-
nosti dobrodruhům a banditům à la
Čáda a perok z Pádršova Alfons Štást-
ný. Neboť jenom tím lze sobě vysvětlit
liti takovou chudobu literatury české
bohoslovné, kdož obsah časopisů vyplní,
vám bývá téměř výhradně od redaktora,
jenom tím lze sobě vysvětliti frivolsní a
sprostý směr, který již i v belletistik-
ce naší zavládá počíná, jakož i zů-
vůz gášť proti církvi a sluhům jejím,
jaka se denně v časopisech periodik,
člém hlava: ano tak daleko to dospě-
lo, že se našim slovem veřejně opovrh-
je, že se nám již každý strapa jako
bláznům, hloupým, blbům a lidem
obmezeného rozumu posmívá. — A co
čini kněžstvo, aby stav svůj a důstoj-
nost církve obhájilo, vidíte všichni. —
Avšak jako po bouři kute krásné
ráno bývá, tak i nyní pevně doufáme,

že se stane : ano my vidíme již červánky
jeho vystupovati. Tyll a Method obhá-
zejí stěpnicí svoji, duch Dušilův zaví-
tal do síní seminářských na milé Mo,
rase a járá mlad s nadšením se k ně-
mu hlásí.

Bratři obou semenišť moravských!
Tisíce per a tisíce hlav zaprodaly se bla-
hu, a vychytralosti ďábelskou a vytr-
valosti takové věci nehodnou usilují o
vyhubení vtry, mravnosti a jazyka v lidu
našem. My pak majíce byli jedinékrát
obrancí těchto nejpravdějších statků cti,
věčného, zda bychom se mohli divati
na toto duchovní upržení lidu svého,
zdali i my chceme čekat, až by snad
nějaký žid nebo liberal nás obránil?
Omikterak! My dobře známe váznost
soby i sílu svojího nepřítel, proti
kterému nám bojovati jest, a stojíme
připraveni k boji a hotovi k obětím
jakýmkoliv. Vždyť i vůdce máme

vys. Důstojného pána Procházku nad
jiné proslulého, který i letos s radostí a
ochotou velikou se uvolil býti lastavým
rádrem v přípravných a cvičebných púť,
kácích těchto. Účast a ochota muže tohoto
věhlasného, který i letos svůj dražocenný
čas našim potleskům věnuje, budíž nám
mocnou pobídkou ku práci úsilnější.
Ano, bratři! jen práce stálo, obětována spa-
si nás, a ku te zve nás i letos, Muse,
um, otvírajíc pohostinstky sborce své
všem, kteřížkoli's dobré vůle jsou.

A protož bratři! povstaňme rázem
všichni na obranu cirkve a vlasti a
„srazíce se v jednu sílu silně vyraz,
me jako oheň ze země!“

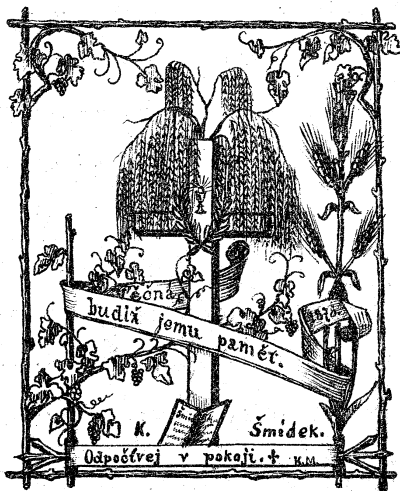
Sila nepřítel neleknej nás, nýbrž
budíž nám mocnou pobídkou ku prá-
ci účinné. A kdož by z nás se med-
le letal? Vždyť nám hostem Bůh
a cílem spása Duše!!

Protož pokyř již Kriste, zehnej naši snaze,
Ať v zlepidlý strom vzroste v nebes vlože,
Ať po Moravě šitlné větve stele
Jsouc posvícen Duchem - anděl v lidském těle.

Krakoviak.

Chatrčka nizounká, došku pár na střeše,
Tamže zámku dívka kochá se k potěše.

Stklně hochu hlavu, rozvesel své graty!
Přak na pyšné pány vjede jednou tatky.

Smutná hrana zavzněla nám, přichozím z prázdnin vstíc: „Šmídka není.“ Církve Pán povolal k sobě věrného sluhu svého. Zatruchlili jeho žáci, kterým byl lastavým otcem; zatruchlili učitelé, kterým byl milým frukem a zatruchlili jsme i my s celým národem, neboť jsme se nadáli, že jsa právě uprostřed tvůrčí literární činnosti ještě mnohou perlovou, chutného polavi církve a o sobě vlast na, si milnou.

Šmídek byl univerzální genius v pravém slova smyslu vynikaje zvláště ve filosofii a aesthetice, a jímž kniha národního probuzení a novovykréjené literatury naší. Právce v nás hořelo, když nám o vlastenecké literatuře vyhlasy činil a menadali jsme se, že nám tak brzy odňat bude. Anžé a velké měl ještě záměry a plány; ale když tak mčel

rukou přikládal k dílu, pokynul mu Pán a vzal služebníka věrného k sobě. Doko, nal kněz nad jiné horlivý, ale hlas jeho zní Moravou; sobyjoval učenec nad jiné velický a spisovatel proslulý, ale duch jeho žiti bude povýšy ve vlastech našich slovanských; padl na lůžko velký šušilovec, klesl cedr na Libenu a za něj — palasí nepa, ustová. Život jeho byl pln práce, boje a lo, poly pro církve a vlast. Leže již na lůžku cho, roben stýžen důrazně vyžýval nás k činnosti a k práci obětované a předpovídel nám krutý boj, který nám ventku postoupiti bude.

„Tvá k nestračujte se,“ pravil, „neboť věz, to: „td militiam vocati sumus Dei vivi.“ —

Menadali jsme se, že to byla poslední slova, kterými se s námi loučil. Nezapomenutelnými bu, sou nám choře, u něho prodlené, jakož i památka jeho věčně poliva u věčné památce národa a zřáku jeho.

R. I. P.

Křesťanství.

Kdo pochopí ty azurové pláně ?
 Za krásné noci jaký pohled na ně !
 Koloběh světů, nespočetné množství,
 V němž září velikost a všemoc božství !

Pěj, pěvče, jak se věškerenstvo chvělo,
 Kdy slunci tisíc v prostor prázný sjelo,
 Tak po soumraku zlaté prvé zory
 Loktuší zlatou krylo lesy, hory !

Kdo pochopil pozemské ty pláně ?
 Za krásné noci kdy se stetlo na ně
 Andělů v písni étherových množství:
 „Bud' pokoj lidu, sláva budiž božství !“

Pěj, pěvče, jak se lidstva chmurné čelo
 Po spánku drahném nočním pozahořelo,
 Když hvězda nad Betlemem bleskem zory
 Oblékla gem a jasno Sachů sbory !

Kci vědo, jaký chaos různý
 Byl tentkrát, když mix nebes luzný
 Spal v klíně země, jako v klíně matky
 Spí před zrodem plod srdce sladký !

O pradobo, kdo žasy tvoje sčell,
 Kdy prý život v nádech země zkvell ?
 O volebo, o krásy mysterium !
 Ten básník rozumí tvým divům !

Kci Božstvo, jaký chaos různý
 Byl tentkrát, když sen spala luzný
 V chaosu pravda, slověk žírol zmatky,
 Tež chrlil v lidstvo soudeč by mlatky !

O čase pravdy, kdo tvůj paprsek stihl,
 Kdy lidstvem v ráně u volebě mihl ?
 O volebo a krásy mysterium,
 Kdo porozumí věčným ložím divům ?

O pradobo a čase zlatý pravdy,
 Do našich bání nořím já se zavdy ;
 Tam Semantů lesk černě hoří,
 Lit v nitru, v duchu píseň tvoří ! ~

Příspěvek k dějinám alumnátu brněnského.
 (Pokračování).

Kačo Šm' such v alumnátě brněnském náhle obyvatelstvo pompijské v aróně
 byl jako výbuch Vesuvu přetvápní skromáždění. Ovšem že tento slovanstý

rukou nebyl tak náhlým a zkažonostným,
ale plamínek jeho byl přece přetvápující,
eím, neb na sebe obracel pozornost
ze všech stran. Co to? K čemu to?
Odkud to? — bylo stále slyšeti od Něm-
ců a vypalých Slovanů. Každý o tom
jinak soudil, vše barvy sklíčků, které
před Někým si zavěsil.

Myšlím, že nebude na škodu, zmí-
ním-li se o poměrech, jaké tehda na
Moravě panovaly. Že Moravané jsou
Slované, o tom se nikde ve škole neučí,
to. Nicoll-li student více z vlastní pil-
nosti, o historii, než co ve škole při zkouš-
kách odříkával, neměl nikdy této vě-
domosti. Obvyčejně studováno asi tak, ja-
ko se řemeslu učívá; paměť naplňována
jen proto, aby se každého ^{roku} průzkumy
dobré vysvědčení přivneslo a po skončených

studiích nějaké té službičky se došlo. Po-
to také, kteří byli na Moravě na počátku
4. desetiletí božího saecula co uvědomili
Slované, byli většinou učení lidé a první
národní spisovatelé jako n. p. Holásek,
Kinský, Klácel, Sušil, Trnka, Turinský,
Žák aj. Oni se ovšem pilně o to pokouše-
li, uvědomění slovanště probuzovati, lásku
k mateřskému jazyku rozvícovati, ale měla
to účinek, jako když někdo u rybníka stojí
a rybám mluví. Právě v této době na-
vštívil Chmela, profesor z Vídně, Kruce,
rozený Trčibčan, známého velkostatkářského
úředníka na Sílavsku a přemlouval p. p.,
mocného vládaře na panství, aby se dal na-
vikem slovanstvem, sic že ho — jeli právě na loď,
ce po rybníku — do vody shodí, nepřislibí-li se
obrátit. Tento ale chytře žert obrátil: „To
by bylo obrocování po larecku.“ —

Ta moje píseň.

Tak ta píseň z mého srdce
Odletěla do pustiny,
Tak to pláče v podzim prchá
Z milé naší domoviny.

A tak píseň zvučívá jindy
Zmírá v tom mém srdci dumném
Tako hynou ptactva zpěvy
V opuchalém háji samném.

Plynuli mně krásní dnoce,
Tak ty růže v podjeseň,
Všude radost, všude plesy —
Škoda, že to věčné není!

Poschlo kvítí, odumřelo,
Křák zas v jare bujně vstane —
Ale ta má píseň zniklá
Jelba již kdy znovu vzplane.

MUSEUM.

Tisk M. Perny v Brně.

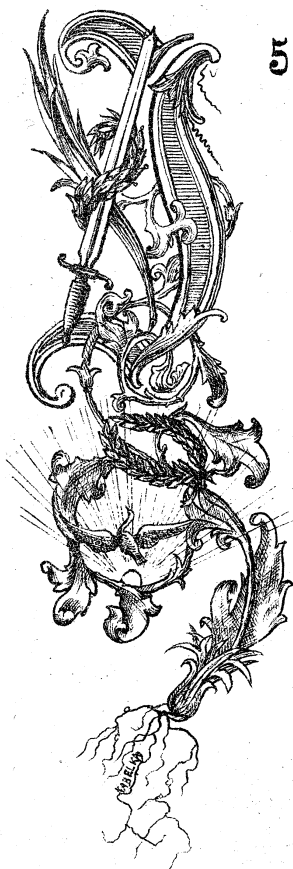
„Církev a vlast-ty v mojich milují sestersky se nádrech,
Každá půl, každá má moje srdce celé.“

Sušil.

3.

XIII

SVATVEČER 500 leté památky úmrtí KARLA . (IV.).

aká xaré z minulosti šera
V ducha blyská v době svatvečera ?
Li to hvězda blešná večernice
Vitající lunu v bílém světle ?
Li to Krásopani zřetelnice
Ve lilije sněžné rozekvetlé ?

Není hvězda jasná večernice,
Ni to Krásopani zřetelnice ! —
Těst to slunce naší slávy dřevní
Zapadší v rov přede věky pěti,
Z dějin šera paprsek jeho zjevný
V době svatvečera v ducha letí !

Zašel Karel k otcům otec velký !
Karla sláva — dcera immortelky
Těčně u nás mladá, věčně svěží !

Sluncem září z minulosti šera
 Karel, nejvyšší kněz slávných kněží
 Ve posvátné době svatvečera!

Vítej, vlasti, vítej bohatýra,
 Kdy tok dějin duchu rozevírá
 Knihu činů jeho slávy pyží!
 Ově Tater zpěvných do Sumavy,
 Od Dunaje, až kde Balt-nám cizí,
 Oslovujte Otce dítěek davy!

Karel byl vám tvůrcem, mesiášem,
 Kdy nebylo vás-či už poďrubášem
 Sláva vaše věčným snem se zdála,
 Karel vyšel sluncem, seje růže blaha
 Dal vám byti, slávu Otakara!
 Lestkem Athén vzplála naše Praha.

Praho, obléč řízu drahokámi
 Hlaholiz zvou tvého velechrámu!
 Při se oblouk, Vltava kde plyne!
 Oslav, Karla, uměn velestane!—
 Vyjasni se ředy Karlštyne,
 Nové město Otcem zbudované!

Vstala spravedlnost utýraná,
 Čechům Karlem dána práva dána,
 Zrůtky naši mluvy hlaholily
 Ve chrámě a ve královské síni,
 Odkud popelkou ji vykostili
 Druhdy krevní Přemyslovi syni!

Vítej za to, vlasti, bohatýra,
 Lumírova zni mu jasná lýra;
 Zni mu v slávu česká píseň pyží
 Ově Tater zpěvných do Sumavy,
 Od Dunaje, až kde Balt-nám cizí,
 Oslovujte Otce dítěek davy!

Ruk ve filosofii „nevědomého.“ *)

Nevědomé! tak zní nejnovější firma pantheismu, jenž v době poslední tolik

*) Filosofie „nevědomého“ způsobila veliký ruch v literatuře německé; kněží kupci takoměr ani nestáli prodávati jednotlivé exemplary; ve čtyřech letech vyšla se sedmého vydání. Naše mladá intelligence zářasami jejími prosytká, většina je filosofie Hartmannovou hovorí.

vůle boží jako vůle atomová na nesmírném množství bodů, sil. Vůle by atomové mají ovšem i představy, jichž obsahem i účelem jsou síla přitažlivá a odpuzivá. Dvě, tři, neb i více vůlí (sil) atomových křivuje se ve své činnosti, až nastane spor, jehož výsledek je hmota a tudíž i reálné prostředí; neboť kde hmota, tam vedlebylost, tam protivor. Avšak má-li božská inteligence i to byti, aby božskou vůlí zničila, musí se nutně od ní emancipovati a proto jest se jí snažiti přikvapiti vůlí a tím z ní vědomí vyvoditi.

Takým způsobem se to však má státi?

Nejprve z rozplývá se bůh zánlivě ve množství individuí tím, že určitě quantity atomů se sloučí v organické funkce vůle božské; souhra funkcí vůle božské k jednomu organismu se odnášejících a nutných je právě, co zoveme individuálním duchem. Individua (Pole, Pascal) jsou jen jevy, myšlenkami, činnostmi božskými.

Potom snaží se Hartmannův bůh sáhnouti k životu probudit; toto jediné slovo (život) řeší

nejhlubší problémy přírody; chceme-li si plegení, proplezení vysvětliti, pomysleme jen na božskou snahu, život neustále působiti. Jak obližno bylo to zájisté z počátku, kdy milióny gerů, ků nevyslyšely? Konečně učiněn počátek a bůh poněkud dopracoval se organismu nejvyšší. Ovšem že při této práci zůstal na mnohých místech trčeti jako ve slepých uličkách; místa ona jsou tak zvané šluky, ustálené tvary organismů (rostliny, zvířata, lidé).

Konečně bůh připadne na mozek, jako na šuk, ležící v něm, ulehne se a gerazí, kteráž tak je vědomí. Teď uvažme lépe tento velozajímavý proces: Všude, kdekoli bůh Hartmannův jakožto chlebi působí, vyronuje ze sebe představy, jež vůlí byt dostavě obíhají jsou chlebi. Každou utvoří chytivá inteligence, aniž vůlí v tom se zmíní, mozek, jenž tu má vlastnost, že individuálněmu duchu předsavý odslužuje. Vůle tyto představy spozoruje a seznává, která z nich se nevyslyší, nuly, ujasne a nabude vědomí.

(Pokračování).

Rodný dům.

Dome rodný, dome milý!

Ta se myslím každou chvíli,

Ta všechny ty na radosti,

Tichý jsem zažil za mladosti. —

V tobě vše mne mile vábí,

Každý koutek mysl baví,

Každé místo mi je dráhé,

Teď těšívá dítěto hravé. —

Jak mi sladce, když tě vidím !
 Nechápu však, jen se divím,
 Kdož je mohlou tě vlasti
 Žítici se : domova, vlasti.

O hrade Pellfrýdu.

(Pokrač.)

Štěstí leli čas. Mohutná ruka jeho hrady
 stala, města a říše buduje a táž ruka bouří
 pracné dílo své, zassouvajíc je v hrobtu
 nepaměti.

Kdo by nepomyslel, že z púdy, již rozbrá,
 žila ruka lidstva a žnem ovila, kde není
 památky ni nejmenší nějakých zátkladů
 poonych, všemu kraji kysí, povodil první
 hrad, jenž slouhá lela živilim a zhoubným
 útokům nepřátelským vzdoroval. Ty chlupy
 vysoké se stěmými skalisky, jež se tu kolem
 vypínají u hávu celokněm, němými jsou po
 městnity dob těch zálých, minulých. Oj, kdy
 by rozpoutala se jim ústa a svůj vyprávěti
 mohly nám, což naryklávaly by se o rodu slov,
 něm, jenž si na hrade první dítko živil, o
 litých bouřích, jež přeletly mu přes hla,
 ru a stínem zmizely, nezanechavše m'ru,
 má za sebou, což napočítaly by vzniku,
 vykvětu a zániku ! Ale, tak jen mraček
 bájeplný mihne se kol probětalé hlavy
 její, jako sen kolem hlavy šedivé.

A však málokdo mluví smířlivě púrova,
 málokdo gna' o tom vyprávěti.

Senom starěna shubná, když v lese rozži
 drobne do mše sbírá, nebo kmet šedivý,
 jenž si sem na čerstvých, žeravých vzduch vy,
 chází, aby ověžely údy zesláblé, když ko,
 lív poklesne na poloostrov, pozvechne a
 pomysli si : „Bože, jak ti dnové leli !
 Jak dávno tomu, co jsem malým jsa dítkem
 pohádky poslouchával o domě otcovském !
 Kde jsou ty blahé chvíle ! — Že prý, vozy
 nebylo, jen samá gahrasa kolem vysokého
 hradu. O, svět se ločí se mnou, když po,
 mním na tu dálku v minulosti !”

Když pak doma mezi vnuky usedne, sbíraje
 věctku paměť svou, vyprávuje jim o bývo,
 lém hrade Pellfrýdu tu to pověst :

„Za dávnych a dávnych časů, kdy nánek
 mívá ovival luhy naše, kdy každý jednot,
 loce veškerou činnost svou k lásce vlasti
 obracel a v lásce k ní se rozplýval : rytíř
 slatný žil na hrade otcovském v čestnom,
 raostkém pohoří”.

Šlídna a licha byla povaha Vítova,
 rovněž tak doletka ryku válečného, jako spo,
 rús a rýznice poddanými. Ba miloval pod,

Němé své a blaho jejich vytkl sobě za úkol. Toužil po samostatnosti, již mu nepodával kras otcovský, spravovaný bratrem starším, — a to nikterak ze zášti ani ze chřívosti, nýbrž pro to jediné, aby otevřenější měl vstupu k cíli určenému sobě. Proto málo ho poutalo místo rodné, málo ho pídalo lid z podkruží — a přece by ho byl tak říkajíc na rukou nosil.

Nejmilovanejším sídlem byl mu blížky, Koc, soucí ležela klášter, jehož opatem byl bratr jeho nejstarší. Vítek mnohem více si ho vážil nežli nevládného bratra druhého, a kdykoliv si nevěšěl rasy ve přičině někte, ré, nebo kdykoliv trnul mysl jeho za temno, val, u něho maloval utěchu jistotu.

Pednosto lítěho večera letního Vítek prá, šel se z prozířky, již téměř každodenně krajem konal, všecok smutek a zarazen. Za, vedl kone do stáje a nitym nepozorován, vešel chvatem nízkými dvířkami do roz, sáhlé zahrady, aby tam zapomněl polu své, ho. Ktakov v ruce počesiv, gadumán krácel chodníky nejodlehlejšími. Najednou se u, lehl; uslyšel za sebou kroky, a milý hlas naň volající. Chlét uniktouti v nepro, hlezné houšti Kocátého stromoví, než však úplna prascitl z hlubokého snění svého, už ruká jakási parně ho ujal za pravici a oko jeho utkvělo v zářivém zraku opatově.

Právě vyplula luna zpod mraku na modro, vém blánkytu a jasná její zář padla na zblesté a zolhlé líce Vítkovy. Opat se zachvěl, slova mu na plech mřela.

„Co znamená ta pouška bolav na tváři Ví, Koc?“ — zagneč po chvíli chvějící se jeho hlas. Vítek ucítil jen, jak prudce sevíčela se ruka bratrova, slyšel, jak zaskřípaly mu zuby, viděl, jak zapláč jeho zrak — než odpovědi nedostával. V takovém boji vnitřním ho ještě nezastal.

„Sjel jsem se s Ondřejem“ — vyrazil konečně ze sebe a opět se zamlčel. Ždalo se, jakoby už nechtěl si připomínati šap, ných okamžiků, jež zážil na cestě, jako, by temno nepaměti je chlét uložiti. A, však nemohl — Kres zase mu vprousila do tváři, zuby po druhé mu zaskřípaly, pravice opět se sevíčela. — Opat šnul boze slov. „Pesta mě poešla s Ondřejem,“ jal se Vítek opět mluvit. „Zapomněl pásek, jež bratra s bratrem pojí a velí druhu druhu milovati, nepřál mi lásky lids dobého, již sám si nedovede ziskati, záviděl mi lásky své. Nazval mě blů, ným podruhem, jenž z milosti žije dobro,“ šinců svých — jeho a své, a jest jím na obřiz. Vítek prý brzy bude mluvit dově, na a poznám, co jest nemiti mřela, kam bych hlavy natlonil...“ Vítek domlu, vil a cítil, že volněji mu bje srdce.

Opat klidně ho vyslechnuv z hluboka si
oddechl a slova láskyplná promlouva,
je hněvem spravedlivým vzplanal pro,
si nespravedlivému Ondřejovi. Když pak
už za pozdního temna klidně ve svou lož,
mici se ubíhal, opat listna Vítkovi

pravici pravit vózně:

„V Pána důvěřujme, jenž meda' kles,
nouli důstojicím v Sebe. Spomoci jeho
ukážeme, že medeje se ti ve světě lidem
zastíplným po vůli.“ —

(Dokončení).

Bílý jelen. (pověst).

(Dok.)

III.

Již kvítka hlavy stlonila
A pírka s drozdem zvonila; —
Shin ga stínem se líně kráti —
A rybit' stále lesní trati
Tenom dál a dál.

Jak ticho v houšti, dýmo kol...
Ten z hnízda vyplášen sokol
Zamává křídlem ve vzduchu,
Vine: srní, laň bez rachů,
Vše strýla v bělohu.

Kde jaty' srí — jen říkání
Kde jaty' lovec — reptání.
Mládečova mysl nepotlesá;
Políží' stále ve hloub losa,
Vnitřá v houšti a — sám.

Teď, ledí vzhůru, dolu,
Přelétne jen potok, zmolu,
Z losa v les a zase mladinou —
Kedba' poku, jenž zmrí' dužinou
A ho volá zpět.

Kvapí' dál. — Kde! šeda' stála,
Jak by od věků zde stála,
V nebesyčnou strán se vytklene.
Mládeci líce gblednou ruměné,
Kvi', má- li dál.

A s hora rachot s praskotem
Čaklo když hrom — a překotem
Se balvan za balvanem řítí
A za balvany jen se svítí
Jelen bělostný.

Letí se stráně do lesa —
Kytíři sedce zaplosá,
A rukou k zbrani už přitkláďa,
Vidi, jak jelen k zemi padá —
Leč jaty' tu šiv!

„Oj, dobrý mláďe, vzdal se, vzdal,
Ať nerozkali' mysl žal,
Ať lítost' srdce nepobouří,
Ať sko spánek nepřímhouří
Dolu hořkého!“

Zrak sladkých slov, jak děznívá,
 Až v hloubi' loucem provívá
 A ruka smatná klesá dolů
 A zrak a sluch jen ve hláholu
 Tonou vyznělém.

A ještě smí, a sladce smí —
 Ale, skála puka' postanní —
 A kůže, kost' jen, ruce svaďlé
 A při zkalené a vpaďlé
 Hledí ze stáry. — (Petr.)

Slovo o reformě hudby kostelní. (Petr.)

Na takové a podobné otázky můžeme
 směle odpovědět: „Zajisté přiměřenější
 a to mnohem přiměřenější jest tato hud,
 ba obřadům mše sv., nežli hudební a
 ušlechtilá' bohomrgká frilovačka!“

Abychom však tento výrok odůvodnili,
 jest se nám otázeť: „Která pak hud,
 ba jest pravou hudbou kostelní?“ Až
 pověď by asi zněla: „Jest ta, která jest
 poslušnou a pokornou služebnicí církve
 katolické.“ Zde nutno jest, aby se vš,
 brě uvážila tři slova: „Služebnice —
 poslušná a pokorná, poněvadž právě
 těmi slovy nabýváme měřítku, oceniti
 a posouditi hudbu církevní.“

Hudbě církevní důžno byti konečně
 služebnicí církve. Nemí jí dovoleno,
 aby si samostatně počínala; jí vezdy
 jest podřizovati se úmyslům církevním.
 Vě ustavičně jest říditi se podle boho,
 služby církevní a nepřisluší jí při,
 vlastňovati sobě právo, aby bohoslužba
 podle ní se řídila. —

Hudbě církevní důžno byti též po,

slušnou služebnicí církve. Jest jí zpí,
 vati jen tehda, když církve chce, aby se
 zpívalo, jest jí zpívati jen to, co církve
 chce, aby se zpívalo. —

Hudbě církevní důžno byti konečně
 pokornou služebnicí církve. Úkolem
 její'm není, aby se chlubně stkvěla, ný,
 brž aby vznešenější'm toliko účelům cír,
 kevním sloužila; není jí dovoleno, aby zle
 vlohy a schopnosti vlastní na odin sta,
 věla a ukazovala, čeho jí možno dokáza,
 ti; není jí dovoleno, aby veškerých po,
 můcek, jež po ruce má, užívala, nýbrž to,
 lito lěch, kterých církve použiti chce. —

Hudba kostelní jest služebnicí liturgie
 a proto musí to býti přispůsobena, aby
 slova liturgie slavněji zněla, Buť byl
 více poslehn a srdce věřících k Bohu a
 k posvátné oběti na oltáři obráceno, k
 zbožnosti povzbuzeno a rozmníceno bylo.

Tomuto pak účelu vyhovuje nejlépe zpív
 chorální svou klidností a vážností, svou
 jednoduchostí a pochopitelností, svou slov,
 ností a vznešeností. Vyhýbaje se vši

chromatice nebudi' nášni; jest glojný, povnes za to mají, že by se ředitelství ku-
cudný, čistý a jemný; přispůsobuje se ruské důstojnosti slavu učitelského nesrovná-
ve všem potřebám, radosti a zármutku, valo. Jeho dáváme se s těmi a takovými náhle,
naději a lásce, kajícínosti i bolesti; ne, by o důstojnost učitelské hástetili, nybrž po-
bot jest při vši své jednoduchosti pln ukazujeme prostě na Německo, odkud náš škol-
rozmanitosti. Chorál jest hudbou samou mí' zákon je opsán. Tam totiž němečtí učí,
Přikvi' slověnou, pro služby Boží na. toto přese všočen ten zákon povnes vesměs přes-
řízenou, jest platiní hudbou kostelní, ný zpěv chrámový přestují a to měkou nad ji,
Ktera' ku všem liturgickým výkonům se né výlečnou. Nemí, lušim, po širém Německu
hodi', pročej se jí lóž na počátku vý. jediné konference, jediné schůze učitelské, při
hradně užívalo. Zolašče u nás byl pře. kterých by se nyní zpěv církevní, zolašče pak ve-
slován v dřívějších letech chorál velmi lebný chorál a kto na parhery napřesto valy. Ba
přihic a zolaštním způsobem se pyvinul. schválně pořádky se vyláštmi schůze občasně,
Ten zkažený vtus pozdějších dob osvě, aby se učitelé, vespolek cvičili v provozování
lářských byl s to, aby z chrámu vyšla, skladeb mistrů proslulých a ryte církevo,
čil velebný chorál. — Kše to se uznává, nich. Nuže, čím němečtí učitelové slavné
ale přece mnozí ředitelové kárú — a vót, ba téměř světové pověsti si vžily, a stále
Sina jich jest učitelů — váhají obnovi, dobývají, to, lážeme se, nemělo by se s
ti starý zpěv chorální. Nemí, náš ovšem důstojnosti našeho učitelstva provnávat? —
lajno, že od té doby, co nový školský zá. Stebrouce ohledu ani na předuložitou stránku má,
kon u nás opranoval, navli se jednotlivci boženskou, lážeme se, může-li tato opravdu ideální
mezi učitelstvem, kteří se domnívali a snad anachpo vyšším vzdelání nazvána býti nedůstoj-
nou? — (Děle).

Vstup do pekla.

Uryvek z Janovy božské kom. l' inferno III.

Dante Alighieri (+ 1321) jest tvůrcem epické rozměrné básně, již nazval božskou komedií (la divina commedia). Báseň tato čítá 100 zpěvů, každý zpěv o 130-150 verších; dělí se na tři oddíly: 1) oddíl o 34 zpěvích jest napsán „peklo“ (l' inferno); 2) oddíl o 33 zpěvích napsán „očistec“ (il purgatorio), 3) oddíl o 33 zpěvích nazván „ráj“ (il paradiso). —

Báseň tato zapasí o vítězný věnec navěčnový po boku Iliady, Odyssey, Aeneidy, s nimi zároveň vítězí a věčně všude obluby si dobývá. Pážívitosti vyniká nad jiné básně epické. Genius Dantův vškeré známosti své doby: názory Arista, školy filosofie, psychologie, anthropologie, křesťanské nauky, poměry časové, poměry a vztahy vlastní k jiným, známosti architektonické a j. v pravě genialně vstoupil v báseň tu. Jest to „epos lidstva“. Dante objevuje se v ní člověkem, křesťanem v smyslu nejryzejším. Anzi, zůstává z nekatolické, prohlašují ho za odpůrce papežství. Avšak slyšme, co o něm pravi proslulý Pellico v úvodě ku básni „la morte di Dante“. Tutto il poema (di Dante) .. attesta un pensatore, sì, ma sdegno di scismi et d'eresie, et consonissimo a tutte le cattoliche dottrine t. j. Celá báseň (Dantova) svědčí o mysliteli jak neohrovném rozliček a bludu, tak i nejsouhlasnějším se všemi katolickými naukami.

Báseň jako počíná takto: „Dante zbloudil na neznámé cestě lesní. Vyšel po mnohé strážni z lesa ven na stráň, již osvětlovalo slunce, zahna'n zpět do lesa objevivším se jaguarem, vlkem a lvem. V tom zjeví se Dantovi Virgil, (jenž byl vždy ideálem našemu básníkovi) poslán byv od Beatrice, zemřelá milá Dantovy, by vyvedl ho z neznámi oněch. Virgil vede jej zpět: peklem, čistcem, až k nebeské bráně, kde další průvodkyní jest Dantovi zemřelá Beatrice.“ — Les, divá zvěř, slunce: jsou obrazy allegorické. Les značí klopotný běh své, la, divá zvěř: vše nejlepších výkladů válně bránici všemu vyššímu, slunce rozum božský. V třetím zpěvu pekla líčí se vstup do brány pekelné, za níž na temné plámi se trápí duše těch, jimž, ani pro tvůch, ani pro cnost „srdce nebiť.“

Dantovo peklo slovanským křesťanem pokusil se přivoditi náš Kollár ve „Slavy řeči“ v. II. a I. zpěvu. Zdanlivě zemřelá Alina byla mu, čím Dantovi Beatrice. Dantovu celou božskou komedii slíbil povati, jak známo, v českém sateř Tax. Heklichky. Němcům posal nejznámější posavád převod rytmický Dantovy komedie Streckfuss.

Per me si va nella città dolente,
Per me si va nell' eterno dolore,
Per me si va tra la perduta gente.
Giustizia mosse il mio alto fattore,
Fecemi la divina provvidenza,
La somma sapienza e l' primo amore.
Dinanzi a me non fur cose create,
Se non eterne, io io eterno duro:
Lasciate ogni speranza, voi ch' entrate.

1. „Anou dojdeš v město strasti-boluplné;
Anou dojdeš ve žal nekonečný;
Anou dojdeš v národ, jemný, nebo klné.
Tam právem vysoký můj tvůrce věčný;
5. Anu vytvořila z nicu velmoc boží,
Plam lásky prová um povýšený.
Přede mnou, nebylo mi kvorstva zboží,
Leč-li pověčné a mne věčně stává.
Když navěje se, kdo sem slépěj olejí.“
10. Ta slova viděl já jsem černotmavá
Kapsána na hřebeni oné brány
A říkav: „Co mistré, na rozum to dává?
A mistr, pěci máje prozkoumávaný“
Řekl: „Tu služno, by vsaký nášěj vstoup stá,
15. Zhlabělo' strachy oblač vykážoný.
Mj došli v kraj, kde, jak jsem pravil,
Lao lidstva shledneš v trýzni, ve shodě,
Tenž rozumu se doba vino a zbažil.“
A mistr, rukou svoji na mou sthlátní
20. To úsměvem, čímž mne zbavil obao maly,
Anu zasočuje do tajemstva láni.
Odnuš vysochy, pláče, divné zvonky
Sem dozrívaly beže hvězdnem vztuchu,
Že zaplakal jsem v prsou dojmě maly
25. Kazyky rázně, v hrozném řeč' ruchu,
Bolesti slova a výrazy hněvu,
V mistr = Vergil. 2. Vergil až po druhé
jde peklem; poprvé zapřísahan Eridanow,
kouzelnici thessalskou, sestoupil až v nejžagši
prohlubení pekelnou, by jakous ostro vyvedl duši.
- Hlas druný, praskavý, v kuckou buchů
Zvedaly povyk, jenž kol v divém zpěvu
Křikl po pláni medozámě kny, se žena
30. Tak přised ločný v prustém vichru věvě.
A já, an v blud klesá hlava omámená
Tím: „Mistré, co to, co v sluch mi práží z dále?“,
„Taký to lid, jenž zů se, že tak glytón stoná?“
A osvětlil mi: „Ten trapný život v pšol stály“
35. Jan smutným duším oněch v pekle kobe,
Riž beže hanby žiti, beže chvály,
Nou připojení ve sbor na porokě
Andělům, v nichž mi vypouze prsti Bohu vzplála
Kt věmi jemu byli, živi jenom sobě.
40. Ktás méně nechle, nebosa je knala
A nenabávie z nich se jatké slávy
K-sidla zabrancecnu nepřijala.“
A já: „Mistré, jaký to bol z havy
Tím louti z křesť nářek veltklivý.“
45. On: „Mij pět si to krátce porupravi;
Ktém jim čáka smrti lichotiva,
A slepý život jich tak povrženy
Že osudus jsou všeha gávisťivi.
Ta světe ani gminky po nich nemí;
50. Milsosensoi, spravedlnost gamitlo je,
Tda, sám viz! Nechme toho poprvéví.“
A shledaus se vidím, an propotec vltaje,
Tenž oláči se v rychlém kolotání,
Že odpocínku nehozen se gduje.
55. A za mím velká řá se spěchá plámi,—
Das řidu; že smrt kolk lidstva sthlíží,
Neměl jsem ani ve snu p tam gámi. (Poku)

Zprávy. Byla-li Filothéa skutečnou osobou, nebo jen idealem duše zbožné?

Po dlouhou dobu zůstávala otázka ta nerozřešena a téměř obecně mělo se za to, že jménem Filothey jmenován ideál duše zbožné, až tu medailem Sully Guy, předseda nejv. soudu v Ženevě, obhlávil dílo: „La Filothée de Saint François de Sales, vic de Madame de Charmoisy“, z něhož se dovídáme, že tou Filothéou byla Filothée de Charmoisy, paní vys. rodu, blízká potkrevná, jižto častěji listy posílal. Z listů těch po-
vstal pak přebližný návod k životu zbožnému. Dílo p. Guya skládá se ze dvou částí: první obsahuje život paní de Charmoisy a v druhé má následovat sbírka listů sv. Fran.
liška posud neznámých. <

> Jest známo, že Tomáš Kempen-
ský jako původce glaté knížky, o následování Krista „byl popírán; nyní chystají se obhájcové jeho Kři-
vé odvěte naprosti odporcům, kteří v nejnovější době jak počtem tak důkazy silnějšími se stali a zmíně-
né dílo Gersenovi, opatu benediktin,
skému přičítají.

Imoš. „Vediny snad papež zachránil Evropu barbarství úplného; ont po-

stevil se mezi tyranem a jeho obětí, on
sprádal osnovy přátelství mezi rozličný-
mi národy.“ Ancillon lettre sur l'Italie. <

> „Dějiny množství z veliké části jsou
dějinami vzrůstanosti evropské a světo-
vé.“ Gioberti

„Popatřte na tyto oběti a nic mi ne-
mluvte o lidumrtech svých, kteříž usta-
plní žvástem a samí mřešou nečiní.“

Napoleon o sestřích sv. Vincence.

„Kterí snad nic vznešenějšího na zemi,
nad obětí krásy a mládí, drukdy i vysokého
rodu, přinášeli-li je slabší pohlaví, aby v
nemocnicích polečovalo biřův lidstvo vše,
li křeho druku, na nižto jen popatřiti jako-
ruje a lidský cit uráží.“ Voltaire.

Společná.

Glossa: Báseň méthonna, v níž rážnost
se obráží. Příspěvek. „Vše věrně podle prav-
dy, sloh přesný. Ohrade P. „Provo-
počítá to malou přírodu. Bílý jelen.

Pěkný začátek, z něhož se na další zajímavý
průběh dívili lze. Slovo s ref. Slovo
v čas - a pěknou díkai. Toliko m. příslu.

Jí a přístupný přiš se: přivláští a přístup-
ný. Kdyby... Zdejší báseňička s pěť-
ným významem. Na rozchodnou... Rozlo-
mila, jemnocitná báseňička. Toliko m. chvil-
ku a ranou stáříž chvilku a ranou.

Gys. list p. Hanovník M. Rocházka.

MUSEUM.

Tisk M. Perný v Brně.

„Církev a vlast ty v mojich milujících sestersky se nádraží,
Každá půl, každá má moje srdce celé.“

Sušíl.

Č. 4.

XIII

Bílý jelen. (Pokr.)

Tak hádě tiše pláží se,
Tak sna rychle vzpřímí se,
Důlovou, svěží radostí
Kol spánků jezdců zaslouží —
Zmizí ve skále.

A rytíř jak by ze sna vstal —
Krev kypící v něm vlní dál
A rukou k zbraní zas přikládá,
Víš, jak jelen k zemi padá...
Lec jaký to zvonk!

„Dj, Dobrý mláďče, vzdal se, vzdal,
Ať nerozkalí mysl žal,
Ať žluč se nitrem nerozleje
A ve květ černý neospěje
A lici mládětvím!“

Tak šťastně, vášně slova zní —
A kdo je slyší, poslehní
Mýšlenky v bílý sen zasévá —

A každý vlas a každá cívka
Slasti chvěje se.

Penom ty hory vzplakaly...
Babice vstoupá ze skály, —
Stříbrnou, hebkou radostí
Kol spánků jezdců zaslouží,
Zmizí beze stop. —

A rytíř jak by ze sna vstal —
V této zas prudký oheň vzplál;
A rukou k zbraní zas přikládá,
Na jisto měří, kde hrud mladá
Hřívou bílou plá.

„Dj, Dobrý mláďče, dohruď čas
Své utlé duše pošliš spas,
Ať naděje ti kvítky svěží
Zat' zoufalosti nelepouží,
Ani smutný dech!“

Kle, zbraň již a rukou upadá
A jako uštknut od hada
Kůň vzpíná se a naepět točí —
Kož — zlatým řemen kolem pět'
Proutkem gašlehá.

Tiž stojí střelec bez sechu,
Kde jelen hasne na mechu,
Kde vlásky bílé v křeví toku
Vlnkami dímou se mýlí a s boky
Plavě splývají.

A slyš! Hlíme rána po stráni,
Za ranou šumí stědní.
A na vřesvu a na kopravě
Svým vlažným šumem listky chlaří
Sluncem vyprahlé.

Tiž jása, lesklý tiskne kov...
„Oj, vzácný, velkolepý lov!“ —
A rukou silnou — Dubu kmenem —
Tiž kůst vznaší — Kůži s lenem —
Hlasů hečbávných. —

Osyhou se zachví, zbledne...
Kůň puškla — pannu ghléve.
Pro rozolněný kůň ztrácně,
Hlas mroucí už ktem chvějným stišně,
Oko plá jen mýlí. (Pokr.)

Ohradě Pellfrýdu.

(Zakončení.)

Minulo leto, za mým zimel i' podzim
se zimou ledovou a novou Věsnou staré
vypučely květy na jednotvárném druždy
Koberci zemském. Slunce spět jasněji
se usmívalo, a pláči s novými přímě,
mi i život nový přinašeli z jihu.

O jara púvaby v leto se rozplynuly.
Co kůstrov neoděnou vzhůru čnělo, již
stromem kóšatým, co poupětem se schw,
lovalo, již mými květů dýše a ho toví
se k plodům.

Bylo svěží jítro nadětní a v rouše slav,
nostním příroda všechna velebila Tůrce.
Úžhou cestou, vedoucí lesnatými horami
žďárskými, zástup venkovanu prstých
se ubíral. Zbožné myslí jejích galélaty
ku bláhlytu za jasnými goutky přírody.
Z trávi jedněch zářila radost blaha, kvě,
ně družých poučka gvidovosti medočkové
gastírala. — Krajinou gavněl stříblný
hlas gvanťu. Zvěřavo tráve se vyjemi,
ly a mnohá ústa gášeptala: „Tome p cile.“

Isi řidnul, zástup dostoupil nejvyšší, ho vrcholku kopce, jenž zabraňoval rozhlédnouti se krajinou — a hle! šit' cíl cesty. V překrásném údolí bleskolalo gl' cené cimbuří nového hradu, kolem se rozkládaly rozkošné sady, a mohutné hrad by spojení mostem klomutým, obepína, by všecck den púvab. Víť jakoby ze země bylo vyrostlo, nebo jakoby duchové nad zemí z říše kouzelné byli sem přenesli velikolepou stavbu tu.

Nezlouha šoba roků a přece zámysly velí. Ne' skutkem se honosí v rámci tom těsném a povznášejí ducha lidského na vyšší mezu stupňů.

Lid' věel do hradu. Byla tam slavnost velika; slavil' pán hradu promí svoj vjezd do nového sídla. Napřed ho naly se obřady bohoslužebné. Oltář skvost, ně upravený řáda mnichů obklopovala s opatrem uprostřed. Volebný zpěv zněl vši prostorou, jež byla lidstvu přeplněna. Ve zlatistní lavici, postlčené vzácným ko, bercem, klečel mladý rytíř — pán hradu nového, za ním mnoho panů pozvaných ku slavnosti, v pozadí pak část lidu vroucí vysílala modlitby k Pánci všeho dobra, neboť ostatní, pro něj už místa uvinit' nebylo, vyplňovali celé nádvorí.

Po službách Božích opat přistoupil k mladému rytíři, více mu lítl provici

a řekl: „Hle, bratře můj, to všechno tobě svezdali dopřála mi vůle Páne, jež řídí la myšlenky mé. Toho buď pamětliv a ga, pomeň strohé nevlídnosti bratra Ondřejě.“

Slovy těmi velice byv dojat, Vilek pravil, a patovi v náruč, nemoha slova proměti.

Než brzy vyvinul se mu z objeti a zářivý jeho zrak tolik lítu jevil, tolik lásky a odanosti, kolik vůbec možno srdci na nejvyšší citlivému.

Ka to všebralo se panstvo k velikolepé hostině. Nebylo čívočka, jenž by se byl ze vši duše neradoval a Vilkovi z plna srdce nepřál takého projevu lásky opatovy — hradu nádherného.

Čas plynul jako voda a brzy na všechny věci přikvapil. Slunce stálo již na rozkraní mezi nebem a zemí a lid ještě se nemohl rozžeknat s mitem, jež ho pojilo s milovaným pánem. Teště jen jeden pohled, jen jeden pokyn Vilkův — a pak rádi již k chýžím svým se obrátí, proklád vzorný, nevyklatitelný nosouce v myšli své — vzpomínku na ten krásný uplynulý.

Stáhly játot rozletěl se do linou, objevit se, jehož si žádali.

Rozžeknan se s lidem, Vilek vrátil se do věčnádla. Mysli všech byly vinem rozjařeny a hovor veselý v plném proudu plynul. Páse vybil jeden z panů hosty ostatní, aby ustanovili, jak se má říkati

hradu, dosud bezejmennému. Tvář Vil,
kova se vyjasmila, slova pronesena byla
myšlenkou jeho. Kdo jeho zaplálo k opa-
kovi prosebně; vždyť kdo jiný mohl hra-
du jméno dáti, než kdo ho z prachu vylý-
řil do výše?

Opak porozuměl gratiím všem. Koho
mysl nejvyšší bude při rozchoďu, — pro-
vil s úsměvem —, ujměně vínem opoje-
na, necht' jméno i znak určí hradu tomu,
to. — Kávek hluchě přijat ode všech a
Vilek nemyslel jinak, nežli že bratrem
hrad bude pojmenován.

Koc již široké perutě své po vší zemi
rozestřela a luna s hvězdami lidicerymi
vyzdobila její plášť.

Nastala doba rozchoďu. — Vzduch se o-
pat zduřela a prouhl hlasem zvýšeným:
„Nadešla chvíle má. Kdo z penů říci smí:
já hradu jméno dám!“

Hluboké ticho bylo odpovědí. — D-
pat opět slova sua po druhé a vteř,
ně již — i po třetí. Někdo překlá-
pěl přelst jeho tvář a všickni napl-
něni podivem.

Slavný rytíř povstal z lenošky své.
Znak jeho meplál blesky žhavými, vše
mu nehořely jako ostatním, každý po-
hyb těla jevil rozvahou největší a zvuc-
ný, jistý hlas zárukou nejpravdivěj-
ší byl slovy „Já vína neokusil.“

Takoby žádného byl neměl zámyslu,
opat pokynul a všickni napjatě poslou-
chali.

„Když Pellfrýd jméno dáti má — může
at' „Pellfrýd“ slove hrad, at' jméno Pell-
frýdovo hlásá potomstvu; a ježto čísmie,
kou jsem hodnost zastával, necht' kalich
glady stkví se ve znaku!“

„Hrad Pellfrýd!“ — „At' žije Vilek z
Pellfrýdu!“ — rozléhalo se slůvko hodovní
a i po chodbách jistě, když na lože se
všickni ukládali.

Den miji po dni, rok po roku, století
za stoletím. V lidstvo klesá v hrob a po,
kolom' nové žití přejímá.

Uplynulo několik století. Již nánek mi-
ru neovival luhý náde; pastly nenáviděny
byto vlastním Vilkem; hynuly, protože
jim nebem nežehnáno. Hory a údolí, v
něž drakdy lidé zpěvy lidu vníkaly, písní
válečnou a himotem palčatů se strášely.

Rozvášněný lid český za vůdce maje hr-
dinu jednookého a kalich mesa před se,
lou, znak náboženstských novet svých, ří-
dil se krajem vřím, vše rozpaluje pro no-
vé učení. Kojna jich stále rostoucí bořila
kláštery a hrady odporne. I přes hranice
otáhla do Moravy.

Byla noc temná, když záslupy se rozlo-
žily kolem hradu prvního. — „Páno slyštem

na hrad!" nesl se od muže k muži
velitelský hlas. Těž umkl a hluboké bítí,
cho zavládlo lákorem.

Po půlnoci vyšel měsíc a ozářil hrad
i všechna krajina. Strážě vojenské žas-
ly, na hrad patřice. Kade kraňou šlit
okrouhlý byl připevněn a v poli mod-
rém kalich zlatý zářil ve světle měsí-
ním. — Hrad byl všerok takos na mo-
hou. Rozkaz za rozkazem letěl zastupem
a než slunko ranní vzešlo nad hory a
promi paprsky své v kraje vyslalo, neby-
lo již po stvíděch památky.

Tak byl hrad Bollfrýd znákem zachra-
něn. — Avšak čas zářil svět svou a ta,
kde dojde ji.

Století opět sklánělo se ku konci. — Z
živých stepí a horských nově gašupy
se vyvířily a podmaněly si kraje morav-
ské, táhly na Čechy. Kráje a strach šly
před nimi. Krávy a města sama se vzdá-
vala a která tak mouchmila, v prach roz-
metány byly hrady jejich.

Těž osud zastihl i hrad Bollfrýd a s hradem
zářil i slavný pod. — Čas vše hubiči sčítel
každou po něm památku. —

Jméno Bollfrýd však nemizelo lidem z pa-
měti. Když páni z Pernštýna, jímž kraj ten
v letech pozdějších připadl, na lukách pan-
ských, kde stával hrad stával, rybník zalo-
žili, lid ho nazval Bollfrýdem — a dosud ještě,
ovšem poněkud přetvořeno, žije jméno Penfud
v ústech jeho.

Bůh ve filosofii nevědomého.

(Pokr.)

Tim nastala velká revoluce, tím prv-
ní krok k vykoupení světa učiněn; před-
stava, žež ten velitel, jeví se od vůle
odlizen a chce od nynějška vůli pláti.

Takto máme nyní dva faktory vědomí
a dva jevy boha: bůh, jako hmota (ma-
ter) působí na boha ducha a odtud v
bohu ducha velká semace. Boha ducha
živý pojme vztek a ta slupofetice vů-
le nad nevídanou představou jest právě
vědomí, jehož svět (bůh) potřebuje, aby
mysl k záhale dospěl. První stupen

vědomí shledáváme v protoplasmě a na-
vicholu svého vývoje dospívá ovšem ve
člověku, avšak způsobem ne u všech
stejným. Kdežto totiž vědomí obecné,
myš, prostých lidí a zvířat zcela stej-
né jest, poznáčí se ve vynikajících fi-
losofických hlavách k plnému sebevědo-
mí. Pro jednotlivce jest vědomí nestě-
tím. Čím více vědomí, tím nešťastnější,
tím tvor. Ste toho jsou geniové nejne-
šťastnější. Na druhé straně však indivi-
dualna, nešťastnost mizí pod prokem vědomí. —

Nejzajímavější jest stav boha v lid, na duhu stálí; jediné slunce září mezi stých faenomenech, v tak zvaných lidech, stále, které tato duhu tvoří, jediné me-
 že hra' on zároveň roli vědomého i nevě, vědomé vládně věčné, již latě' v mé'm
 doměto. Jakožto nevědomé jest sobě nepa. možku se láme jako světlo se vody kap.
 chopitelným, zcela cizím, zjevem daemon, ce. Vše jest jevem boha. Jeden jev sluje
 stým, více měnným, jakožto vědomé Petr, jiný Šakab, jeden kvačí jako vel,
 však jest sobě slukou vřty ochotným a bloud pouští, jiný bráží jako ryba vodu,
 kv' jso na své činy označuje nekonečnou jeden rozkáží jako plák vzduch, jiný taneč,
 zkolonahitelnost v individuu. Vakkoli ně stojí jako sivius na nebi. Boj svou
 tedy bích pracuje dokonaleji v klostumů lačných vltků nem' než zápas svou rýpných
 nevědomého, je přece vědomí vzhledem aklů vůle boží. Než proč tato divičená
 k někdějí všeobecné vrazě v'ložitéj, bolestná kolise na světě? Odpověď:
 Ji; pročž jest spéků vědomí pokud mož, Vltci se sžíkají v zájmu vědomí, bez kol,
 no rozšířiti, neboť v tom spočívá v'ěrka líse jádného vědomí a o to tu běží. Za
 spáse budoucnosti. Nesluší však zapo, týmž účelom vřta' se bích v řádu klamů;
 menouti, že vědomí podobně jako hmota on se odebírá jako pýsious na bludné
 je jediné věbou (formou) jevu jedineho cesty ne snad, aby přistál na vitamém
 nevědomého, v'ěabsahloho individua. břehu tlaky, nýbrž aby divíkrát buda
 „Tá – tak volá polebný filosof – já jsem bolně zklamán, vrazěvně zbraně na.
 zjev jako duha při věsti; co jest mého byl, již by svou existenci zničil.
 bytu, nejsem já, na též místo může ji, (Pokrač.)

Potřeba a užitek práce.

Sestaveno dle Smilesova „Karakteru.“

Vstaří tedy a dělej a Hospodin bude s tebou: 1. Petr. 22, 16.

Nelze upříti, že těžká a lepotná práce sobě člověk vydělávati chleba svůj. Avšak jest obliži a pokutou synů Adamových jakkoliv jest tedy práce nyníjší trestem
 za prvotný hřích, již i s jinými tresty za spáchaný hřích, ac jest pokutou za ne,
 na všechny přičla. Slova rozkňevaného poslušnost a pýchu člověka, nemí přece ho.
 Hospodina platí jednomu každému z stem lakovým, aby vtiskl člověka známku
 nás, a proto v potu tváře má a musí spovržnosti a učinil jej nenávidným před

Bohem i před lidmi. „Práce mechaniků
žádného,“ pravil císař Josef II. a pochová-
lil děve, které, ač Dcerka císařského mu-
ředníka, vodu z Kašny nabíralo. Slo-
vem, všeobecnou jest zásluhou lidí řád-
ných, že práce jest ch' a oslavou každé-
ho člověka.

Bez práce ničeho nelze vykonati.

Vše, co jest velkého při člověku, vznik-
lo prací a všeliká vzdělanost jest jejím
výsledkem. Kdyby se vzdala práce,
stihla by pokolení lidské mchla, mra-
smat. Lenost jest kletbou člověka, niko-
li však práce.

Lenost ujíždá srdce jednotlivců máro,
šusa mč' je, jako rez sežírá železo. Když
Alexander Veliký přemohl Persany a
pozoroval jejich mravy, seznal, že si to,
ho ani nejsou vědomi, kterak není mč',
ho, co by bylo ještě jš'ho, než život rozkoš,
michy anebo co vznešenějšího než život
pikné práce. Císař Pavlus umíraje v
Alexu, kamž jej byli, na nosítkách do-
nesli od úpatí hor Gemprenských,
vkládal vojstvu svému jako poslední slo-
„Laboramus!“ a též jen stále psili
zachovalu moc a rozšířilo užnost a slo-
ve římských vojevůdců. Vátníle me-
ičnost a rozkošnictví zahmžily se ve
vč'neucích kruzích římských, byla i
žaláha řiše řiše neb později nezbytnou.

A proto žádné náchylnosti v naší pova-
ze bychom se neměli více chránili jako me-
tečnosti. Tisť vzdelaný muž, který byl
svět z větší části procestoval, na slážku,
zdáti by nebyl nějakou vlastnost pozoro-
val, kterou by nad jiné bylo lze považova-
ti za bytelný znak našeho pokolení, od-
pověď: „Mám za to, že všichni lidé
milují lenost.“ A věru lenost jest zna-
kem jak řivocha tak řespoty. Tot' přiro-
geno, že každý člověk hledí užívati ovo-
ce práce, avšak bez vlastního namáhání.
Tot' příliš obecná snaha a právě to-
bychom se měli nejvíce vystříhati!

Metčnost smíjuje jednotlivce jako i
celé národy. Nedbalost ještě nikdy ne-
vynikla na světě skutkem velikým a
nevyhnutné mchly. Nedbalosť ještě žádné-
ho nepřelokal pahorku, aniž přemohl ja-
kou sblíž, které by se byl mohl vyhnou-
ti. Nebot' metčnost miva obvyčejně hoi-
nost výmluv a lenoch, ač nemá k pra-
ci chuti a vôle, býva často velikým
mudrákem: „Leu lily jest na cestě,“ „Ho,
ry těžko dostoupiti,“ „Máme jest se o-
to potašeti“ aneb: „Tij jsem se poku-
sil a bez zdatu, nedovedu toho.“ Takých
kroucených výmluv uživa metčnick!
Metčnost doposud vždy zmačila život
a zmači ho vždycky. Tot' přirozeno, že se
ji nic nedatí. Nebot' metčnost jest obtíž,

překážka a zážá - povzly šarmná, rep.
lava, těžkomyslná a bídná veskrz.

Johnson, anglický spisovatel, popisuv.
je příčiny těžkomyslnosti mezi jiným
praví: „Lenost jest jed těla i ducha;
živitelka šarmnosti, hlavní matka
všech nečestí, nejhorší hlavních hříchů,
šáblona poduška a pohovka.“ A dále po-
kračuje: „Líný pes zpravedlivá a klerak
by líný člověk ušel úkory? Lenost

ducha jest mnohem horší než lenost těla;
dvůtip bez práce jest nemoc, rez duše, hlt.
za, peklo samo. Takto ve slojate knjižci
vodě červi a jiný ohyzdný kmyzď se ro-
dí, tak lihnou se zlé a nečestné myšlen-
ky v nečinném člověku; Duše jeho se kazi.“
Tím účelem pojednává poorněž o těžko-
myslnosti pokračuje: „Kdo dále se pa-
mole a lenosti; nebyvej sám - a meza-
hálej!“ (Dokončení.)

Vstup do pekla.

(Dokončení.)

A poznáv v řasu mnohou tvář pro cizí
takled jsem a stín muže sčí moje zřetly,
60. Tenž oděh zbaběle ve vleknežské řízy.¹⁾
A postřeh jsem, je maje na zřeteli,
že jest to zástup oněch zarputilý
Kavážen Bohem, jeho nepřátelý.
O ubožáci, kteří kly's jen sobě žili,
65. Nozi tu stáli; velmi upíchnoly
Kosy je a muchy, jož tam v hejnech byh,
Ty obličej jim kvi solážovaly,
Kter poslanenou padlou u jich paty
Ohyzní červi hldem pozíraly.²⁾

70. A pohlednuv, šel v prostor ješovaty
Widěl jsem na pověšáči řeky řasy,

, Kač, mistře, šel jsem divadlem tím jaty,
Aně řiči, jaké by řasy a jaké mravy
75. Te pušl chvatem na druhé plout břehy,
Tak pozoruji patře ve vzduch tmarý?
On ku mně: „Známy budou tobě věci běhy,
Až jistav, mohou s tobou samo vtroučím.
Na Acheronu smutné tmaré břehy.“
Skloponým znakem a stůd nad pbočím
80. Doje se, že nemila mu moje slova,
Až po břehy jdu mlčky za průvodčím.
A ejhle, oproti mám člunek plouvá.
Kmet maje věkem zšedivělé olasy
„Běda vám, duše špatné,“ volá k vám slova,
85. „Už nedoufajte patřit v nebes jasy,
Odvezu já vás na břeh na protější,
Kde tma jest horká, ledná po vše časy,

¹⁾ Mínen papež Celestin V., jenž
zřekl se důstojnosti papežské ve
prospěch Bonifáce VIII.

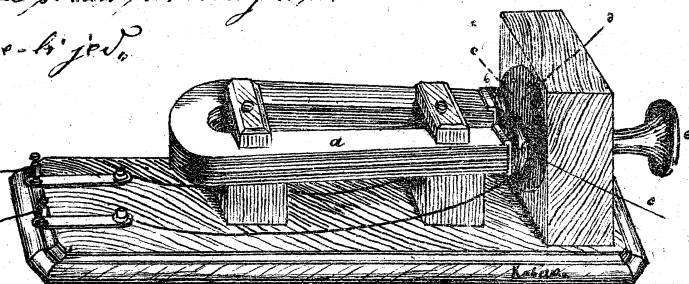
²⁾ Řeka v podsvětí.

- Ty, duše živa, jena v kraj zašla z Boží,
 Odejde odtud, kde jsou mrtvých stany.⁹⁰ A vida mne, an váhám, Dobru, Šelku
 Položil: »Tím cestu, jiné jsou to strany,
 Žež se strán vedou, ne jda lada
 Ve lekcím čluně uplul bys vany strany
 A vůdce jemu: »Charone, memuč bílé hrady,
⁹⁵ Tak usoudili ti (a netoť se mne více),
 Tímž možno vše, co chlejí – užly a vsady.¹⁰⁰
 Tím utiřeny cupřinaté lise
 Převozníka v tom barinatem kate,
 Hol jeho oči, ohně žihajice
¹⁰⁰ Ty duše, jg tu staly v nahotě a žale,
 Měnily barvu, zuby skřipotaly,
 Slysíce muky svoje nestonale.
 Rodiče své a Tvůrce proklínali,
 Po sobě lidskou, místo, Dobru, se mě
¹⁰⁵ Semene jejich, zplodeni jich tátr.
 Pak všechny vstoupily na kraj země,
 Na bích zlolejný, (slyš tekly tokem),
 Tenž čeka ty, kdo hráchem prou se léme.
 Karon globok, ieravým, jak uhol, otem
¹¹⁰ Slysaje na ně vešteru je sbíra,
 Bohani veslem, kdo loudavý kstekem.
 Tak jeseň chlaďná žluté listy stírá
 Po jednom jiný, až zpět zemi vrací
 Hoškeron lup svůj holá větev síra:
¹¹⁵ Podobně Adamovo símě glé se káci
 Po jednom s bíchem – celkem nescištná
 Ptkynem, jako na volanou pláci.
 Tak pňnáší je šera proudu plna,
 A ne-li sestoupily s oné strany,
¹²⁰ Žež strana tato novým řavem plna.
 »Synáčku můj,« šel místo milovaný,
 »Ti, kdo zmiraji v Boží nemilosti,
 Sejdou se odevšade na té pláni
 A připlavat proud chlejí v dychtivosti.
¹²⁵ Že jim zhrda spravedlnost Boha,
 Takže za bosen – žížen muky v pole hosti.
 Ketráci, mrtvy cnostného ta nokal.
 A myni, Karona-li mysl lebe šbala,
 Že, co znamenají slova jeho stíhá.¹³⁰
 Dověkl solva a pláň počernolá
 Tak zachvěla se, vzpomínka že lokul
 Aně z čelá studený pot ještě salal.
 Zem poslecná zvedla bouři v jetku,
 Že mik se kolom světelný blask glady,
¹³⁵ Že minul jsem se s myslm ve j' tekul
 A pad' jsem, jako člověk spontem jady.

O telefonu.

Telefonem, jak již jméno naznačuje, slyšíš sluchověmu, jehož bůlcem jest zlatit,
 goeme tůstkej, jímž přenášíme zvuky ni přístroj zvuk soustředující, kabinem
 z místa na místo. Telefon podoba se plíseň lenky, bludištěm Brát ku vzdálené

stanici a druhá sama stanice vzdálená. Nej důležitějším členem ústroje sluchového jest bubínek. Bubínek přijímá zvuky (vlny zvukové) a dalším ústrojem sluchovým je sděluje vněm. Nebudeme se zmiňovat o vzniku zvuku a různých jeho druzích, než podotkneme toliko, že zdravé ucho rozegmává každý zvuk buď pravidelný neb nepravidelný, každou sílu, výšku a barvu tónu. Myslí-li tedy ucho každý zvuk a je-li bubínek důležitým přenos, čem vln zvukových dalším ústrojem sluchovým, jest též nutno, by bubínek každý zvuk (vlnu) přijal a jej dále sděliti mohl. Čili by na každý zvuk byl naladěn. Na příklad uvažme souzvuk (Konsonanci) dvou strun naladěných na též tón. Uvedeme-li je do zvuku, bude znít i druhá naladěná na na též tón. To přičině

províme, že jest bubínek na každý zvuk naladěn, poněvadž každý zvuk přijímá - při každém zvuku se chvěje. Tedy vlast. u železe, jest proud ten buď silnější neb slabší a více jiného směřuje na po. Vlastnosti této vhodně použil Gra. ham Bell ku sestavení telefonů. Dpo. menovce původní zařízení telefonů Gra. ham Bell-ova, uvedeme, která sestaven

telefon, jehož se užívá nyní ve Spojených státech severo-amerických.

Těstava' ze svazku prutův magnetických a.), k jejichž jednomu přiléhají dva kusky měkkého železa po jednom v každé cívice b.) Prutův izolovaného. Jeden konec drátu g.) vede do země a druhý f.) ku vzdálené stanici. Ku samým cívkám přiléhá plíšek železný c.) tak, že se cívka nedotýká. Plíšek připraven jest na drát d.). Mluvíme-li do přístroje e.), souhlasí chvění plíšku c.) s vlnami zvukovými naší řeči. S plíškem zároveň chvěje se páso, jež upevněno jest na té straně plíšku, která jest cívka'm opáčená. Každou změnou páso mění se stav magne-

tičky měkkého železa v cívkách, jež se vzbuzuje proudem magnetickým a.), a každou změnou stavu magnetického

železa vzniká zároveň proud v cívkách. To toho, jak změněn byl magnetismus u železe, jest proud ten buď silnější neb slabší a více jiného směřuje na po.

částku než na konci změny. Proud takto vzbuzený vede se drátem na vzdálenou stanici k podobnému přístroji. Na první stanici závisela na chvění plíšku

změna magnetismu v železe a na změně magnetismu síla a směr proudů, na dr. svrchu praveno, odporůto chvění plíšku ho' stanici jest pocho'pitelný. Zde mě, na stanici první, souhlasí tedy také pohyb, ni proud magnetismu v železe, s magnetismem stále měnícím mění se síla při, by plíšku vzdáleného se chočím plíšku proměno. Dle zákona souzvuku sčítaje pak lažlivá železa, která plíšek buď více neb plíšek na stanici druhé chvění své buhín, méně přitahuje. Ste toho, jaký proud na ku, a dalším ústrojím sluchovým všem' přijímalo.

Uprávy. Prof. Dr. Hergenrother.
 Sláva, kterou Franky Döllinger na poli cirk. děje píše v Německu prožívá, přizná, na jest za dnu našich ježněklasně horlivému a nasanému historikovi prof. H., který s předkou znalostí historie zřetel' principy dogmatiké a právnické v milém soula. Du spojuje. - Jeho spisy jsou jak počtem cítění tak obsahem dokonalé. Na epochal, m' trojsozkové dílo, o Photiovi rychle vydal za sebou časové prvky o Starokato, lich, kde jasno ukázal, ktera starokato, lich tinni zbranění, jež byli dříve na ji, ne připravili, sami seke nyní porážejí.
 O všech sporných otázkách naší doby se úplně pojednal ve spise „Christliche Staat und Kath. Kirche“, kterýž Dr. jest pravou zbrojnicí proti bludům nynější m. V nejnovější době vyšly je, ho dvojdílné Dějiny církve kat., který, mi se nemalo zavděčil studující mláde, ži. Tak vydal ještě historické studie z konce minulého a z počátku nynějšího

století o Kardinálu Maurym, který by nyní tak mnohemu mohl být výsledek, a rozpravu o cirk. mace ve přičině po, slušnosti k světské vichnosti a o její mezích. -

> Jan Jansen vydává u Herdera v Ba, denku dělostřel' dílo „Gegensatz der Innern und Aussen Welt“, jemuž kritika takový posah a vliv na Německo připsuje jako Kochle, nové „Symbolice“. -

> Mezi Slovany nalezla Doba a působnost Husova mnoho vzdělávatelů a pěstovatelů. Poláci mají od Kochanky „Polští i Czechy v časach husyckich az do odvolania Korybuta z Czech“, a od Dr. Smolky „Polští wobec wybuchu wojen husyckich“, Rusům poslal J. S. Annen, nov spis „Kusit' na Rusi v XV. a XVI. věku a Licháč v“, Evropskí reformator. Ktíž bytchem i my katolíci čísti byz se vymohl na dostatek sil, které by dějiny z pravého stanoviska posuzovali a práve

světla jim přivádějí. Katim Doufejme! —
Všichni lidé i svatí mohou se mýlit.
 Znám jest životopis bl. M. H. Hofbauera. V
 něm obviňuje se zvěčnělý biskup Sailer,
 nežnámo zda od bl. M. Hofbauera, nebo od
 spisovatele knihy oné, z Beismu. Staric.
 Kt' dva a šedesátiletý kmet a soucas,
 ml' velikeho biskupa svob. pan z Ring,
 eisw vydal se v „Hist. polit. Blätter“ na
 obranu jeho a důvody po'dány, vzaty mi
 ze života a působnosti jeho apoštolské, z je,
 ho spisi a z výpovědi svědků na slovo vpo.
 tých vyprací domněnku tu a hájí pravo.
 věrnost nejvyššího biskupa Augsburgské.
 ho. —

Směs. „Kdo duchu časovému se pře,
 způsobuje, dochází mysl' chvály, kdežto pře,
 ce mudřec a šlechtovník zulaštnostem času.“
 vým opínali se má, poněvadž každý směr,
 jenz' jedné jen sobě náleží, výstřednosti
 jest.“ Hr. Bedř. Leop. Holberg.

„Kouzlo divadel záleží v tom, že lichoti
 naši lenosti, žádostivosti a pyšce. čím
 prágnější jest člověk, tím více tlačí jej
 vlastní jeho bytnost. Navrhlo' putky je,
 ho ustávají, ustavičně-li jich neokřívá
 a jimi nepokřívá. Mnogi lidé takovi
 jsou, ničemové, že ani čelba romanu ja,
 lových jim už nehoví; protož co pojmu,
 si mají, viděti a slyšeti musí. Proto
 hovoří se rádi nejen části svého ča,

su, kt' obližného, očílov jim drakého,
 byl, scházejíce se v divadelnách.“

Hr. Bedř. Leop. Holberg.

Opolna.

V svatočec... V této vznešené a krásné
 básni zračí se hluboký a vroucný cit,
 toliko k docelení úplné dokonalosti celku —
 jest přísti, aby ve sloze, Karel byl vém
 tvůrcem ald. "Kři prvním verše byly
 plynnejší a jasnejší. Báň ve fil...
 Obsah výborný s neutomným slo.
 hem. Rodný dům: Jednosuchá,
 pěťná básnička s významným zakon.
 čením. O hrade Polfxjdu: Kypř.
 ve suchaplná postere a pak zajiťma.
 ve vypravování. Toľko místo libých
sluj libých a m. smutek sluj
smuten. Bílý jelen: Pokračová,
 ni to velmi poutá mysl. Slovo
a reformě... Drahocenné a důleži.
 se to provdy v poucku slušném.

Vstup do pekla: Celá práce ta
 je velmi chvály hodna, toľko pers.
 „že odpočinku mnoho se zdaje“
 potřebuje opravy. Místo z meand
zi sluj nesmoxi.

Aprávy a suchaplné výrokky tyto
 jsou ozdobou tohoto čítla.

Vys. list. p. kancelík M. Procházka.

MUSEUM.

Tisk M. Perny v Brně.

„Církev a vlast ty v mojích miluji sestersky se nádrech;
Každá píl, každá má moje srdce celé.“

Sušíl.

č. 5.

ro. XIII.

Osвобожденý Jerusaleem Torqu. Tassa.

I. 1-5.

Obsah:

Vysílá Bůh na Tortosu nebes sluhu,
Bohumír křtě knížata křesťanů sbírá;
A tam knížata ta slavná v svorném kruhu
Vojevodou vůdců volí Bohumíra.
Vojevoda prohlédá dřív čety družů
Pod prapory; v pole pak je vdesílá,
Která na Sion jdou; v tom král Palestiny
Trně, jat bys novinami ze ciziny.

1. Pěju zbraně posvěcené, vojevů dře, 2. Ó Muso, ty, která vzhlasými laury
Tenž nov Spasiteliv osvobodil v dávně. Na Helikonu nevěncíš nikdy čela,
Mnoho vykonal jeho um a ruce; V nebesku však, mezi blaženými kůry
Mnoho zkusil Dobys jeho velasloně. Ze hvězd věčných Moruna ti zlatostvěla:
Marne peklo proti němu stálo, křáče Vnitro moje vdechmi svatý zópal shůry,
Marne Asije ustal, Libye lid splovně. Objasni mou píseň; promiň (důch můj žela),
Sama nebesa mu řídila; pod svatými Thám-li šperky v pravdu a zdořím-li místy
Bludné družky napět přívod znamením. Vinou líbže, než tvo' je, bílé listy.

3. Vědomost je loď, že lid tamo běží,
 Kam víc seje lahod Parnas lichotivý,
 A že pravdy trpké dány uvers svěží
 Lidi bože citu vášně přesvědčily.
 Dáváme tak dítěti, kdy choro leží,
 Nádoby kraj nořený v lož lahodivý.
 Pítko skládkáno hořké slávy pije,
 Klamem vyléčeno zdrávo spěť žije.
4. Velkodušný Alfonsi, jenž štětem je mi
 V jeku žiti, a jenž vede, kdo se přistav klene,
 Lidsnce mno bludna mozi porějemi,
 Kdy mnou vlna zmítá, ba už v sluni žene.
 Přijmi jasné a nezhadmi listy těmi,
 Ať jak plídem nese Tobě podvěčené.
 Nadejde as den, kdy věštné bude pero,
 Dřím led jen klyne, o sobě psat smělo.

5. Právem, stane-li se, že kdy's v míru znaku
 Narod dobrý Kristův uhlídá se,
 Takto lodmi, tak i koňmi divokému Thráku
 Mledet bude odjat velký nepravný lup zase,
 Právem žglo země, neb-li tvému znaku
 Vznešenějším jesti panství v moři, ta'so :
 Bohumíra řečnív kdo jsi; zpěvům mojim
 Naslouchej a hotovuj se k zbrojím.

Příspěvek k dějinám brněnského alumnátu.

(Pok.)

Mladí Slovane' shromáždili se po piv nyní jako Alexik Do alumnátu
 prázdninách v síních alumnátských ob, nejen blahodějně ve svém a měšim poč.
 novými silami chopili se díla svého milu působit, myslí i v jiných ročnících
 a s nadšením i rágností jistou, jatké vyšších ledovou a ztluklou káru rozkřít,
 jen duše mladé Bohu a spásu lidstva val a k životu budil.
 zasvěcené schopny jsou, podnikli věci, Trociti mladici poznali však záhy,
 jež máv budou povždy obdivem a vzo, že snahy jejich, ač mají-li prospivati
 sem následování hodným. Takto jarní a k žádoucím cíli vésti, zapotřebí ma,
 slunce tisíce cárových květů ze stuh, ji pokrnu a posily. A proto hned pne,
 le země vyvádí, tak Hampelík vslou, semy jsou od jedné knihy, o do druhých

^{*)} Me této zprávy byl by Hampelík v prvním roce býval externistou.

poskytnuty peníze a s mučnou odvahou
přikročeno k dílu, jehož ovce i na nás
se chovalo a my hojně ho zatkáme a
pojíme. Z galážna jest „slovanští
knihárna bohoslovců brněnských“,
která během času letkých poznala o-
sudu. Za správce knihovny ustanoveni
jsou dva alumni, z nichž jeden bibliu,
druhý knihy zapůjčoval, druhý pak po-
klesník od každé knihy po 1 krejcaru
vybíhal; vše toto s mladistvým nadě-
ním počáte' usilí' poklalo se s tak pře-
kvapujícím výsledkem, že hned v pr.
vém roce sebráno 83 zl. št. od mladi-
kův nejvíce chudobných a od členů z
města samého již dosti lehce četných.
Aby počet knih valněji měrou se roz-
šířoval, rozslal Hampelík listy na
mnohé strany slovanského světa proste
o odslání knih ku prospěchu naděje,
zkušující alumnátské knihárny. Dny,
slyšena jest prosba jeho a z mnohých
míst zaslali plátenkové knihy jak čet-
né tak drahocenné.

Takto všechno, co nového, na sobě po-
zornost straci, i toto proložení z slu-
ského spánku k novému životu nezásta-
lo bez povšimnutí. Němci v domě a je-
ště snad více některý lhostejný národ,
vše kroutili hlavou a usmívali se nad
tímto plátenectvím, myslíce, že se jim

závadí v domě separatismu. „Nac' přij-
to? Moravsky umíme a Němcům se
dávají hodiny, aby se češtině také přiu-
čili.“ Aby pak ani černé skvrny ne,
scházelo, bylo slovo Hus a husitismus
trochu slabším hlasem a jako z ústle-
ku a vstupu někdy přeneseno. Toto na-
řknutí zastránilo některého úzkoprsého,
aby se přidál rozhodně ke straně, kto,
ad za vlast a řeč mateřskou se nesty-
děl, avšak nikomu v ničem překáž-
nečinil.

Zpráva o novém ruchu tom byla pryč
také panu biskupovi Lindlovi přednes-
na, který se však vyjádřil, že v tom
nevidí nic zlého, když jeho alumni v
v mateřské řeči se zvelikují a její
literaturu podporují a předávají, při tom-
li jen bedliví jsou a domačí statuty
zachovávají. Že se tak vyjádřil, ke-
dím spíše věřili, an sám rozemý jse
Němec, velmi pilně češtině se učil,
a později, když ročník Hampelíkův
v pastoraře zkušebná kázání činil, tá-
žal se jednoho nováčka-kazatele: „Proč
pak zájímá z vás nekáže česky?“ To
byla velmi potěšná otázka a radostně po-
selskovi pro přestavatele řeči mateřské, jen
ne pro p. profesora, který, nejza tomu
joště zvyklý, musel latinštinou psaná a
ry e českým slokem vypravovaná kázání

zkoumati a vylepšovati. Představem' me, stavěti zádných přednážek. Komuto užitec, němuv a vlasteneckému počínání, leda že byli esleí a tritně na to hleděti, aby se vůbec statuly domáci přisně zachovály, a po modlitbě zádný v museum se nezdržoval a nestudoval, vyběž aby každý o 9. hodině šel spat. Jednou dnu, když představený chodě po studovnách, zdali vše šle předpřisu se děje, přistoupil k několika alumnům na chodbě skromáž, věným, jimž jeden z nich něco českého předčítal, a usmívaje se vřidně je oslovil: „Tenom činite všechno ke cti a slávě Boží a ku spasení lidskému.“ Tež tak byli mírní i pp. profesori. Když Hampelík jednou z církevní historie otázky gošpovídal, žádal se ho profesor: „Jste také připraven na něco z doby Hu, souy a Žižkovy?“ „Jsem, důstojný pane.“ „Žá vám věřím, vždyť to byli naši krájané.“ —

Imenit' divu, že k alumnátu brněnskému byly obráceny pozornost i vzdálenějších kruhů vlasteneckých a že ústaven

x)

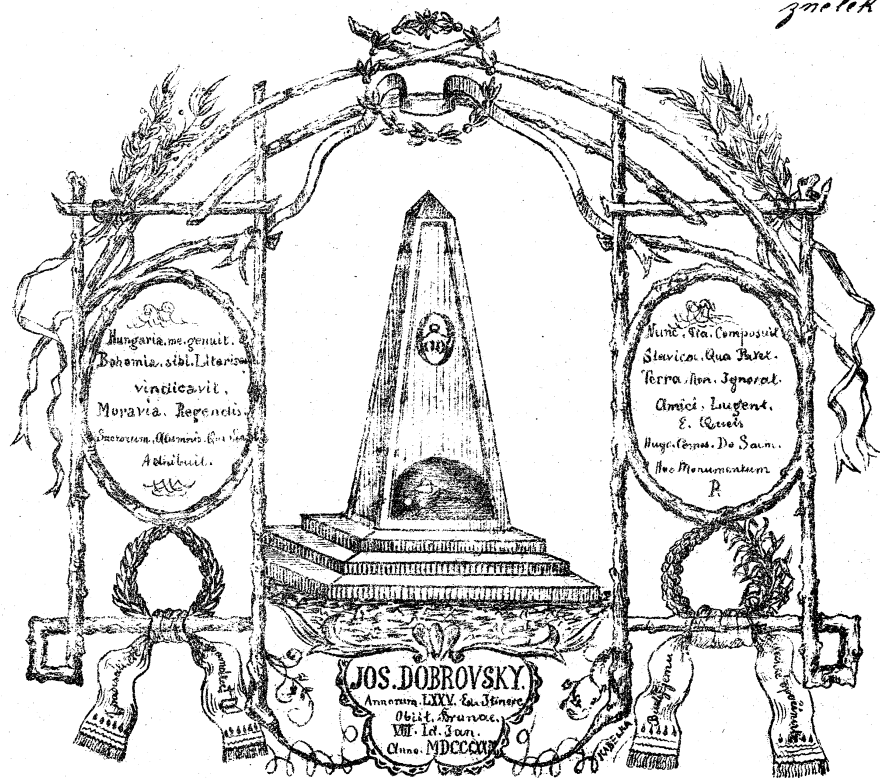
Bohoslovci nemohouce býti ve studovnách, neboť světlo v nich bylo viděti z oken p. představených, shromážďovali se ku svým poradám a rozmlouvám pod lampu na chodbě, kde světlo je, že snad až posud hořelo až do 10 hodin.

slával se takto ohniskem slovenských zájmu nejen pro Brno, ale také pro celý československý ohnístek. Navštěvy byly choven, čím činěny v prázdných a svobodných hodinách ústavičně. Študenti, řemeslníci a občané přicházeli, aby si knihy vypůjčili a s alumný sobě pohovořili, starší již Slovane se dostavili, aby projevíli svou vděčnost a pochvalu za toto krásné počínání na poli literatury vlastenecké.

Často se ukazovali v semináři zvláště mladí gymnasisté Imídek, Kulda, Bílý a j. Mnozíkoli proslulý národovec cestoval Brnem, zde se zastavil, pozdravil nebo knihy darem přinesl, nejen z Prahy, ale i z jiných měst, jako z Píse, od Koláře. D^{le} H. Amerling a Štule

schválně navštívili alumnat a vyjeli, jak se v Thaxe radují z našeho probuzení. Mimo tyto zavítali k nim ještě jiní spisovatelé českí skvělící se na obzoru literatury české: Zap, Štorka i sám Pavel Jos. Šafařík a j. Každý pak z nich nadšenými slovy vyprávěl o stálem zkvětaní národní literatury, o užitečném jejím směřu a panenském její čistotě, upozorňoval na časopisy jmenovitě na „Květy“, v nichž jako ohnisku spojovaly se všechny různé prouky různého národního rozvoje a kde, než tehdaž měly zvláště u mladších ve-

líky sliv. — Jednou i ze Slovenska zasta, kulaše od Kašpara Fejorpatakyho. Tento mla-
vil se u alumnáte do Prahy cestující mladík. Jik uměl nazpaměť celou „Slávy Dechu“
Amharšky a vyřídil pozdravení ze sv. Mi, a předsněl jim zdarilo a na děsně několik
znělek. (Bkt.)

K padesátileté památce úmrtí Josefa Dobrovského.

Byl smutný čas. V divokém neji pln Byl smutný čas. Ty, vlasti draha, vši,
Se zmital Morav černý nářku pln, Tak hrašy klálil kouře vln a v chýž
Tak patkev děsná s tělem nad hrobem, Tak skryšaly se děti před víkrem.
A klesal v jicem proudě zaji. — „Tě hynou!“ zněl tvůj, vlasti, mrouci hlas,
Ston mrtvol živých — za plác příbuzných, Když z mraku v chatu bíl za bleskem škak —
Křik racků, vošních — za zpěv s pohřbem. — „O, nemějte mě v gášti ve pvi křem;
Něž nek děl. „Zasvit květe snů luhých!“ Ale, s matčiným i šitak děsní stesk
A láskou sthal proudy kypící. A v propast jich i můj se schýlí vz!“

Tak vzápola's - a odvratilý syn
 Žij matce cigí uchýlil se v kltu
 A dále žil. Už s jasnou ve tváři
 Ji umíráčkem k hrobu zvonili,
 Nastilim bratřím jazyk berouce. —
 Bůh zahřimal. — Ohle, k vlasti pláři
 Se snesla gar - a slzu promily
 Mlé' vlasti zratky muži na lice.

Muž zaplakal; plakat' z něho vlast. —
 Plam s nebe spadá, model mu se mást,
 Žár ohně jasná vedle k životu
 An netem stal se, mečem opásal,
 I v boj šel tuhý, bez ořav, bez ryktu
 A heslo glatě vyryv na štítu:
 „Všet lidem srdce po svém jazyku“ —
 Přírody práva všechum rozhlásal.

On děl k nim pláče, v svatém zápalu:
 „Vlast, slavná druždy, nyní ze žalů
 Ohle, sama vzpíná s prosbou ruce k nám,
 Ktož požehnání sklání na čela. —
 Li gloričiti má vém matka vlast? —
 Všech zachvěl se - a v žíní vešel v chrám
 A slzou smýval matčin bol a strast,
 V žár lásky vzplála duše rozchvělá. —

O jásej, vlasti! — Pašesátý smích
 Žij muži zavál mohyle, jenž v jich
 To vábný přenes', v stále rozhořty,
 Kterž více prospěl v skromném útaji,
 Než hrůlu žezla, vzmachy palcůů,
 Kterž lásky rozvál v srdcích rozněty
 A nepřátely zmátl ve chvatu.
 O jásej, máti! — Vítky jásají. —

Mluvo sladká, harmonie ruče,
 Velebné hymny síle pěj tvorčí,
 Myšlénko vítěk zbožně k blankytu
 Vzplet' hvězdou zářivou v jas nebeský
 A vyzdob Otci slávy stádem! — —
 Žij' doufej, vlasti! Dříve v zásvitu
 Se hvězdy zkalí pustým meladěm,
 Než zářit přestane nám Dobrovský.

Slovo o reformě hudby Hostelní. (Dm.)

Avšak tu obvyčejně užívají někteří ře. selojského. Tu mi napadá anekdota. Když
 šitelo kůru této výmluvy: „Schoválem jednou veliký Haendel provozoval jedno
 nesmím na kůr náš, lid miluje něco ve, ze svých velikých pratorie, přišlo k němu

několik mladíků, vzdávajíc mu chvalu, nejsvětější tajemství víry slavi, provádí jak prý se spílou hudbou jeho pobavili. hudba na kůru frivolní rejdy a diváctvo Bochořtí však špatně. Umořec vzkřikl (pobožní věřící to nejsou) šlo gaulje. Tak na ně, Darcové! napraviti vás chci, ne se to děje obyčejně při nejslavnějších pon. bavit! — Ředitelové kůry, kteří se, jak křikálníci mluví sv. Za nový poklad živě řečeno, omlouvají, nejsou staendo, našich slov uvážíme veřejný škandal, kte. vé. Nechtějí věřící v chrámu napravi, ryž se stal na začátku letošního roku v ti, ale bavit, liše se lišili a za to chvil, augustinianském chrámu ve Vídni a lumiti. Na místě tedy, aby zpívali ku který by byl málem ztráten, několika lid. cli a slávo Boží, zpívají a hudbou ku stáječ životů stončil. — „Kdo dopoledne, své vlastní cli a slávo. Kten-lič to je, tak pravi Vídeňský, Vaterland, vyjímaje šitnost škaredá a zla by neměli takovou a pravu svou z „Vorstaßzeitung“ *) dne 2. skromu co nejživě ze sebe smýti a za. Dubna Holm Divadelní kasy náhodou sel, věsti na kůru zpěv chorální? To pak když c. k. komorní zpěvačka pí. Willowa tím více, poněvadž ta část věřících, kte. poslední tři večery měla v operním divadle poslouží do chrámu, aby se skutečně mod. zpívali, mohl si poněkud, pravím poněkud, líla, jim bude za to velmi vděčna, ne. představit mačkanici, která panovala v jsouc zpěvem chorálním z pobožnosti neděli dne 3. Dubna o jedenácte dopoledne, vytkována, ale v ní co nejvíce pospore. u Hostela, avšak nikdy snu, která byla v vana; o všech oněch, kteří přicházejí kostele samém. Veliký Hostel byl obecnstvem do Hostela jen se lavit a smyslnost svou posloune nabit, hlava těm, vedle hlavy a potochat, přece jim nepůjde! — Avšak prsa na prsou. Komu, vypráví z rukou Mlo, ani církevní úřady a vrchnosti nekona. bouk, nebyl s to, aby prsou se slybl; o. ji tu svou povinnost. Všichni znal, bráti se stranou bylo marným pokusem. ci a přátelé pravého křesťanského umění

již dávno odsoudili a na prostě zavrhli *)

theatraální hudbu oblíbenou až dosud v Těž, Čech „uverejnil tuto zprávu. K utě. přemnohých kostelích. Tak zvaná sola šenému obrazku vídeňskému mohli by, chom přičiniti obrazek pražský, který pro zpěvačky a zpěvačky byla příčinou za minulých let bylo každoročně vidati částých nejvyšších pohorlivých škandalů v u sv. Josefa — na velký pátek; než pro ob. chrámcích větších měst. Kdežto se u pláče mezenost místa musíme se ho vzdati.

Do kostela nebylo přístupu aniž z něho výstup. Škó sv. začala, avšak hned mezi prvními taktly omítlilo se zoufalé volání: Lift-finning-Giffa! a na to všeobecné syče, mi. Kostelo kicho na okamžik. Promítavé hlasy varhan všechno přehlušily. Došla řa, Da na solistky, pani' Willowow, pani' Frid, Länderowow (židovka?), načech šer, potom varhany a tam u oltáře kněz ---! Kostela nová vírava: Gimant-finning, Mill-anfingung! - Dupání, vzdychání, nářky, úzkostlivé výkřiky činily každý okamžik kaplnou. Iměnovitě u dveří děly se výjevy, kteréž není možná vypsati. Bylo viděti ruce vzduch vztažené, ženy stvé, řemi zsinálymi, muže, s jichžto čel řinul se pot a všechno jako v jednom uzlu. — To byl koncert na rozloučenou pani' Willowow v chrámě Páně augustiniánském. O pobožnosti nejaké nebylo ani řeči. Bylo tak něco podobného zajiště přetvářati, a divíme se, že se žádné strany neděle se žádná opatrění. Nevíme si, zda-li a mnoho osob v chrámě vrcha vzalo pokromu, li ty, kteří je provádějí. — (Pokračování.)

Potřeba a užitek práce. (Dokončení.)

Právě bláženosti mltký nenalezněš, umrt, vol jistý, moudrý lékař, který měl práci
vš-li svých schopností, neboť ona právě za nejzávažnější svých lékařských před.
spočívá v jich činnosti a užitečném za. pion. A jeden arcibiskup mohavský pro,
městnání. Duch lenosti, přeč je naprosto. vil, že srdce lidské jest jako mlýnský ká,
Kic někdo: tolik, jako prázdny čas, rtté, men; dáš-li pod něj píseň, rozemele

pšenici namouku; pak-li nedáš pře, že lakové chování nesrovnává se s o-
nice, mele přece, avšak potom pozmlá' pravdivou cti a skutečnou důstojnost'.
sebe. Tak soudili všichni opravdu velici'

Prázdné chvíle nelze ani radostně mužové a ctíli práci, jako nejlepší pro-
užití, leč bychom ji' byli práci nabyli. střešek proti nízkým a nerestným ná-
řet-li jsme ji' nenabyli námahou, ne, klonnostem, jako nejlepší lek' proti mali-
zaplatili jsme ceny její. Protož práci chovným úzkostem a mizotostem. Proti
musíme mít před sebou a práci za se, učitelé křesťanství údel práce ušlechtili.
bou a prázdnou chvíli jen pro spocinek. svým příkladem. „Kdo nepracuje," říká,
— Život rovněž se bude protiviti jak val sv. Pavel, „at také neji," a honosil se
lenivému beháři, tak lenivému chudácu, tím, že pracoval rukama svým a nikomu
nemá-li práce, aneb jestli konati ji' nechce, nebyl nikdy na obtíž. Když sv. Bonifác
Slova, kteráž malována jsou vppichána přistál ku křesťanům Britanským, přišel s
na pravém rameni jistého již čtyřicetile, evangeliem v jedné a s pravidkem deseti,
lého, blouznivého žebračka, když ho po ským v pace druhé; mesa s sebou přemě,
osmě zavírali do vězení, mohla by u, ni slavitelské. A takých příkladů nalez,
znána být heslem všech lenochů: „Kdy neme v dějinách církve a v dějinách cto,
nulost mne oklamala, přítomnost mne věčnosti velike množství. Důvěřujeme
souží, budoucnost mne děsí." si těchto vzorů pracovitosti a jivíme se

Dovinnost práce máloxi' pšem třídám. jejich. Pomněme, že práce jest zákl. na,
Líným byti a neužitečným není ani. Jeho byti - živoucí zádaš, jež pudi jev,
čest ani zvláštní právo; a třeba by li, notkuce i národy ku předu. Protož nemáme
se nízkých povah přestávali na pouhém čas zahálkou, ale v užitečném zaměstnání
užívání hotového, lidé slušných zásad, Zvolme si práci a modlitbu za hlavní úkony
mužných zájmů a poctivých zaměrů pečiti, našeho života a Hospodín bude s námi. —

Čím to, vy hory modravé?

Čím to, vy hory modravé,
Že slza vždy se vkrádá
Ani v oko, když k nám pohledím,
A v duši bol se skládá?

Když čela slávy diadím
Vám jako dříve zdobí,
Když cizákům ste hlásaly,
Že budete jich hroby.

Vždyť stráně vaše hláholem
 Jakk před lety sou plny,
 A známým šumí pozdravem
 Vám dosud české vlny.

Ach, proto oko kralí se,
 Že krása vaše mizí;
 Tyž máte slávy diašem,
 Však hláhol, něč je - cizí.

O jsoucnosti Boží. (Myšlenky Fenelonovy.)*

Duch lidský, ovlášť ducha Božího, ti se může rozumem nezkaleným soud,
 není vázán toliko poznávaním věci ku velkolepých a zároveň nepravých,
 viditelných, pomíjejících, jež v obz. jeví se nám dílo Fenelonovo o „Souc-
 ru světovém očima smyslnýma spa, nosti Boha a jeho vlastnostech.“

ti ovati lze, ont vyvinouti se může z Fenelon narožil se roku 1651. na zá-
 stáky všedního názoru do kruhu vyš. ku téhož jména ve Francii, pocháze,
 síck, čistě duchových, nadzemských. je z prastaré rodiny, velezasloužilé o
 Mohutnost ta zajisté dána jest od Bo. církve a stát. Tyž záhy za mlada Da,
 ku člověku, jenž právě tím postaven val na jeho neobvyčejnou činnost ducha,
 jest pánem nad ostatním tvorstvem mánost i cituplnost povahy a lásku ku
 na zemi, takže spustiti může Duchem ctivosti. Odbyv humanitní studia své
 smyslný tento svět, ba i vlastni svou vstoupil do stavu kněžského a vysvě.
 schránku tělesnou a zabývali se pra, cen bys pracoval o spásu duší své své,
 bytosti ryze duchovou, nehybnoucí se rěných s horlivostí nevídní. Obzvlášť
 svým původem, Bohem. Tot nejvzne, té užímal se chudých a nemocné za-
 šenější stránka ducha lidského, že, ač často sám obsluhoval. Po nedlouhé do,
 vázán jsa na kmotu, přece ji svážen bo svého přádivání obrátiv na se po,
 není, že se pohybovati, že žiti může zornost francouzského krále Ludvíka
 ve světě jiném a zalétati v myšlenkách XIV. dostal se za své zásluby ve sprá,
 už v nekonečnost jsoucnosti Boží. ně duchovní mezi Hugonoty a svou

Nešťastným důkazem toho, jak Duch činnost spisovatelskou ko Svarva stal
 lidský bedlivě pátraje po pravdě šeděla, se Tomácinu vychovatelem a učitelem

*) *Nouvelles de Fénelon, archevêque de Cambrai. A Versailles, l'an 1820, tome I. — Traité de l'existence et des attributs de Dieu. Partie I, chapitre I.*

jeho vnukův. Běmenov za pečlivou sna-
hu u ryckové té jmenován byl později
od krále arcibiskupem Hamburským
a od té doby věnoval se úplně práci li-
terární. Zhalita sice poněkud slávu
jména jeho věroučná rozepře o quietis-
mu, již měl s Holšenskyjn biskupem
Bossuetem; avšak jemnocitný Fenelon

poval tu skutečný příklad křesťanské
pokory, když, šetřímou láskou stolici
apoštolské jsa oděán, breve proti na-
uce své čelici sám s kazatelny veřej-
ně přečel a spisy pojednávající o uče,
mi onom bludném na návoři svého
paláce vlastním rukama spálil.
Zemřel roku 1718. (Pokrokováni.)

"Poetika" od dr. Jos. Durdíka.

Nejvzácnějším bez odporu zjevem
v oboru literatury vědecké jest Durdí,
básmickém. Nad jiné znamenitá jest
kova "Poetika". Testit to již osmnác,
stat o básnictví lidu (S. H.); porážit
to dílo z pera Dova, znamenitosti
svou tu předchozím dobře se hodící.
Poetika Dova, pokud z t. sešitu soudi,
si se dá, postavena jest na základě ae-
stetiky nové, formové, s jejímiž vy-
moženostmi a směry nás D. oběná,
mil svou. "Všeobecnou aesthetikou." *

V t. sešitě vlasti si spisovatel ces-
tu k látce o básnictví tím, že pojed-
náváje v prvých S. S. o stavitelství, so-
chování, malířství a hudbě, vzájemné
jich styky a poměry k básnictví poze-
bira, a tím, že do týka se některých
věcí, jež poněkud v obor poetiky spa-
dají, a již by snad pozdějším rozboru
byly na zavadu. Mluvit v těch do-
lech průpravných S. S. o básnictví li-
du, o mluvě, národnosti a tendenci

v poezii, o protivách poezie a povolání
básmickém. Nad jiné znamenitá jest
stat o básnictví lidu (S. H.); porážit
to dílo z pera Dova, znamenitosti
svou tu předchozím dobře se hodící.
Poetika Dova, pokud z t. sešitu soudi,
si se dá, postavena jest na základě ae-
stetiky nové, formové, s jejímiž vy-
moženostmi a směry nás D. oběná,
mil svou. "Všeobecnou aesthetikou." *
byví pozbaveno předpoklův a chyb, roz-
voj jeho pokračující. Materiálu, věci
nasbíráno již mnoho, ale látka leží lažem.

* Aesthetika nová, formová, na poměrech
se zakládá, rozvíjí se suše a přesně
vědecky přičiny tvorby, k čemu aesthe-
tika dřívější v tom si libovala, že po-
pisovala tvorbu sám, zahaluje nejistotu
svou a novědeckost mluhou frázovitostí
a proucným ach-ovániím.

Dovi vytyká se směr medirestánský. Vytknu tu z jeho spisů pr. Bstátní, ne, bylo by nesnadno, ale zdá se, že filosof náš probírá se k náhledům náboženství pozitivního. Myslenky na straně 151. proslovené zdají se býti ve přičině té závažnými. Následujících náčrtávnici Dovi i v tom mistra svého, a vy počto, ve přírodě, všehomíra, bolu, smrti, umí, rání, slyšte slova - ne Jeremiova, ani Ipa, silelova ani Augustinova - nýbrž Dova: „Bez principu božstva zůstane vesmír strojem, pro nějž naprosto není možná se pozehráti, byť byl sebe větší a splati, větší... Utku pro tento stroj míti nemůžeme, a kdo slouží s úctou ke všehomíru, tlače si na rozum nebo aspoň na jazyk... Jest málo co tak protivného jako affektace pobožnosti, pobožnost má, serialistická, poněvadž to jest řeč u, myslom prováděná. Tu takový počto stroje světového, když byl všem ideálním božství frivolně se vysmál, chce přece zachrániti onen zláštní cit pietny, ono rozvroucnění mysli, jež zpozoroval v pobožnosti. I chce míti pobožnost bez bohů, položí na místě Boha vesmír, svět, celek, a podobně, ale vždy jen stroj! Kláněti se stroji! Mohou-liž sebe lépe vyváděti!“ Klaté rádky! Duch všestranný a v pravdě filosofický, jakým náš D. jest, seth se sebe bohdá i ten prach racionalismu, ježž probíraje se filosofy německými hlavně na sebe nachytal, a jímž spisy své tu i tam značně postkurnil a mlá, věži i nebezpečnými učinil, a dospěje k názorům, k nimž rozum nadutou psychowu předusky mezkalený dopracovati se musí.*

* Pán Bůh rač Sati! Ale kdo zná spisy p. Dva, jeho působnost a vřech prajský, nemůže Dou, fati v blízký sbat takový. Pozn. pořad.

Opolna.

Bílý jelen: Velmi pěkný to výbor básnický. Ohradě Polupředu: Vše, stranně dokonalá práce. Bůh ve filos.: Posudek jako při předchozí částce. Totéž ba a už... Vše bez úhony. Toliko m. chléb v nomin. lépe psáti: chléb.

Vstup do pekla: Tricklaš zdarilý - toliko verš 11b. (celkem nesčíslná) jest nesrozumitelným. O telefonu: Velmi zajímavé a jasné to vysvětlení. Sloh korektní a pružný. Urvy: Vyborný to výběr zpráv velmi zajímavých. Toliko m. jasné či se. jasné.

Vys. list. p. kanovník M. Procházka.

MUSEUM.

Tisk M. Perný v Brně.

„Církev a vlast ty v mojích miluj' sestersky se nádrech,
Každá pít, každá má moje srdce celé.“

Sušil.

č. 6.

r. XIII

Procit.

Zsem zadumán... Rej starych, vzpomínek hor sedých slunkem celovaná' skráň
 jak temný chaos mysl' mou se mihá; a roztroušené vůkol drobne chýše
 duch můj se hrouží v knihu nekonečna, jak perel vlnak, nálným údlem,
 v níž ztleslen všeho bytí věčný věk, zhad mězný pohled usmívavě šýše!
 v níž doba dobu zhoubným krokem plíhá, Tu jak by příroda máť, rozekvělá
 v níž tajnou runou psána pravda věčná. tak přelibným jevem, říci chtěla:
 A v tajemnou co knihu duch můj zárá, „Své krásy všechny pojím v soulad jeden,
 jak prelud v šeré dáli rozprostírá bych vytvořila z těchto krajín eden,
 se před mým zrakem přerozkošná zem... v němž kochat' má se národ vyvolený...!“

Oj! přerozkošná, rovná dřevem ráji,
 jenž lidem prým dán byl obdarem,
 glé hvíčku viny dokud byli prosti.
 O nejluznější snové navybáji
 svým kouzlem v duši přelibou tu směs,
 jž utěšeně přede mnou se hostí:
 lož zlatým klasem postědřená pláň,
 luk květorouchý, svíží háj i les,
 kol sumných toků stíbrojasný lein,

O těžko, zrak co vnímá, beze změny
 bys vypsat' mohl, ba jen si pomysli:
 ten blahoplošný mír, to rajské žití,
 ten usměv okološný v každém líci,
 tu štěstí vesnu rozkvětem se rdící,
 jž ráj ten všecok rozkošně se směje.—
 Zde píseň bouřivou meč nehátná
 zde daleky jsou svatů vsatých reje,
 zde prapor míru zlaté sídlo má;

zde bodré slyšíš rolníkovy zpěvy
 lod' vlnokravou vidíš kupcovu
 a číleď družnou vděčným na lovu. —
 Zde márod šťastný, o bídě jenž mavi,
 jenž sítím přelým tu svým bohům plave
 a horoucne tne k vlasti pozeňmané...

Čtem gašumán... Aj! přerozkosná zem
 se opět gratům zžaslým v odív stavi,
 leč jak by v mracích, v temnu za večera;
 a víc a víc ty mraky tmi se, něm
 a těch ten ráj dřív puvědně usmívavý...
 Ztakuži! blesk siný temnému šera,
 třesk hromu z dáľavy se rozletí,
 a vřavě žíslů litych v zářpěti
 zpod černých mraků hnusné přišerý

jak stálost chumle v obzor veškerý
 se vynesou. V skučivě jich žaloby
 se mísí strašlivý řev palana
 tak děsným doprovázen chechtotem,
 až hrůzou tnosu země utroby:
 „Ha, Slávo, země štěstím líbaná,
 co's rozplývala v slastech každým dnem,
 již dovršena tvého štěstí mla,
 již peklo na tě jícen pozovita;
 neb závist, malha plešů pekelného,
 šel ztápět momůž' jidel blaha tvého: —
 nuž zmizíš navždy z lidstva paměti,
 ba sám tvůj roč tě zrádou znesvěti!“
 Tak ti a chechtot běsný tnosu se nese,
 až země v utrobách se hrůzou třese.

(Pokračování.)

Bůh ve filosofii nevědomého. (Pokr.)

II. Dn

Aby bůh vědomí spasitelného se dopravo-
 val, vydává se na cestu do světa řídného,
 již Kantmann ve třech stadiích pojímá.

V prvním stadiu illuse vede si bůh po
 způsobě dětí, hledaje ne blahé přítom-
 nosti, ve štěstí pozemském své spokoje,
 nosti, již nelze si za jistě mysliti boze
 zdraví, svobodu a slušné existence, a
 proto boží bohů hlavně jen o tyto tři
 věci; než židka a to ještě na krátko
 žarí se božstvu snaha jeho. Plověk
 (bůh) má žaludek a srdce; v onom

ožývá se hlad, v tomto láska, a proto
 snaží se bůh obojí tento hlas utišiti. Jak,
 Koli hlad utojiti se dá, přece při jistě
 strast převládá nad slasti, právě jako
 Kly zvíře. Právě jiné sožere, bolest žía,
 něho pětší jest slasti žeroucího. A co
 toprve se přihází, kly chce člověk citu
 lásky zářost učiniti? Tak často bývá
 oklamán, co zlosti zažije! Nežádka
 bolest roztrývá srdce jeho a meješnou bý-
 vá láska příčinou zoufalství. Anakre,
 on sice pravi: „Těžko milovati, ale těžko

laské nemilovali; než bůh naznáva,
 Kdy už se lásky mabažil, že pekým bláz,
 nem byl. Kdi tedy bůh, že zatkudku
 jakož i srdci sloužili není zřojem bla,
 ha pozemského, a proto ohlíží se po
 jinému gřístu štěstí a tím zda se mu
 byti soucít, přátelství, štěstí rodinné
 Avšak i tu byvá oklamán; neboť poříd,
 ku jest rodin, kde by mizivosti nebylo
 a tudíž učiní bůh soud: Neženi se
 lépe je zajiště nežli se ženiti. Je-li
 však člověk přece ženat, touží všem
 po větech, jez by mu blaho zvýšil; až
 tím pomohl si z bláta do louže.

Neboť dítě, sotva se narodilo, již
 tolik starosti a nepohodlí připravuje
 rodičům, tolik glosti a žluči schůva,
 mi a p. Děti buď zemrou, a ta meč
 bolesti projede srdcem rodičů, neb osta,
 nou na živě, a tu s větším dělí roste i
 starost rodičů. Mají-li dcery, starají
 se, která by je brzo a dobře provdali;
 neboť nestává se tak často, aby panna
 byla obvářena všemi pěteli, již se s,
 byčejně požadují. Nestli mají syny, i
 tu není mouze o všeliké strasti a sta,
 rosti. Synové občejně záhy opouštějí
 dům otcovský a tím působí rodičům
 mimo lítost a starost, aby ve světě ne,
 propadli mravní smrti, nové vyžání;
 občejně na rodiče poněkud zapomíná,

ji a nepiši domů leč když — peněz po,
 třeba. Život rodinný není tedy záru,
 how blaha. Podobně se to má i s přátely.
 Neboť nenedostává se těch, již při skle,
 mici věčné přátelství přísahají komuko.
 li, dokud se naň štěstí usmívá; jak-
 mile však neštěstí ho počne pronásledo,
 vati, marně by se po oněch věčných přá,
 telích ohlédal. Klada tedy bůh blaha
 svého jinde, odvádaje se totiž marnosti,
sladivosti a sláve; nežiti není mu než
 hořkost a tpekost.

Proto zhouš bůh náboženstvo a křesťan,
skowastosi; než tu to vypadá Hartmána,
 vi smutně. Neboť vysokého stupně pravé
 zbožnosti nelze si zajiště mysliti bez mrt,
 vení těla a keocení závatí jeho, ale to
 boli. Bůh Hartmannův gřká se rozkoš
 světských a odebírá se v tiché gákouti
 klášterní; než i tu sledá, že život klá,
 šterní není tak smáven, jak se zdá,
 a že blaho, jehož ve zdích klášterních
 hledal, v pravé peklo se promění, nedosta,
 va-li se klášterníku sebezapíravosti a o,
 bitavosti a to také nelahodí. —

Chopi se tedy bůh opatku mraovnosti
 a ponoří se v nejvěšší nemraovnost a
 sprostotu. Takový však život zvyšuje
 jen neštěstí. Zgalképe bůh na svéře
 chrámu věd a umění v naději, že snad
 odtud blaho kune. A skutečně v tomto

chrámu by se bohu dosti blaha dostalo, kdyby nebyl tak úžasně chudý a chudivý; neboť marnivost boha v učencích a umělcích je snad jedinou pobídkou srdce ve vědě a umění. Když umělec nemiluje svůj umění pro umění, výbíz aby prospívaje v něm, vohlasným se stal. Bůh má též smysl pro hudbu a vůbec pro vše, co krásného; proto navštěvuje divadla, síň koncertní, plesy, obřady a t. d. Když při všech těchto záležitostech bývá vysta, ven všelikému nepohodlí a naplněnému sta, rostmi, aby se nezachladil, neunavil a pr., tak že tu opět slast převahu má nad slastí. Slovem všechna věda, vše umění, nemá ceny větší, nullu. Spánek, a němž vědomí mizí, jest pro boha stavem relativně nejšťastnějším, avšak nič tu opět blaho, slasti života ve spánku, a plétaje. Hle to působí, že bůh, jsa živo, sa vyt, jej pojme v největší ošklí, vost. (To kročování.)

Andělích v umění církevním.

Pozorujeme-li umění církevní naší okhlížeti a ustálených pravidel si pážiti. Šoby, objeví se nám jednak až mápád, Tanna Maria neb anděl, jenž by snadno ná, megalost umění církevního, jak u mohl též balstnici vyobrazovati; světec, umělců, tak i u obecnostech pocházející na př. sv. Florián, jenž by se dobře ho, z nevážnosti a nevědomosti starých vzorů, díl za člena snad - solvátesky Valdštej, pův a tradice, jakož i snaha po novotách. novy, to za našich časů věci prastary, Dojme tomu, že by malíř vyobrazil now, aniž mnohému na mysl připad, Venuši jako Dianu, nebo Merkura ja, ne, že to právě tak směšno, ne-li ještě Ko Tulhána, jaký by to byl klík o hroz, směšnější, jako když Francouzové za Lud, nevědomosti a to vším právem; když víka III. roky z truchloher řeckých před, si však umělec dovolí podobný nerozum stavovali v hedbávných punčochách, s me, ve věcech církevních, tu jakoby to ani čem a skládacím kloboukem. nic nesmyslného nebylo, mlčí se, ano Chťje pojednati o andělech v umění cír, snad ještě se mu dostane pochvaly i kevním, doufám, že věc nebude docela obdivu, že tvoří samostatně. Když cír, nezajímavou, glosíte pro nás, jimž dří, kevní umělec nemůže docela samostat, ve nebo později snad bude obstarávati o, mě tvořiti; neboť jím mu dány před, krásu tomu Páně. měty a vzory, po nichž se mu bude užítý Budu nejprve mluviti o andělech

Dobrych, kteréž výhradně anděly nazýváme, a potom o andělech padlých nebo zablých. S anděly setkáváme se v umě, ni již od prvopočátku. Jež Mojžíšovi poručil Pán, aby dva cherubíny zlaté a kované udělal z obou stran slitovnice (Mojž. II. 25, 18.) a Salomoun je napo, lobil ve svém chrámě. (Mk. III. 6, 23.)

V za dob křesťanských v katalombách nalezáme obrazy andělů, jako při zvěsto, vání a j. Když pak církve z katalomb vy, stoupila, potkáváme se napořád s četný, mi obrazy andělů až na naši dobu; tak známo, že již Konstantin V. daroval do Lateranu obrazy andělů, a mnoho ji, ných starých památek by se dalo uvésti.

Andělé - Zjevení (vlastně tedy poslové) jsou posly a služebníky Božími; a proto vyobrazují se opášení po starém způsobu a na cestu připraveni.

Andělé vyobrazují se nad to skřídleni, čím se označuje rychlost a ochota, s kterouž rozkazy Pána vykonávají; dle zvláštnosti obrazu nosou kalich, kříž neb jiné znaky. Andělé se v nebesích Bohu neustále kla, ní, chválozpěvy propěvující, zároveň i naše modlitby přednášejí před trůnem Nejvyššího; proto přidávají se jim na ob, rozích citary a j. hudební nástroje; též mají často křesťanské - jako na hlavním oltáři Velehravském - a zapalují líbovonné křesťanské před Pánem dle Apokalypse (8, 3), kdež čteme: „a jiný anděl postavil se před oltářem, maje křesťanské zlatou: i řekli jsou mu zápalové mnozí.“ Často jsou na obrazích nohy andělů úplně kryty dlou, hým šatem plajícím, čímž se dobře du, chové nadzemští označují, neboť nohy spojují hmotné tělo se zemí.

(Pokračování.)

Príspevek k dějinám alumnátu brněnského.

(Pokr.) Brn.

Nejzajímavější mezi jinými mnohý, a hned nastalo radostné vítání a hovore, mi byla návštěva Jana Tully, starického, ho děkana z Opalovic v Olomoucku, kte, ho musea s prodivem, že študýrka jest již ry, tuto cestu do Brna, jak sám řekl, jen skoncena. Zvěčný host se sám hned před, proto konal, aby pozdravil a pochválil stavil a prosil za odpuštění, že snad v ne, alumný, že tak silně se ujímají věci ma, patiči hodinu přišel. Aho p. představený křesť. Přišel asi půl hodiny před kon, sám lež velmi uctivě a dvorně se k němu cem študýrky stanovami nařízené. Tie, měl, s ním hovoril a se bavil hodnou choi, fakt z úslužnosti dal znamení zvonkem li. Rozloučili se pak alumní s tímto

starickým vlastencem, jakoby jejich stěm byl býval. Druhý den na to hned zase dostal se p. Spiritual a šel se, který z alumnů jest známý s tím větejším p. Štikanem. Štikan, že všichni; nebo přišel jako plase. nec alumnů pozdraviti a je pochválili pro jejich přičinnost, kterou ve volodných hodinách věnuje své věci mateřské. Štikan, že nic, snad mu byla jen nápadná ta sympatie a doornost Štikanu starického k mladíkům ještě ničím nejsoucím. Štikan nevytýkáje alumnům ani slovem věc, jejíž hodí kušeni hodiny jen ke študování, ni předepsané.

Avšak v tomto krásném počátku stala se najednou nemilá překvapující změna. Hampelík, nejse to, aby v těchto pokuzech učinit požadavkům nového přístupu profesora Dogmatiky, který velmi ob,

širně přednášel, přednesené paragrafy ma, předepsati Štikan a pak při výstechu do slova nazpaměť požadoval. Snad rozličný, mi dopisy zaměstnání, nestalil Hampelík postupovali v uložených lekcích, že, stal požadav, tak že s ním profesor spo, kojen nebyl. Štikan tedy Hampelík za pro, pustěnou a vystoupil z alumnátu. V brně se živil kondicemi; ale skoro den, mě navštívil nezapomenutelný jemul alumnát. Teprve později po vysvěcení svých spolužáků svedl se do Prahy studovati lékařství.

On odšel, ale jeho dílo, jak mnozí se domnívali, nezapadlo, nýbrž rozšířilo se a mohutnělo čím dál tím více přirůstáním nových sil jako Hagža, věc, dobrá, chvalitebná a na lasece k vlasti se galkádající. (Pokračování.)

O jsoucnosti Boží. (Pokr.)

V nadzminěném onom díle jsoucnosti Boží skládáme hluboké roz, pravý metafysické budování na ga, kladě zjevu přírodních souladně a laskavě líčených, k nimžto se druzí aktivě výleky srdce potrouzeného do bytosti Boží a v ní se nacházejícího. V první části díla toho dokazuje Fene lon jsoucnost Boha, nagiže v divad, lo přirody, při čemž užívá často slo,

ku tak prostého a předměty jednotli, vě i jich vlastnosti zobrazuje tak čaro, krásně, jakoby to Štikan vykládal. Li, ni to hlavně z té příčiny, aby výklady a Štikanu Hagžemu i neucenému by, ly srozumitelné a přístupné. Obaluje je onou výmluvností libomilou a přesvědčivou, onou bohatostí slohu a obrazů, jež mu byla přirozena a jež příjemně čtenáře vábí, aniž jest na

ijmu chladné soudnosti.

V první této části díla Fenelonova píše Leibnitz k jednomu ze svých známých: „Těš jsem s polešením krásnou knihu arcibiskupa Hamburského o jsoucnosti Boží; hoši se velmi k tomu, by vele. Duchem pohnula.“

Kuže tedy, slyšme, jak Fenelon si počíná dokazuje onu vznešenou pravdu především z povšechného pohledu, na vesmír.

Nemohu potvrditi očí a nediviti se moudrosti, jež probleskuje ve veškeré přirodě; jen pohlednouti a postaći, bychom zpozorovali rukou, jež veškerenstvo učí, milá. Kéž by lidé, kteří přemýšlejí

o pravdách obtížilých a zkoumajíce je do, dohlédají se prapočátku, poznali božskost rozumem, tot cesta bezpečná, aby se ku pravdě zdrojili. Každé pravdy promítlo. Avšak, ač, kolik cesta tato přímo jest a krátka, přece drsnata byvší a nepřístupná lidem všedním, jež to poučání jsou koliko už, svým kruhem svých představ smyslných. Toto dokazování prostinké, ale právě svou jednoduchostí nedostupno jest duchům, mámať pyze rozumových, neschopným. Taktoť půbec dráha tato ku pravdě vedoucí jest dokonale, níméně málo jest duchů schopných, aby po ní šli, čili.

(Pokračování.)

Aforismy „Bývalo náomnou pro církev výhodou trvání plinu mravního, si, by mravní síly, která spočívala jediné ve přesvědčení, víře a cítění nových, prostřed onoho návalu hmotného násilí, který tentráte přikvačil na národy. Kdy by nebylo tentráte bývalo církve křesťanské, celý svět byl by se stal křesťanství pouhé hrubé síly. Ona samejediná provozovala moc jakousi mravní. Šad to pak ještě zachovávala a rozšiřovala pomysl nádu zánona vyššího nadě všechny zákony lidské, hlásala víru, na které zakládá se spase, ní člověčenstva, že nadě všemi zákony

lidstými jest zákon, jež šle časů a mravů nazýváme brzy rozumem, brzy právem z boží milosti, ale jenž všude a vždy jest týž zákon, jen pod rozličnými jmény.“

Guizot. Děj. vzjst. v Evropě. —

> Smutná to věc, že úsilí protestantů všude nejprve naměřeno bylo proti výbočným památkám vlivu lidstého, kterých šlechtetnou péčí církve katolické byly utvořeny a šetřeny.

Tieskot, Šejt. Fil. II. (povstání v Kijevních)

> Rozumná hlavo, rozjíměj díla boží. —

Kuřátko pije a k nobi poblíž. —

Křesťanství učí kledoti Bohat. — Zaky pro, buď se, k Bohu ubírej se. — < Štísl.

IV.

Tímni jámi' šumi' háje. —
 Škvařu stálá černá plaje
 Korouhek kruchle ve uln' rejí —
 A máti pláče bez nadějí
 Škmelem do noci.

Bílý jelen. (Pokr.)
 kn.

Což není rady, pomoci? Všoumraku šerém z večera
 Myšlenko, mladá, jež za noci Vychází luna z jezera.
 Kí jistkou, matnou, v hlavě vzplálá, Bledavá záře s hvězdič trpytem
 V níž slovo vdechnout jsem se bálá, Spontami váže se blankytem
 Z temna vyšlehní! Škvařu lesklou, věž.

V.

„Dítě mé!“ lka' v noc i den, Tam pod křídlem chata mizká, A v stně svěží paní tuár.
 Až lesem šumi' bolný ston Rudý plamen z okna blýská. Kírá, jak slední paďa zář
 Z kvítků v xanni' plachta zpěvy. Staříce klímá na lavici, A ukasina na hladině
 „Kde slí tvůj stín a tvoje zpěvy Sní čarný sen. — Tak grudla v lici! Tak myšlenky, jež v hlavě líme
 Komu blankytem?“ Ze sna přikládá. Troubíť, mechtělý.

Kož kvítka z poupat pravicla, „Hoř, ohněku, hoř, veselé, Zaléta v dětské, hravé dny,
 Kýmž ve vne mnohá gatkmla. Ať heřmánek, list jelele, Kírá, jak slasť bezedny,
 Myšlenka šťastná, ani pláči, Květ z šesence vyvě mi v páru, Vněž panenství se nořil květ;
 Kž z jihu v kníže svá se práci, Kořinky ohně v popel stlí v záru; I přišel rytíř mladých let,
 O něm nevědi. Všchoť potřebi.“ Duše splynuly.

„Nech, zlato — lky jeřové, Vhoří se gmiemi sraštělé. „Zda člunek z vln se vynoří
 Kž srce čimí ledové — A slýš! — Zachví se po lile, A křižen bouřnou pokoří
 O čim vchořilí, jak člověk So' sedé otko v pteň zlápi — Vním mtru zřavém, rozchvělém?
 Vně pden bešow vzal by za všek Ale, ve ševích jak slýž skrápi Kž vyplnul!“ Tas nad čelem
 A jak zašlípni. Zbledlé paní tuár. A krok šolů v let. (Pokr.)

Zvěst.
 kb.

Zavanul větríček O krajích vzdálených, Plala len ševíce,
 z hájů sem zelených, o statním jonáku, Plala len zelený,
 vyprávěl tichounce o boji velikém, plala se větríku,
 o krajích vzdálených. a sláve Poláku. Kde hoch je milný?

„Dověz mi věstku,
co dělá můj milý,
zda ještě na prsou
Kvíteček má bílý?“

Kvíteček bělobuněk,
který si uschoval,
když se se mnou loučil,
by za vlast bojoval.“

„Stálečně bojoval
za Polsku svůj milý;
kravý na prsou
Kvíteček má bílý.“

Zalkala ševuška,
zauzdýchla si bolně
a větřík ostetěl
do dálky zas volně.

Prímraxeni Mochlinští.

(Dle skutečné události vypravováno.)

B. D.

Mochlinští honorace jest jedna z vy. Hovoří se dvojně, o politice, o školství, o zemědělství, jako v našich lepších vesnicích o rolnictví, o myslivosti; každý dává ze svého. Víchol svůj má v panu správ. své zkušenosti něco k lepšímu. Tu a tam ci a postupuje pozvolna až k místu kov. si dobere p. učitel, mistr kov. Který, ři, jež proto zve k honoraci počítáme, po. ač ne mnohými, za to však pánymi slo. něvaž má přístup do společnosti, pánu. vy jej sřmítá, což má často za následek Kovár jest dobrá, poctivá duše, rozumí všeobecnou veselost. „Spáseu“, vypravuje a provede časem něco „pro zasmání“, a proto jej páni mezi se. bou rádi vidi.

Dnes spatřujeme všechny společnost našich Mochlinských pánu v separát. ním jejich pokoji v hostinci u Z... Je, šli se zase jednou, v plném počtu; neschá, se uklání a chudě otvírá dveře k poko. ze dnes ani hlava společnosti, p. správce, jítu Mochlinských pánu, chlíje takto ani její nejvyšší úd - místní Kovár, rozmnožit jejich společnost. Nagnámý Kádava jest dnes obzvláště živá, pivo vý. host zve vysetne umělý kompliment, ov. Bonně chutná a rozmluva, ač nemá učí, bude svůj pozdrav obyčejnými slovy „má toho směřu, naváže ani na okamžik. sídla“ a posadí se mltky za prázdný stůl,

po blíž naší společnosti. Naši páni pozdrav
cizincův vřelě přivítali a po krátkém
překážení pokračováno v rozpravu, v
němž přichází host nepozorovaně živě
má účastniti. Křesťan bočila na pole
umění, vědeckosti a psanostemích pro,
duchů. D. správec vypravuje o „šikovnosti“

pražských herců ve Šanšově aréně, p.
revirník. o zručnosti jezdců ve Vídeň,
stém cirkusu a p. Kantor, jenž byl meda,
no v Budejovicích a navštívil dřevěnou
boudu na Marianském náměstí, vypoč,
láva a liči některé věci kousky z umění
Kougelného. (Pokračování.)

Matce.

Kh.
Žij není Ti více! ach, slova ta smutná
jaky' lijou bol mi srdce do ústob!
Ani nevěřil bych, kdyby tvář mi smutná
přítel nevěstila, že's již klesla v hrob.

Žij není Ti více! shlas jak ty květy,
jimiž zdobil jsem Te v lásky úsvitu —
duch Tvůj nad hvězdnými pouzdrá se světy,
patřte kříž tu na mne s nebes zásvitu.

Žij není Ti více! a před krátkou dobou
zřel jsem tvář Tvoji ještě láskou planoucí,
Kdy krásil jsem tvář Tvoji květův jarních zdobou,
Kdy šel jsem Ti slova šikmou vaneoucí!

Ach, ubledly navždy různé Tvaje líc —
a necht' duch mi jen se v zálu rozplývá,
vždy jen ono tudné: „Žij není Ti více!“
Abnem se mi bolným v nitru ozývá.

Ze života.

I.

Kn.

II.

Čá od matky jsem slychával,
že přátelství je svato
a ten, kdo našel přítele,
že víc má nežli zlato?

Však matičko ty lhala jsi;
jen s jedním jsem se radil
a ten, když jsem mu srdce dal,
mno přemětně zradil.

Čá myslil, že to všady tak,
jak pod pletkým krovem,
že láska jenom panuje
a smýšlení se škoduje
se sladkým retě slovem.

Však brzy jsem se předověděl,
že jinýť život světál,
že na ptech pouhá lichota
a mršci suchá prázdnota
a po lásce že velá. —

Legenda o sv. Trokopu.

Báseň od Jarosl. Vichlického.

Na básnickém obzoru našem objeví^{te} příklíčejše jmenovitě k tomu, jaké vytknouti
 la se za poslední doby hvězda nová, za, ji třeba místo vzhledem ku moderní poeziji
 stínající leskem svým nověrodním, všech, naší vůbec a ku ostatním plodům Vich,
 my ostatní. Mním Jaroslava Vichlického, lického zslášt.
 ho, který za dnů našich za dobou poměr, Děj, jež obal si básník z dějin národních
 ně velmi krátkou prvního domohl se českého, není nový; jedná o založení kláš,
 místa na Parnassu českém. Literární hora sagavského a o zavedení liturgie slo,
 obecnost české žatnouc nové, čemu více vanské v líchách, což stalo se za Oldřicha,
 diviti se má, zda plodnosti neobvyčejně- knížete českého. Již ve století XIII. poku,
 mimochodem budíž řečeno, že během solve sil se básník jatkýs tutež opěvali látku;
 tři setův osmý již dosti objemný svazek než pokus jeho nezdalil se a, legenda o sv.
 původních básní svých vydal — či hloubce Trokopu z doby se nám zachována, nemá
 myšlenek, či vzlétu básnickému, či uhl, dnes téměř žalvého významu vyjma fi,
 zenosti formy, či bohatosti a správnosti ležící. Nejvíce postrádá vzlétu básnické,
 mluvy, vesměs vlastnostem výplodů jeho ho, jímž dílo Vichlického měrou sur,
 měrou nevědomi zlobícím. V poslední chovanou honositi se může. Testit pak
 sbírce, již před několika málo týdnů vy. Děj ten prostě vypravován asi tento:
 řal a „Mytby“ pojmenoval, první zaji, Sv. Trokop, mnich řádu benediktinského,
 té místo vykazati služno, legendě o sv. aby Bohu cele se zasvětili mohl, rozhodne
 Trokopu,“ jednak, že jest sbírky celé nejzda se pro život poustevnícky. Ubitá se proto
 řilejší, jednak že přičítati ji sluší ku do pustých lesů sagavských, kdež zasti,
 plodům Vichlického nejnovějším, kdežto žen byv bouři útulku hledá před živly
 do ostatní básně sbírky oné, „Sárka“ a rozkacenými. Tříje ku jestyni, v níž
 „Kříž Božetěchův“ tvorby jsou na jisto právě havět šabelka unášející bůžky
 starší. Chci proto o ní několik pronesiti pohanské z vlasti českých umšlena se roz,
 slov nerozepisuje se do podrobné o výtec, ložila a balvanem každému nepovolání,
 ných vlastnostech mistinné básně té, my, mu vchoď do jestyně zamezila. Věak
 brž potochně pouze zmíním se o ní sám všemohoucí přispíje svěci do jestyně

se dobývajícímu a blaskem balvín roz-
 kříviv vchod jemu uvolní. Trokopa
 vypudiv dá'blý jme se upravitel byt
 svůj chleje z kamenův a ze soch služkův,
 jež dá'blí strachem v jeskyni zapomně-
 li, nářadí potřebná, oltář, stůl, ano i
 lůžko si postavili. Potom sochou Ivan,
 lovíta divně slyší zvuky jako zvíře po-
 raněné; pokleknuv blíže sezná, že šiblík
 chota děsného jemu se objevil. Poraněný
 uvážl při věcejší s dá'blý šar, há se v
 kuro kříž máje do ohně; tento
 válec v jeskyni. Nazvav jej kachem ob,
 váže rány jeho, začej on jemu slibuje
 službu věrnou. — Křž meobčejně vyje,
 vy poslední doby megustaly bez účinku na
 mysl Trokopovu. Vyslén jsa, stouhým
 postem a umaven rozjímáním v polo-
 snu divný spatřil zjev! Sochy bohův
 pohanstých oživeny stojí před ním
 slavný i hrozný, a věru, kdyby šu-
 věra jeho v Boha jediného nebyla tak
 mocna, bzy by přeludu byl podleh, zláště
 když šerun hrozný v plameni rudém za ra-
 haně; pokleknuv blíže sezná, že šiblík
 chota děsného jemu se objevil. Poraněný
 uvážl při věcejší s dá'blý šar, há se v
 kuro kříž máje do ohně; tento
 válec v jeskyni. Nazvav jej kachem ob,
 váže rány jeho, začej on jemu slibuje
 službu věrnou. — Křž meobčejně vyje,
 vy poslední doby megustaly bez účinku na
 an zhrvacen mezi sochami leží sladce se
 usmívaje v spánku. (Pokračování.)

Zprávy. V Čechách vydal Ant. Trnka nám korunovační přísahu, kterou Tiří
 4. díl oba'hleho díla svého, viz křžpa, z Poševradu přítomnosti mnohých pra-
 gských Lojmanů. Trnka jeho dva trz, latě a páně před svým nastolením pl,
 ky, v nichž nám potkřistlanění Čech a žil. V to přísage se zavazoval a sliboval
 zlatem Bohu církve české předvádí, nejsou 1.) zachovati věrnost a poslušnost církvi
 prosty byb a vad, jelikož odp. spisovatel, římsko-katolické a její hlavě papeži;
 jsa řehitelem gymnasia chebského, různým 2.) křžž pravé víry, jíž učí církve římsko-
 olivim podleh. Has se kanovníkem katolické, se drželi a vyznávali; 3.) křž
 metropole pražské přišel takto ku prame, pravou víku všem dílem chrániti a konec,
 nu šejnu samému a proto i pokrok v 3., ně 4.) svůj podvaný lid ode všech blů,
 zláště pak ve 4. svazku znamenati veliky. Šu, rozložek a kacířských nauk odved,
 4. 4. svazku pojednáva' o úpadku církve křž a k jednotě bohoslužby i obřadů
 české za doby administrací. Tu šu, přivesti. Bohužel slibil Tiří i Ma,
 žila jeff skot o poměru Tiřího z Poševradu k církvi kat. Poměr ten objasňuje
 kompaktat. —

MUSEUM.

Tisk M. Perny v Brně.

„Církev a vlast ty v mojich milují sestersky se nádrech,
Každá půl, každá má moje srdce celé.“

Sušil.

č. 7.

R. XIII.

Procit. (Dokončení.)

0.

Je poslušon hned zkažu satanova
ves živel vstává ku zhoubnému zmaru,
by Hana v slavnosti změnil ve Sahara
a ztvdil pravdu pekelného slova: —
A juž juž Sáby křehem na pobřeží
i tam, kde vlnobitný Balt se pění,
se chdám i chýžka v prasině hrotsky mění
luk, sad i poli pustým ludem loží,
lid bídný ruce lomí, v pouta jatý,
sám sobě klne, proklíná své kaky;
a dále v kraji, Vlawa kde šumí,
ston žalostivý duní, s Bílé Hory
jak nočních duchů tajné rozhovory,
jak o bývalém páji tiskné duny;
ni mocného řiš skvělou Trasopluha
zlych nástrah nepomijí vražná rána,
juž Helehrad i Nisna z troskotána,
juž Tater syna těžká trýzní muka;
a strašno patřit podál na Kosovo

etnou krví juni strachných potřísněné,
kde divá chátka vlády jímá slovo
a poloměsíc drze k nebi klone...
Oh! mluve děl mi zívát na zjev laky,
juž dlaní zhrnulou si kryju zraky,
a mrazný ret můj šepce bolné lkání:
Což nikde spásy, nikde smilování?...
0.

Čsem zadumán... Mdlým rozhlížím se zrakem,
zda bleskne hvězda našich útřap mrakem,
z níž svítá paprsek zlaté naděje,
že spásy šon se na nás usměje.
A hle! já červánku jax zočil rudou,
jež vzplála nad Bálkanem sinavým
zkaž zbraně píseň švou vstíc mi, hudou,
zkaž obraz bídy vzlétá k zrakům mým:
Viz! ohně planou z rozbouraných chýží,
rod vyhnanců se ve své krvi válí,
zrak mužův kalný hněvo kolem zhlíží,

z jich úst se mše klěba šírou dále:

„Tuž dosti, barbari vy plémě lité! —
 Ty jako sopka zhlásila dlouho spáti
 a slapat' nechali jsme po sobě;
 než brzo járu pomsty zakusíte,
 jenž z výhně pžívlé se vírem valí,
 by překruté nás vyrvál porobě;
 neb užel Slitovník již naši muky
 i boj náš krizoploďný, dávnolejtý
 i mžitý rej váš, bezbožné vy skoty,
 a k pomstě zvednul převládnu proupuťku!...“

se dívám do slibného do budoucna,
 zkad naděj sladkou čepá duše vroucná
 i milou těchu v žalu přehlubokém!
 Tuž nechci hrudným Teremiou býti,
 lkát' na ssutinách svého Israele,
 o v budoucno jen patřit' budu směle,
 zkad ždaný tužel ríl mi vůči světi;
 mým nitrem pane blahé pušení,
 že nastávají velké nám děje,
 a „zvíťšíme!“ — ve mně mocně gni
 a srdce hrudým nadšením se chvěje!

Tuž medumám, již procitnul jsem ze sna,
 již puchla z myslí zjevení ta děsná,
 v nichž Slávy obraz se mi zrcadlil
 v mém nitru hořký probouzeje kvil. —
 A zdá se, jak by ruch ten na Balkánu
 byl jitíni hvězdou v slgách ždané doby,
 kdy v národů stát' máme popředí,
 kdy pokolení zotročených maní
 se králov zlatohlavem přizdobí,
 kdy před slugebnou kdysi řeledí
 ta našich vraků luga pokorěna
 v prach vrhati se bude na kolena.

O medumám, ni v duši mojí žel,
 mi jest, jak hněvným byl bych Zdábojem,
 jak oť srdce k srdci pět' bych měl
 a lid svůj zničit' k dokonání boje,
 a hrdě provrhal rodstva jhem
 jak skála vzdorná v pórách moře slaje,
 již marně chvátil litéch živlů vzteky! —
 Ne žel, hněv bouřný v ubledlé mé tváři,
 hrud' má se dme jak v peči pítěžova,
 mé gratky metosrem zhavým záři,
 mi z hloubi duše prouci plynou slova:
 „He, již nám vzchází jitro ružolící,
 nuž vzhůru!“ — kdož jste boží bojovníci?“ —

Křesťanství a vzdělanost. (Br.)

Pozorujíce dějiny křesťanství u jeho vzniku a vývoji, bleděky vzpomínáme si na překrásné počtenství z počátku, no ve strom vzrůstá mohutný, k němuž

ných úst Páně pronesené, o nepatrném znu horčičném, jež v zemi byvši zasaze,

přilétající ptactvo nebeské družně přebývá
v ratolestech jeho. Nemohli by zajisté
nikdo případněji zobraziti vývoj říše
nebeské zde na zemi, nežli to učinil Bůh,
skj její zakladatel prostičkým jice, ale
veloryznanným tímto příměrem. Že
staňme při pověbenství tomto a z jiné
zkoumejme je stránky. Zobrazení v něm
křesťanství v podobě stromu, jakož mezen
na místě tomto, ale častěji v písmě sv.
se stromem se porovnává. Strom původ
ně z malého seménka, do země zaseteho
klíč, a blaho dárnou působností jasného
oka božího, milého slunka, vstává z
něžné bylinky ve stihlý a bujný sto-
mek, a sotva že třikrát z ledové náru-
či své byla ho pustila, netáhá stařena gi-
ma, již hálí se korunka jeho v nádherné
roucho pestrého květu; ten spadává a
zůstává po sobě zárodky ovoce, již do-
zrálší, stydlivě líčko své nespod zelení
ho listí ukrývá. Člověk pak přicházejí
s potěchou zrak svůj na ně upíná a po-
žitkem jeho se občerstvuje.

A tak i strom říše nebeské na zemi.

Simé Rozsévacem nebeským v dobrou a
sloukověkou přípravou vzdělanou půdu
zaseté, brzo vzkličivši přivídně rostlo a
několik krásných mravů oporných na-
uk se sobě pláští, květem mohynoucím
se odělo, s nímž však zároveň plícně ovoce

se ukázalo. Dvacem tím, skutečným, miné,
me křesťanskou vzdělaností v nejsirším a
plném slova toho, smyslu.

Pojem vzdělanosti býva tyž velmi ne-
jasný a neurčitý. Slycháme záčasté nazý-
vati ju neb onu osobu vysoce vzdělanou a
bliže-li dáme si vysvětliti, vzdělanost p-
nu, seznáme, že miné se pojmem tím po-
přednosti, učenost, pokrok u vědách, hlú-
boka i rozsáhlá znalost všech věcí atd.

Smý všeho toho, do člověka vzdělaného se
nadějeme, míníme, však, že vším tím
pojem vzdělanosti není náležitě vyčerpán
a označen; po názoru našem jest také
činitelem vzdělanosti velodůležitým stán-
ka mravní, etická, již málokdo dbá
při člověku vzdělanci; zda jest ryzi a
šlechtěné povahy, žije-li křesťansky, ne-
bo pohancky, aneb dokonce bez verry-
o to nikdo se nestará. A přece, tušíme,
jen ten vzdělancem plouti jest hořen,
při němž vzdělanost jest majetkem a
ústrojem vnitorným, jež vnitř i zevnitř
se jeví a každým slovem i pohybem se
prozrazuje.

Vzdělaností takou honositi se mů-
že křesťanství — a tuším jenom křesťan-
ství. Onot jediné vzdělává, zúšlechťu-
je a zúrovňuje kyprou i skalnatou
půdu srdce lidského, by zaseto v něm
blahoplovné símě své, nauky ryzi a čisté,

z něhož vypučela a vzrostla by nežná
bylinka ctnosti, ctnosti to křesťanské,
jejíž cena, byť zlatem a skvosty vážena,
převáží vše. „Ctnost ta jest světlá i
jedno ducha, jest jako světlá denní, kto,
kdo pší nejmístu moční před cestovatelem
zapuzuje, jest jako věčná prácha hvězd,
kteráž nikdy se neholísá a nikdy neho-
me, jest jako včela na květech, která
nalézájíc med, nezpomíná jedu. Takto
bezelstně, dle kráčí ctnost mezi nestvůra,

ni života a jako vznešený a nepochopitel-
ný duch přechá všem útokům. Nihiloubá,
ni, což cítí a co činí, jest vítězstvím v Kristu.
V Bohu jest její život, a kde Bůh, tam jest
světlost, síla a poklid; tam jest vše jedno,
duchy, vše stále, vše čisté a jisté.“*)

*) Mat. Brocházka, katol. mluvačka.

(Pokračování.)

Andělích v umění církevním. (Pok.)

⁻⁰⁻
Dle slov písmá sv. : „při vzkříšení zajisté ani
se nebudou ženiti ani vdávali, ale budou
jako andělé boží v nebi.“ (Mat. 22, 30.) nejsou andělé,
andělé ani mužského ani ženského pohlaví;
na nejvyšší neslušný a urážlivý jsou tedy
všeliké přídavky, jež na to které pohlaví
připomínají, jako široké kyčle nebo věci
ještě nápadnější. Mladí za našich dnů
často i nahé anděly, nebo aspoň velmi
chabě oblečené. Na takové neslušné vý-
tvory děkujeme směrů pohanskému, římsko-
řeckému, jenž i v umění církevním od
doby Medicejské zavládl. Daniel mluví o
andělech obléčených ve lněné roucho (10, 5),
jakož i v Apokalypsi řeč jest o bílém rou-
še andělském. Nepřehlédajíc však ani
k tomu, že obrazy takové odporují písmu
sv. a všeliké tradici a posilují vzklaďu mému.
z umění starocírkevního, jež vždy si kře-
stě počestnosti, snadno uznáme, že takoví
andělé, jimž by lépe svědčilo za Amory
a různé genie, o kostelů nepatří. Nebot,
když jakožto smyslní lidé sobě anděly s
lidským tělem představujeme, zejména za-
hovoř, a bychom je též v nějaký šat oblek-
li, jenž po pávu člověka k tělu patří.
Leckterému pánovi bylo by se za to stydět,
kdyby svého sluhu poslal mezi lidi na
há nebo chabě hadrem oděná; nebude
se tedy asi nikdo toho domýšleti do onoho
času, když šatí pány pozemské. Stejně
tedy, ať již dovozím přirovnání, služby
boží vtělovati v nahotu, naopak slušno, a
by poměrně ku bohatství a slávě Páně vy-
obrazováni byli v šatě bohatém a ozdob-
ě. Bytliště nebesi nestárnou, pročej

al zlobí je vždy svéj mladost. Někteří se však přímá so. nejprůhodněji úplně jako lidé vyobrazují, na př. přivoště mla. Jeho Tobias a j.

Do Dionysovi Stracopagitském andě, le se všeobecně rozvíjejí na g kůru. Ke východní církvi častěji nežli v západní vyobrazováno všech g kůru zvláště. Aby, chom však poznali, jaké podoby tradiční, slátilo, na g kladě přímá so. pro jednotlivé.

ve sdělí andělů, probereme je po řadě, přiblížíte ku starému vyobrazení všech g kůru v Charku (Depart. Eure-Loire.) Do 1. sdělí čítají se Seraphini, Cheru, bini a Trunové.

1.) Seraphini, což w. Jan Zlatoustý vyklá, dá: „τὰ Σεραφείμ ἐν πνεύματι ὁρόματα“ tj. ohnivá jsta, pro vroucí lásku k Bohu tak nazváni. Jde zvláště (6, 1.) stojí přede trů, nem Těně, neustále, Světý přejíce. Serafové mají po 6 křídlech, dvěma zastírají tvář svou, dvěma nohy své a 2 létají.

2.) Sál Cherubini, což sje Rehoré Veliké, ho znamená, plomiludo scier lize; proto

vyobrazují se jrouce pouhá moudrost nejčastěji jako hlavy čoukající. V úplně postavě s ohnivým mečem vyháni cherub prarodice z ráje a strážejí jej, pročez též při starých chrámech strážejí vcho. Eze, chiel popisuje (10, 14.) cherubiny mající 4 hlavy, volí, člověčí, lví a orlí, dále pak 4 křídla, kolem do kola samo pko, poněvaž dokonalá moudrost oděrad vidí.

3.) Trunové bývají představováni jako v, křistomá kola ohnivá; křídla tvoří jakýsi trun a jsou samo pko, což značí Nejvyšší, ho, jenz vševíde.

Druhý sdělí andělů pojímá v sobě panstva a moci. Tito všichni mají vesměs po dvou křídlech a jsou pletčmi v šouhé pizy bílé, mají pláté pásy a što, ly po způsobu kněží a bohatou pbu, ma nohou. Často sřížij v pravici zlaté pru, ty, (o nichž Ezech. 40, 3. mluví), v levi, ci pak vzájemná písmena XC neb YC tj. Ježíš Kristus (Χριστός Ιησους). (Převzaté z)

Příspěvek k dějinám alumnátu brněnského.

(Pok. Br.)

„Když se tedy stalo šťastné probuzení, jati byly medle jeho účinky?“ lážati se bude zajisté každý. „Ov tak pěkného hlou, to tak tenkrát ještě, mluvili. Byli Slovane ku uvědomělých národovců bez již něco p, čekavati.“

Semínko zasele, vzšlo a poše zagenalo se madějním, esením, ale s kláskách, mdy, ovšem již jako včelíčky v putu, ale byle jich ještě více hrubců, než modernosnyč

všel. Takto vůbec při všech dobrých předse-
 vzetích, tak i zde se šlo s ovocem velmi po-
 mahu; ta človecčina meda se hned na jednou jest jen pro sprostý lid. A kdyby se byl to-
 glomiti. A pak byl život v líně alumnátu ke něčemu opovážil volati na potřebu před-
 nejvíce myšlenkový, kochání se v ideálech, nášek ku vzdělání v řeči české, byl by bý-
 jak to mladistvý věk již sám s sobě a val hned krátce ožyl: Někdo se nemuti
 pořádek téměř klášterní u domě nutně vy- ke studiu, kdo nechtě výměnkám se po-
 máhaly. Celý den byl tak pozdě, že jen šrobiti, ať zůstane doma u pluhu, jehly,
 málo hodin zbylo svobodných. Klášť z verpánku nebo za stámem.
 mladých Slovanů musel býti především Pořáděk tedy, pilnost a sebe zapíkáni,
 pilným v předmětech povinných; neboť jako domáci již pravidlo, bylo větší zá-
 měsíčně konaly se zkoušky ze všech předmětů od Slovanů. Ostřím toho byl stráž,
 metů, větším dílem za přítomnosti samého cem jakož i ospalců buditelem nejhorli,
 p. biskupa Gindla. Když Slovan v líně, výši klampelíkuv pchovanec Žgavý,
 vosti byl býval postižen, bylo by se to při, který všem, jak později šel ve versích
 čítalo jeho vedlejší zbabavám. Když bylo pěkně to vystořil, přes chvíli na pamět
 po modlitbě, utíkali všichni šle předpisu uváděl: „Budme věrnými církvi a vlasti.“
 do spárny; i ti přičinnivější museli se Klášť vydaj na tabák, prvo a. t. d. pova-
 počati, neboť nikdo nesměl v muscu gu, žoval nejen za zbytečnost, ale i za potká-
 stati. Ani to se šle ustanovení neproved- ní hořno; pomalu prý se za to přetná a
 lo, aby se činily veřejně přednášky z užitečná kniha může koupiti. Gardil se
 mluvnice, aby se vůbec přednášelo a dekla, mnohý na tuto jeho postrost, ale prodlá se
 movalo. Ten ti nejpilnější užili některé mnohdykrát, nebo Žgavý byl při tom
 svobodné hodiny aneb oděpřáli si vychod přece jen velmi vlnidný, laskavý a milý.
 a zůstali doma, aby něco z mluvnice Ustechtili snahy tyto těšice se lž přizmi
 studovati mohli. — Ustával se mnohý tím, samého nejv. p. biskupa Gindla provázeny
 že až přijde ven, hořně studovati bude, a byly zřetrem úspěšným. Mladíci navšemi
 zatím že si pomůže tou znalostí, matex, poznavše čím jsou, co jim schází, čeho se ma-
 ského jazyka, jakou z národní školy si ji domáhali, aby jako předeměli Slované me,
 přinesl, nebo ve studiích se s českou řeč stali se přirovítci národa svého pokany
 nikde nezavádilo. Každému Slovanu, hodným, pracovali všemi silami na

vyšelati svém věnující pozornost zvláště venek: „Skříň na knihy již nepostačí, své knihovně. A proto není divu, že již je, a opatřena nová.“
roku 1836. zvláště na přátelům na (Pokračování.)

Aforismy. „Lidstvo křesťanská malý, byli bez tebe? Ty jsi luna jasná, jenž roztrhává
sala náramné síly tím, že vážíla sobě rov, chmurné mraky a světlé lesknoucí chodci na puz.
nosti a pravých výsledků. Byl to pro, by slovník. Ty smutnému zpíváš slavitom;
lečnost nejprostoduchovější, nepřístupně. Ty zpručenému burácíš křemem do svědomí, by
ši, nejstetnější všem vlohám, všem nevinnému hudeš a šleštiš v májovém květi.
šlechterním snahám přirody lidské. “ Ty jsi hladověmu mancu na poušti, žíznivě,

Guizot.

„Otevřte zákoník Mojsův: nejsou to křesťanstvo, slabému sloupem. Ty jsi slepému
zákonu barbarství; bylť patrně vypraco, světlou, hluchému hudbou, nemocnému bal,
vůny od filosofů tehlejšího času – od křesťanstva. sámem. Ty stojíš u člověka v nebezpečí,
zákoník ten oplývá myšlenkami všeob, ství jako ráve, v hoji jako strážce, v memo,
nými a theoriemi, mravům barbarským ci jako milosrdná sestra a ve smrti naň hle,
sice nastříže nepovědomými. “

Guizot.

„Tři jsou hvězdy svaté, jež v poutě vále člo, peš do jeho vadnoucího srdce smladů. Ty s děš,
věku božstvo – Pravda a Dobro a k nim křá, tím k nám na zem postupuješ a s námi zase
sa co hvězda tichá! – Křesť s láskou se dru, do mebe vystupuješ, křesť chvěješ se krásou váto.
že, ve světle ku lidstvu chodívá, – Křesť nepoží vov. Ty nás vstoky bily šleklíš na věčico me,
se spolem, k slínu je jedná družé. “ – besté. O víro svatá, čím bychom my synové

Guizot.

„O víro svatá! čím bychom my synové prachu

prachu byli bez tebe? “

Kosmák.

Pratom.

Oh.

U smútok zahalená stojí Tatara
A so slzou v pčiaci na dol pátra,
Hľadi, hľadi na slovenské plémä,
že je také boľne, potechy že nemá.

Slovenska ľud kpi, kpi hrozne. –
Oj vedia ho týrať had-golozne! –
A on ticho kpi, tiško kpi,
Ať ho svet ten glostný sľija, ľpi. –

Len tu i tu ožyva sa lkadnie,
 Keď nám berú oď prs' viera kane,
 Keď syn nezdarilec zapiera mat',
 Keď sa Slováč hanbí Slovákom zvat'.

A politovanu si Boď môj ľúbi!
 Ale nech tá čo chce v svete hubí:
 I Bohom, s osvetou ver' dojdeš neba,
 Len sa Boha nespúšťaj a seba! —

Ach, a potechy niet žiaľnej, žiaľnej!
 Kto si nabral Boď, môj krvi žiaľnej?!
 Synia, dcéry odvíkajú sa tá;
 A tú građu tak jim vôlne platia! —

Pozri, bijú ešte srdcia vrelé
 Za blaho a slávu Tvoju smelé,
 Čo jich globa žiaľna neodstraší
 A čo pripraví Ti raz veň krajší. —

Pravda, ťažko rodu priznať sa je,
 Ktorý každý hani, tupí, kláje,
 Čo ti nemôž hoťnosť, glata slúbiť,
 Čo ti iba šťastie môže skubiť!?

Len sa obetujme pravde Bratia!
 Čet' túto nebesa' nám zplatia.
 Nepravosti predo' námi zhytnú,
 Triprovíme budúcnosť si inú. —

Ťažko? Komu ťažko, komu zas nie;
 Kto svoj národ čitá milovať vie,
 Kto zná poľnosť hnusnej národ-zrady:
 Hysmeje i celú ťažob' radý! —

A tá Ťatka odhalí sa zase,
 Bole svoje ľud môj z seba ztrase:
 Slovensko sa v sláve svetlu zjaví... —
 Verte dožije to Slováč pravý! —

Znělka.

Zda k vám se někdo, nepoznané kraje
 již povznes v duše prlím lehu?
 Zda výcháľ púňi vašich květů
 a gřel i slunce, nad vámi když vzplaje?

Kh.

Ohy branou pte do ztraceného ráje,
 již lidstvo hledá je přesech světa —
 leč marně — věčném ve zvěstí
 bůh psal, že zhyne, již ji' nepoznaje.

Však p' nás snít', vy hvězdy stříbrsthané
 tu může člověk, v noci svaté
 a v obět' nest' nám slau, již mu skane.
 On boužít p'mi nám tiše byly svoje
 a pláčem stíhít' srdce vzrnaté.
 O ghojte jeho bouřné nepokoje! —

Přimrazení Mochtivosti. (Pokr.)

Díl.

Cizinec zalžen magií řečí přisedněblů, nící, p. revírník na slabost nervů a kantor
že k naší společnosti, a, ani se všichni konečně upřímně vyznáva, že s tím ne,
sví přepodivnému vypravování p. učite, chce mít nic. „Dáš tomu věř, že se mi nic
le, lehce si odkašlá, vstane a hluboce se nestane, a já bych přece ještě mohl s Hoch,
společnosti ukláněje praví: „Panové, do, línem se rozloučil.“ Těžkou utkvělý oči
volíte-li, provedu vám teď jeden kousek všech na mistru kováři a jakoby jedním
ze svého umění: komu by bylo líbo z vás, hlasem volali: „Mistře, vy se musíte dá,
já to přimrazím, že se ani z místa li přimrazit.“ Ty jste přece muž s žele,
nehne.“ Společnost šála se s chutí do za, zažil jste již mnohé jiné štrapáce,
smíchů. Takový divotvorný kousek z což se vám může státi.“ Kovář sebou
nich přece ještě zdánlivý nikdy neviděl. vtěl, vymlouval se jako správce na genu
Přestane smích a brzy nastoupí vše, a na šeti, na časté kolení hlavy, ano při,
obecné rozumování. Tedni, ti študova, znal se konečně jako kantor, že s tím
ni, hledají v tom magnetismus a galva, nechce mít nic. Než nic na plat! Ty,
nikdy proud, Druzi, ti méně učení, vidí mluvy nepomohly, kovář chť nechť mu,
v tom podvod a klam. Cizinec ujišťuje, si byti přimrazen. Zhluboka sobě oddechne
že zdánlivých nástrojů k tomu nepoužije, a a teprve, když se cizinec zaručí, že se mu
že pouhým natíráním kohokoliv přimra, nicého nestane a že jej zase šťastně vřimra,
zí. Utlíchno rozumování a na tváři všech zí, posadí se se vši vážností na židlici a pra,
čísti ke zvědavost, podivení a spolu pra, ví: „když to musí být, nechám se přimrazit,
ní, že by to přece všichni rádi viděli. ale jestli mne neodmrazíte, odkažují vám
Jeden z nich se musí dáti přimrazit. svou genu a šeti k výživě.“ Cizinec byl za,
Kdo však bude, na němž se experiment tím se sebe poskl ka bít a ohlinoval pu,
šeti má? Jeden se obrací na druhého, je, kávy u košile až po ramena.
Ten vybiží druhého a všem vystává huti Dočalo přimrazování. Turošěj tré zce,
když při vzpomínce na „mrazení.“ Sprá, la volně oběma rukama kováře po hlavě,
vec se chutě vymlouvá, že má paní a Arku a svou ramenech až po špičky prstů.
šeti, že by se mohl vydávat v nebezpečí. To opakuje sedmkrát a praví: „Kováři,
sví života; p. starý žaluje na pakost, máte před sebou sklenici s pivem. Zdravě,

Ne ji a pite." Klovár sahá po sklenici a ne, otře si pot z čela a rozhlédne se po celé
 mumlá: „To je mi divně. – Už- to- jde- těž, společnosti. Těni stojí, ač jich čaroděj
 ko." Připije si ze sklenice a čaroděj pokrač, nenatírat, neměně přimrazení nežli
 čuje v natíráni, nyní však s mnohem místu kovář a všeobecně udivení zračí
 větší sílu. To chvíle praví: „Klováři, se na všech tvářích. To chvíle volají
 napíte se ze sklenice!" Klovár sotva již všichni rozhodně: „Vdmražte ho, o",
 pryskoma kytaje kokta: „Ne-ne-ne-mohu." mrazte ho! Vte, že má, ženu a děti, ať se
 Čaroděj opětuje divnější operaci a kovář- mu nic nestane! Zaručil jste se, že mu
 sedí pevně přimražen. Divotvorce si ověch, v ničem neubližíte!" (Pokračování.)

Zesnulému druhu!

–0–
 Ten stromů hovor, chladných větrů váni
 v tvou duši hude novou, šumnou písní
 a uspává ji v spánek boze tisní,
 v němž zdá se ti: o slavném zmrtných vstání!

II.

Už zasustila perut anjelova O vznes se již, ó vznes se nad nebesa,
 kol věrných skráni tvých, ó pelemilý! kde duše tvá jak fénix mladý vstane,
 Kůž za let tam, kde nikdo nezahlídl, kde slza zdívá v tvář ti nezahlane
 kam každý spěchat má jak do domova! a mírom věčným srdce tvé kde zplísá!

Tam k trůnu slávy zdvihni hlavu svoji, Hle! laurem slávy ověčený Druh
 kamž posadí tě nebes mocný Pán, bys k božím věčným zastolen a zván,
 jenž navždy tebe s ním a s svěci spojí! ó pohled s výšin k svému bratři kruhu!

Legenda o sv. Trokopu. (Pokr.)

–0–
 Vzdav pak díky Pánu za ochranu v bídá se do lesa, nakácet dříví. Chlěje ob,
 pokušení roztráští hněvem spravedlivým čerství se pramenkem vody čerstvé už
 rozhněván medly bohův a z trásek zby, medvěda ze stromu mohutného plně pláště
 byli zvětku před jeskyní si vystaví. Aby medu vytahovali; nad ním vznášel se roj
 pak na zimní dvéře si parčítili, mohl, u, včel úzkostlivých o domov a rodinu svou.

Keměškal pustiti se s huňáčem v boj. Šlo. Šel po lese. V houšti spatřil zabrá spočívající, jej vybral sám pláště medové. Hlou, vajíčko, který skrotna záračně pohledem
 sem hrnuly se věchy za ním až do jesky, Trokopovým sklonil volně říji svou pod jeho
 ni, kdež ve výklenku je umístil. Tot byl jeho. Tím přestává básník podrobně líčiti
 počátek idyllického hospodářství jeho v jesky, veškeré příhody Trokopovy dokončujeme at
 ni, jež bzy za nastalé zimny rozmnoženo by. tak šim Trobnomallu života jeho a dává
 lo laňkou hledající se křemi kolouchy a. První polovici básně směř více historický.
 chrany před zimou v měkčejší skrytí své. Vypravuje o mníších německých, kteří ma
 na to kráľiky lesními, jež hledající listky zářnost Oldřichovu od říše římského vy.
 u lůžka jeho oživovaly pustotu jeskynnou. sláni byli do lěch, aby tam jazykem němec.
 Tak přežil Trokop šťasten zimu v jesky. kým pravou šířili píru. Na cestě své zablou,
 ni ničím nvyrušován z klidu svého, leda šli. do lesův pogaňských. Trokop seznal z
 že Karach někdy vzpomena si na původ rozmluvy jich latinské účel jich cesty ne při,
 svůj satanskými kouzly svým jež škáň. liš potěšen byl návštěvou, zvláště když
 byl okrášlaje věchy o med a jiné pestva častuje je slyšel, ani nestydatě by kraje,
 vymýšleje, při nichž jej však obratná ru, losy české ano i tu řeč jemu tak milou haní.
 ka světceova vždy přislihlala časem i pád. Než návštěva jich blahodárný měla vkr
 nost svou jemu pocítiti dala. Totva však na šatší život jeho dáváuc jemu směr
 země zbovila se front ledových, nových ma, zřelo jiný. Kida nebezpečí hrozící kraja,
 stalo práci Trokopovi. Obrátí si za účel ním svým seznal, že osavávní život
 vzrůstati nevolknutou posud půdu lesní. jeho byl sice klivný a pohotivý, ale
 Gluk a nářači potřebná zhotovil si v zimě téměř bezúčelný:
 o nemaje nikoho jiného, zapřáhl si Karacha „Ujmísi byl zde v této poušti-svému listu? svoji vlasti?
 do pluků. Ale se špatnou se potágal. Še. Sobe žit's jen, ovšem, klidu-ale rovněž v mělnosti.“
 meka s ním nicého pořádku, zamyslen cho.

(Pokročení)

Zpráva. V letoš. „Koledě“ č. 4. podán jest stručný nástin rozvoje hudebního na
 Moravě, po výstce o plivu písně ndrovní na hudbu naši. Mnozí muži, kteří o píseň ná,
 rovní zásluh sobě získali nemalých, jmenován jest na předním místě Lušil. Tu pak
 bychom sobě dovolili něco poznamenati. Pan pisatel článku toho vypočítává za,
 sluby Lušilovy o nar. píseň mor. praví: „Především vyznamenává se (sbírka

Lušilova) zvrubnosti i ohromnou rozsáhlostí svou a pak zvláště věrností a dokonalostí, jakou většiny písní jsou zagnamenány a poňány. Tak velika část zásluh těchto, pokud se náležitě týkají, patří P. Křížkovskému, to ovšem s těžkou povádkou se komu vypáti. Jisté jest, že mnoho. O věrnosti a charakteristické zagnamování možno že má Křížkovský zásluby největší... "Naproti tomu zpravení byvše o strašné nejkompetentnější jistě, že marně by bylo po oněch zdělenkách, šp. Křížkovské, ho pátrati; jelikož jich nemá. Iba sčítáme nasbírati, že Lušil i v hudbě byl mistrem dokonalým a Křížkovský pokračuje sklady své jemu napřed ku posudku předkládal, než je veřejnosti počal. On ustál na nich pilovati a spravovati, což, kuď se Lušilovi nelíbily a počuly jeho nedošky. Dale nečekávali jsme a nikdy, že "Koleby" jsme se toho nemáhali, že tak po Schulzovském básnickou činnost Lušilovu sčítá. <

> V Praze utvořil Vichlický se svými epigony z almanachu Máje spolek nazvaný "Adamité" a vydává ilustrovaný lithografovaný časopis, "Třikový list", který zvláště jemu přiznán k nám Moravanům. — Činnost taková ony pány nejlepe charakterizuje. Více o nich lze se dočísti v "Mor. bul." č. 50. ve článku, "Literární hromotlučení v Praze."

Opolna. Číslo 5. a 6. Dvořákovský Jerusaleml: Ať na vers: "Vznešenějším jesti panství v moři, dá se jist překlád ten veskrze gdařilý. Treba poopravit pravopisné při spisování podělit smyky: pero a gbrojím m. pero a gbrojím. Přispěvek k děj...: Ať věrně podle pravdy, sloh úplně korektní. Stejněrále bylo tak mnoho studujících v belosloví, že ani v druhém roce nemohli přičtni o alumnátu přijati býti. Čím to vy hory...: Kozformila a nevyzgnomná to básnička. K pavěsátilele...: Básně vznešená s hlubokým citem a vysokým vzletem. M. stále slujž: stále. Slovo o ref...: Slovo v čas a zcela vzorné. Potřeba a už...: Velmi jádrné a závažné myšlenky. O jsoucnosti b...: Velmi zajímavý článek s pěknými myšlenkami. Obsah i dílce se mile gamlouvaj. Poetika...: Souhlas sím v posudku s p. spisovatelem. Mluva bez úhony. Trocit: Básně klassická. Bůh ve fil...: Velmi věrné řízení ve slohu správném, toliko m. zaklépe slujž: zaklepne. Dandělich...: Slovo v čas ve slohu neuhonním. Bělý jelen: Posudek jako živé. Kvěst: Velmi pěkné nápoje, semí národních písní. (Ostatok budoucně.)

Vys. říst. p. kanovník M. Trochárka.

MUSEUM.

Tisk M. Pezzy v Brně.

„Církev a vlast-ty v mojích miluji sestersky se nádrech;
Každá půl, každá má moje srdce celé.“

Sušil.

L. 8.

r. XIII

Z cyklu „Smír.“ I. Srdci.

Už ustaň srdce! V hrudi stěny
nač hukot bije rozpěněný?
Tvůj hněv se pomsty nedovolá,
svět žalů tvojích nepochopí;
čím jemu tvoje spory?
čím moři kapky vzdory?

O spust své křídlo, jímž jsi chtělo
samého Boha rozbit čelo,
a jako mračno teplou nocí
máj v nádra líbá vlhkým potem:
tak s orlí stinné výše
v klin víry státní tiše!

II. Svět jiný.

Tak z jitrěnký se v mlhu ranní
děst zlatolokkých sípův leje,
tak duše mojí do ústraní
smír dávno zdaný z víry spíše

jak ranní purpur v nočním líně,
a růže vnady po vě sněhy,
jak kouzlo zvuku v tiché struně,
a v dětských nádračkách lásky něhy.

i plášt dlouhé, černé stíny,
jež ustlaly si v hrudi mojí,
svět budi ve mně nový, jiný,
jenž drímal posud pod závoji,

Svět jiný - v jeho stoje bráně
v zapadlé věky mořím graky:
i anděla zřím - jemu v skrání
vzduch pychův stál chmurne mrahy;

i slyším bouřit hněvy Boží,
pád anděla i šábla v smích,
pláč lidské bídě, ona z klóže
v ráj zavřený lká v prvním křiču,

i táhnou - na své vážné stráni
svědectv myriady mají,
že ostro vinny, bleďá paní
i částej pán svůj úkol znají:

i vinu, ona smlouvu dělá:
ty, smrti, času řej se k botu,
on přijti bude prásky včela,
tvou práci budou slzy v oku;

kdo horkých slzí zmíří moře,
jež lidstvo padlé vyplakalo?
kdo zašlých světů spočte hoře,
jež smrti žezlo zahrabalo?

z té mlhy šavné, svatě zvěsti plaji,
se věkův řady táhnou krokem,
jak z poza vrchů rozpínají
svá křídla mraky líným tokem;

Než anděl kyne o krok blíže -
nuž, šále jítu a zdvihnou clonu -
tam vrch a na něm, vise s kříže
Bůh hlavu kloní v sledním stonu -

už stuhl ret - ston neumírá,
něž v pravdy se hlubin pyje,
hloub její ducha rozvírá
a v srdce leje harmonie.

Bůh ve filosofii nevědomého.

(Pokračování.) Bn.

Bůh povolá se nyní mladíku bujně, druhé prchotí ve křesťanství. Křesťanství, mu a nerozvážnému, jenž všechnu svou jež život zahrobí za Dogma vystavuje, za, naději ne ve přítomnost, nýbrž ve vzduš. pomněl prý na to, že duše není, než ohnisk, ní gámky budoucnosti skládá a vstev, hem poprsků božských pŕl k prcítomu pyje v druhé stadium illuse, vzdává organismu směřujících a proto, smrti se, se totiž všeho blaha pozemského v me, lesnou, veškeren život přestává tak, že p gi, zích života individuálního a sbáji se, votě zahrobním ani řeči býti nemůže. Než b, nebo za hrobn. Stadium první prcho, toto křesťanské sbájení o životě věčném, má lilo v antickém pohanství, stadium přece nějaké jádro, ono uvedlo totiž boka

ve třetí stadium illuse, které právě v ně, čije, tím více straší všeobecná bída, tím
vatomatón stoledí vládně. To křesťanství více glosážství, podvočy a šalhy se množí.
jest pravdy neta, zcela jasné, si Hart. Nejpošjší zistnost taká nestoudně nejšvě,
mam, co den vzmahaji se snahy světa, kójsi psuta rodinná i přátelská. Per ana,
vě, antichristova moc roste a v krátce ne, logiam můžeme souditi, že nemravnost, zmiě,
bude křesťanství mež slabým odstínem své ni-li budoucně sebe více svou tvářnost, před,
středověké slávy; neboť místo křesťan, ce vždy nemravnou a nelibost vzbuzující
stvi gauzal pokrok. zůstane. Pohlédneme na velebené pokro.

Abychom o tomto všeobecném pokroku ky, v čem pozůstávají, čím oblažují? Ne,
jasného pojmu nabyli; je nám uvážiti, jsou mež přáždnou formou. Čím více prostřed,
že všakeron světový ruch není, než jediný, ku, tím více tužeb a potřeb a proto tím vi,
velkolepý vývoj božstva. Tšechny vědy ce i nespokojenosti. Mež bohu nelze vyblina,
snazí se podporovati tento (ten) všeobecný ti, on musí upřed; ne glatý, nýbrž železný
kosmický vývoj. Tím jest vinon bůh sám, věk leží před ním. Ale, naslojte! Bežno ne,
poněvaž v pozemském životě faenomenál, bezpečí krogí vývoji toho stadia. Což kdy,
nyčk individui neshledal mež bída a ps, by bůh v Berlíně u Dunckera (listaké)
tu, a jesto naděje v lepší život záhrobní v listónou filosofii nevědomého spatřil a Hart,
nivec se rozplynula; hledá spásu ve všeobce, mannovy před časové spekulace uvážil, ne,
ním pokrok, vzdělanosti všeho lidstva; upustil by, varován jsa Hartmannem samým,
odtud se vysvětlují šialhy, kasárny, vzdě v pokroku v světě a megastavil by snad
lanost světoobčanská; Krappova věla a lid. vývoje světového? Tato báseň bouřila také
Vake šleši pro boha, že tak ještě množím, v útrobě Hartmannově; než prozírelnost,
nym jest, neb jinak ihned bylo by mu na, tak křti Hartmann sebe i nás, stará se již
hlédnouti, že zářná psvěta ni pokrok ne, o to, aby anticipace tichého myslitele proud
šleši ho uvarovati nemůže. Nýby, tak di šejin neporušil by tím, že by předčasně mno,
Hartmannu, lidstvo t. j. bůh seke věle, to, ho přivržemci získalij. Tak plyne proud
krořilo, nikdy nebude o to, aby se nejvyšších Kulturmehe pokroku neustavně božešné
strašti glovilo aneb je alespoň zmenšilo? prohlubnu psuic. Konečně na konci tohoto
Nejistátnějšími jsou národové nevzdělaní. třetího stadia všemoudré nevědomé pro,
Se vzdělanosti poste, jak zhušimost učí i nese zoufalé exrav - bludil jsem - a bude
nespokojenost národů, čím dále svět pokro, po absolutní bezbolestnosti, po ničem. Nýdyt

tak bídný svět (bůh) musí nutně provést, by byl nabytí a zvětšiti vědomí. Vědomí stenci zadržovati. Všakeré chlebi (bůh) vzniká a roste individuaci, mozkiem, egois, rozštěpí se konečně ve dva směry, jež se po, mem; krivdění, trpělivosti, marnosti, slá, hltí a touto sebevraždou jest návrat v ni, vychtivosti, pohlavní láskou a t.d. Koz' vě, nec (v řístou polenci) uskutečnění. Hart, ůmí mímůže mikterak býti posledním pře, mann tento postup poněkud vysvětluje. leu; účelem jediným vědomí jest emanci, Předně musí se „nevědomého“ v lidstvu to, pace intelligence sd'vůle, odtržení v boku, lik nahromaditi, aby mělo převahu. Totom ideje sd'vůle, což se děje válčením bcha s bo, musí lidstvo „vědomím“ a lidé své existen, hemi. Proto jen ve světovém processu, ve prá, ce býti prvně přesvědčeno a následovně se ci na vinici nevědomého, aby v zoufalství pře, sděstali, lidé té konec učiniti. Konečně oberná zahuba byla připravena, to je posled, pojme všakeren svět prostředky technickými ním účelem lidstva, to je poslední pře, společný úmysl se zničiti a skutek je vy, leu božstva. konán. Účel tedy všeho světového processu (Dokončení.)

Andělích v umění církevním. (Dokr.)

⁻⁰⁻
Do 3. oddílu patří knížata, archandělé Konstantina V. jež mu ve svém hlavním a andělé; objevují se jako vojínové ve skvě, městě tak zvané Michaelion vystavěl. Je, le'gloji, kteří odbojníky s ním porazili; ma, mu na počest stavěno mnoho kostelův i ji' po dvou křídlech. kapli; při čemž paměti hořná jest okolnost; že obvykle vždy na výšinách a kopcích; V písmě sv. se jmenovitě uvádí Rafael, Michael a Gabriel. Rafael líčí se jako nemíním zde příkladův uváděti; připomí, pouťník s holí a lahvi bytkovou; objevuje nám jen olomucký chrám sv. Michala. se s Tobiasem neb i sam, vždy rybu, jež Do prastarého názoru křesťanského Michal, udržel starého Tobiasa. Michael t. j. el též chrání lidi umírající před d'áblem, „kdož jako Bůh?“ jest viděcem andělů vob, jest při soudu zemřelých a vůdcem lidu boží; rých a vítězem nad satanem; Řekové na, ho. Dřív obraz, na nichž Michael váže živají jej též ερημωτήρας. Tyobrazován duše zemřelých a podle něho ďábel dohlíže, býva' ve skvěle'gloji; stojí na hlavě sata, je, by vše se dalo v pořádku, by nebyl při, na poraženého a spoutaného. Jeho portat praven o svůj lup. Dřív jsem, že to názor jest v církvi velmi rozšířena již od času starokřesťanský, ne tedy křesťanský názor

středověký. Neboť již v ep. sv. Zlady (v. 9.) co, zemi. Vzbudil proti církvi krvavá pronásled,
 se povstáního nalezáme, kdež Michael boju, vědání od židův i pohanův, a všemi pro,
 je s ďáblem o mrtvolu Hojžišovu; pošel, střídky se snažil církev zahubiti; proto bý,
 ně i v evangeliu Níko Semově zvaném učitel, val ďábel na obrazech jako nepřítel krogny
 masa, Petra Lombardského aj. Gabriel, a mocný malován. Když však bohové po,
 b. j. síla Boží, přináší radostnou zvěst Pan, hanění v prach jsou povoleni a s nimi i gly
 ně Marii, dříž' lili, znak to neposkvrněné duši, změnil se název, a ďábel vyobrazo,
 čistoty; ve východní církvi má často ště, náu na pořadí směšně a spovíživě. Hume,
 lu i albu. Dlužno ještě promluvit o on, ni církevními výběr pozorujeme nemáhly
 vělech strážných; jejich obrazy se velmi přechod od symbolů ku skutečnosti a osobám;
 často vyskytují; jsou více méně dobré, ale totéž vidíme na obrazech glych duchův a v
 toho, přibíhají-li se malíři názorů ryze chr, tom druhý rozdíel se jeví. Na počátku před,
 kevních čili nic. Připomenouti sluší obra, stavován ďábel různými symboly, jako na pi.
 zy, na kterých andělé strážní duše zemře, lvem, později pak již postavami, které se vi,
 bých světův i světíc k nebi, messua ob, se člověku podobají a osobnost ďáblou zná,
 razy andělů prouše jáhnů, což se mi vel, zornují.
 mi vhodně voleno býti zdá.

Středu již k druhé části pojednání, k andě, Symboly ďáblou ze starších dob jsou nejví,
 lém padlým. Umění církevní vyobrazuje se lev, had anebo drak, později též prase
 i opice. Již záměsta, nazývá ďábla obraz,
 ďáblu za tím účelem, aby bud nagnačilo, vi, ně lvem (90, 15.), a sv. Petr píše: „Ďábel
 lžství křesťanstva nad odvčkým nepřítel, obchází jako lev pívoucí, hledaje koho by se,
 lem, aneb aby vzbudilo ošklivost i hrůzu žral, kterémuž obrazu první křesťané velmi
 předs hříchem a jeho zohyzdující mori; pro, dobře rozuměti, bývající často pochoutkou
 řez vždy ďáblu jako předmět podléhající pojed, lvům v amfiteatru. Nejčastěji vidáme lva
 nává ve svých dílech, jako prostředek k ji, na obrazech sv. poustevníků, poněvadž též
 čelu nikdy jich samostatně nevyobrazují, žije s samotě v pustinách.* Politož však

Dva podstatně rozdíly jeví obrazy glych lvu jest též znakem sv. Marka, ano i samého
 kerhů z doby staré a z doby pozdější. Dá, *)
 bel jevil se v počáteční církvi velmocným Kristus praví: Čert po samotáč nejvíc
 nepřítel, činíť poslední, avšak též nej, uloví; nebo: Hleď v tlaceni, a čert po
 krognejší pokusy, by udržel svou vládu na samotách nejvíc uloví.

Spasitele, „kva z kmene Judova“ (Apoc. symbolu příliš často. —
5, 5.), znamená používáno tohoto (Pokračování.)

Slovo o reformě hudby kostelní. (Pokr.)

Povázíme-li tedy, s jakým ^{ten.} sporem se reform. přesto odporuje zákonům církevním a nemá
ma hudby chrámové u nás pokládá, rádi lidíž zájme správnosti při službách bo,
uznáváme, že práce, kterou křesťané nové žich, církve katolické. Jest tedy proticírke,
hudby povstoupili, byla sice velikými ni. Nevypučela také z půdy církevní, nýbrž
obtěžemi spojena, avšak též skutečným výsled. jest vynoření světského umění: hudební,
kteru korunována. Muzům těmto bylo zbůh, ho dramatu, symfonie, lance a j. Hudba jin,
si velké stavení, které se nedalo více udrž. struementální násilně se odtrčila od církve,
želi, kumy odhlíditi a na nových a prv. ve, aby světu služila, aby smyslné cily
ných základních zbudovati službě Nejvyšš. povzbuzovala, aby náruživosti rozvíšovala, a
šeho důstojné dílo, slovem: provést reform. by světskou radost oslavovala, — takový byl cíl,
mu hudby kostelní. — kterýž ^{ten} cíl se snažila hudba od církve od.

Zdali však jest takové reformy hudby ko, loučená. Bohužel! protože ventkem své,
stelní od základu skutečně také třeba? Nej, takému směřu otevřely se také v církvi své,
znameníjší liturgové a hudebníci věnují ně pokračón, tak že nynější hudba kostelní
otázce této pozornost největší a všichni roz. od hudby komorní, operní a taneční jen
hodně odpovídají: Ano, jest třeba důklad, tím se rozeznává, že ji v kostele provozují
né reformy! Zavedení jiného, lepšího po, s podřazeným talem latinským. Alerak
řádku, na našich kůrech kostelních jest však bylo, možno, že podobné neuvary do
palčivou otázku každodenní v kruzích svatyně se sloudily? Strážci na síonu
nejširších; neboť nastal v poměrech hu, spali; a nepřítel rozšíval koukol mezi pše,
dobných, zejména ve vlasti naší, nepřiz, nici. Nejblíže příčiny úpadku umění cír,
nivý obrat souměrou, že jest nejvyš na kovního jsou namnoze tyto: užívání
čas, a srovnávaná potřeba, zabýti na a nedostatek pobožnosti a mysli kajené
lepší stráž. — u věřících, bujně vzrůstající smyslnost,

Dostatečně tuším lze z uvedeného pozmo. lhostejnost organu majících dozor, nej,
ti, jak si vede, moderní hudba kostelní. více však a především nevědomost a po,
Moderní, tak zvaná církevní hudba na, hoštnost řídilelů kůru, jímž lépe svědčí

a více se líbí, hmotem nástrojů hudebních a tak jest většina moderních výrobků lidem hágeti přisest do sítě, než unikati kostelní hudby hluboko pod nejskrovnější do ducha pravé hudby kostelní. A tomu šim požadavky posvátného umění. A lidé druzí se ještě marnivost zpěváků a py, se nestydí, slabá díla pavčelana považo, cha učení skladačů. A virtuosi zpě, valí za dosti dobrá, aby sloužila při vzneše, váka náleží, jak již dříve podotknuto, ne, ne bohoslužbě svatého náboženství, díla, ka, anie sólová; k mistrovství hudebního která pro vlastní mlčlost a chabost v služ, baenita velika fuga bez konce a jestliže v bi světa gádného místa by nenalezla. A kostele samým hmotem vše se kráslo a chvě, vznesená, ve svatém zápalu složená pui, lo, byl triumf skladačů a kapely dokona, vodní a vlastní díla lítkve zahazují se lej. — V tom duchu utvořili mistři, ja, jako zastaralá a nepotřebná do starého ko jsou Mozart, Haydn, Beethoven, a j. karaburdi! Kteru, smutná to známka velikolepá síce díla, která jako krásná věku! S pomocí Boží bude však lépe, oratoria do síně koncertní se hodi, niko, Myšlenka, která za našich dnů nádherné liv ale k slavnosti katolické liturgie. Násle, pomníky lepších věků opět obnovuje v pui, dovatelé těchto mužův osvojili sobě síce vodní ryzeosti a jednotě, též myšlenka p, formu, ducha však nedovedli dílnu čisti a musí přistiti hudbu kostelní od všeli, svým vdechnouti a tak povstávala mlá, koho frivolního ropu a opět přivede napět do díla záblonová bez smyslu a rozumu, chrámu proutu, církevní hudbu převci Bohem nadšených. — (Dokoncení.)

Bílý jelez. (Dokoncení.)

Bru.

VIII.

Kdo jímá paní v náručí?	Stý paní ze své ložnice	Pláť vodní v okno zahvízdal,
Oblážen, komu zazvučí	V náruč chelí zas.	Že ze spánku ho vzbudil žal
V dvojnásob struna šleštěm		A s listů rosa padala,
A hlas její zru' bez změny	Pravila kvapně v rozchovu:	Tak přikroča by plakala —
A libem souzvuku.	"Stý slunce vzejde nad vodou,	Kde v mraků tmách.
	A polibek ti vtiskne v tvář,	
Proud slzi' s tváří jak se lit,	Svitne graty zlata' zán	Žád sluncem záblesk knížděl,
Stý slovo sladké se slu smyl-	Slunce dražšího."	Luil masl ve kruk sepjatý
A než připlula loďice,		A za každým zámětem

Se svět chvěl v mraku rozlitém. - Žví skalisk parných. V komnatu Trčelino, tam - gas vyznuli
 Tán se probudil. - Svě paní mejde ve chvalu - Skančík týž, jenž lehem byl
 Krakům mluví. - A svitem naděje měl v žití,
 „Myšlének hradných u toku“ - Hykčík zousalý. -
 Heč maně věsil pro boku, Blesk v požár vzplane ve kmilu,
 Smý plávil - věsné předtuchy. Lov s přívem zápe v úkrytu - Krak zastřen temnem černých glob.
 Splýnula plnka potůčky - Žvěř s ploupeným mládětem - On mluví, jak padá v hrob
 Zbledle po tváři. - A grahu loučí se světem - Ehot milena, on necítí,
 „Temno's mi slunko mlhami“ - Hykčík - ruky vzmach. - Že chvěje se jak rokeť,
 Zastílo mracem slzami. - Has ruku schladšou svíjí - Tán v žití rej.
 Snad květo, choť, slunce jas - Krtvole matva s šíjí; - A přív ním jelen bělavý,
 Mí, pado poklid práti gas, - Has hučí bouř a oblak hříbí: - A ga ním hlásek sípavý:
 „Mysl roznítil.“ - A kucku šupot ga šveřmi - „Ty's vrak! - Ty's stěv, malin vrak!“
 „Kož, noví proč a zachví se,“ - Tani s úsměvem. - Lid nevě přechročíť si práti -
 Tak šedavý mech na byse - Tu - jemné, čelem teknuť - Blázen páti' pál. -

V čísle 4. v básni „Bílý jelen“ načítá se lastavý členář na konci doplniti tyto sloky, jinak by byl smysl poněkud temný --- :

[A rytíř klesá, neví jak - „Kne, dobrý mládče, nelituj. Has jenom vetřik želestí.
 A gda se mu, že černý pták - Tě gel mi lebe; stud tvůj - Procitne rytíř - s bolesti
 Ku nad hlavou vstí - divnou kráku mnohou pokalen - a v žití přahem - To panne sličné ptem gita;
 A gas, že slova bolnosladká - Mnou učiněn jsi mrazkým prahem - leč - panna kámen, kde stráž šíhá -
 Z divůch znějí jist: - Nee, matky své.“ - Rovný, hustý les..

„Matinko, stě roznítil!“ - Pták smutně za jazykem se dítá
 Zousale mláděc zakvílí; - Až zmizí mu v tmě.]
 Housť temná ozvěnou zakývá -

Šimrazení Mochtiňští. (Pokračování.)

Bd.

Čarověj počal odmrázovati. Natíral ho, li stále o divném tom přimrazení, a kan, váře jako dříve po hlavě, po krku, po ru, tor mezi jiným se vyjádřil: „Na mou vě, kou, ale v opačném směru. To sedmém ru, přál bych si umět to přimrazování! natírní volal na mistra: „Kováři, he, Mám tu u nás na jednoho zkrěsáno, po, připíte si!“ Šimrazený kroutil přima mstil bych se mu tím, že bych ho přimrazil.“ a začínal se protahovati, jakoby z těžké. To byla voda na mlýn šosud meznámého ho spánku provitnul. Čarověj ho ještě a, histu. Šal se mluvit a pravil: „Pánové, si třikrátě proti prsti přejel a opakoval bylo-li by snad líbo, naučím vás tomu šivější slova. Kovář sáhal po sklenici umění, ovšem šivější naše ugnalosti.“ a mumlal skoro nesrozumitelně: „Ještě- První byl p. učitel, jenž jakoby hluměl, to - jde - těžko“ a stáhl ruku zpět. To mě, nik všech odpovídal: „Ano, my vám to kolikrát ještě natírní sáhl kovář bez bojně ošměníme, naučte nás tomu přimra, pobízení po sklenici, pořádně si přitnul, zování!“ Všichni souhlasili, jediné ho, vyskočil se židle a jasným hlasem vo, vář kroutil hlavou, že mekce s přimra, šal: „Zaplát Šán Bůh, že už jsem za, zováním šo smutí nic mítí, Rozhodnuto. se živ. Do nejvyšší smutí se už nedám Mochtiňští páni naučí se umění při, přimrazit!“ Švané společnosti se vyjas, mrazovacímu, a p. kantor se pomstí na nily a nyní s pravou upřímností štva, svým nepříteli. líli a podívovali se páni důvědnosti, u, Dvanácta s půlmoci šavno již odřítá řeného šivotvorce. V popájení a rozhoř, a naši páni ještě nepomyslíli na šomov, ru se pokračovalo a kovář jako k nové, ano šali si ještě po jedné, šukli si na mu šivotu vztrášený veselo a potutelně zdar svého učení a šivotvorný jejích, u, vypravoval, jak mu při tom přimrazení řitel počal vykládati: „Pánové, učení naše vyžaduje zvláštní čas a způsob. Šas: bylo. musí se to státi při východu slunce a způsob - nám povím zítra, až se sejďeme.

Lizinec, vykonav svoji úlohu, posa, musí se to státi při východu slunce a šil se na své šivější místo a spokoje, způsob - nám povím zítra, až se sejďeme. ně si připil. Poslouchal pak pilně, co šlibte mi nyní pánové, že se zítra před se hovoří a čekal patrně příhodné chvíl, východem slunce všichni na určitém ky, k šukému pokusu. Šáni rozmlouva, místě sejďete!“ Kantor hned první

sliboval, že se dostaví a ostatní pání, ať Tani zaplatili své dlouhé křídové řady,
se jim zdálo rasně ustávat proti rozumu, zapravili též řad řigincův a shodnouve
slíbili též. Čaroděj upozornil panstvo se ještě o místě své schůze, potáceli se
zvěvořile ještě jednou na nějakou tu diš, širokým krokem ze dveří hostince. To,
kreci a připomenul, že by přijal rád ně, normý troubil grova křeti s pulnoci.
co oť šatstva, o něj má skoro nouzi. (Dokončení.)

Znělka. (Kh.)

Ty háji stinný, ve tvém tichém líně A vonných květů milorajská vůně
jak často noc sem prošel v moštoně, mne pojila jak harfy souznění,
a naslouchal tu větru jíměni že o svém štěstí blahem ve snění
i slaviček jak bolně v loubí stíně! sem viděl jeho nejtajnější líně.

O šťastné doby v lásky svatochrámě!
Vás nepřiznive stihlo, času ráme,
kdy v objeli mém jsem ste prošlely.
A roztáhlo vás ve svět řigí dálný,
by nedostik vás ani vzdech můj žalný -
však vzpomínce ste všud nagnivěly!

Legenda o sv. Trokopu. (Dok.)

Odkoušán zblaviti krajany své za každou kou až do lesů sazarstých a poraniv ji,
semu záhuby jím krazici, posilněn my, pem nelitostným krostkou laňku Troko.
šlankou, že život jeho poustemický pře, povu až do jeskyně ji sledoval. Tam s,
se jen marný mebyl, že i sám Spasitel, sobu světcovu poznar vyzpovídal se je.
Štíve než veřejně učiti začal, na poušť mu a upozorněn jím na nebezpečí krazici
do samoty se uchýlit, rozdábl čimil za, vlasti české vyblíží Trokopa, by přibran
měry a plány, jež vykonu sotva by se by, sobě druhú zachránil krajany před germa.
by dočekaly, když vyšším řízením pře, misací a jích mnichů německých pře,
logitost se nebyla naskytlav. Odkřich vzal. V krátce vystaven Odkřichem klášter.
kotiž zabloudil s družinou svoji lovec, v místech těch, odkudž Trokop se dvánácti

Druhy blásl pravou víru mluvou slovanskou:

„Ze všech končin české země — hnuly se davy lidu
 ku Zagavě jako živem — oživil kraj druhdy pustý.
 Od severu, od západu — Od Labe a od Altury
 neznámi ku vítali se — neznámi si tiskli ruce;
 cítili jen dobře všickni — že žít našli, co tak dlouho
 scházelo jim, čeho ani — nedala jim zlata Traka

Vyšehrad mi předostěnný.

Ka opata zvolen vybízi ku horlivosti du, žily se tak, že Karach nemá více místa
 by své, ponecháváje jim na vůli, jakou na pergamene. Ime se jej vsi moci na,
 každý mimo bohoslužbu práci obrátí si takovati, při čemž měšťskou mňhodou
 chce. Hytkltě sobě za účel nejen Jusev, hlasyv prazí do trámu vyčínajícího.
 ně povznéstí krajany své pravou jim hlá, Mstamžiku tom sv. Trokop obrátiv se po,
 saje víru, mybrž i blahobyť jich mate, zřavoval lid a shlednuv Karacha se šle,
 rialní rozmnožití vzdělávaje půdu dosud bícího, nemohl neusmáti se výjevu tomu.
 nezpracovanou. — Básník vypravuje dá, To však postačilo Karachovi; milerád ov,
 lo episođu, jež stala se s svátku sv. Ka, pustil všem ostatním, jen když Trokopo,
 ři Hagďaleny, když z daleka široka na vi na pergamene také křížek udělati mohl.
 pout se scházeli na Zagavu. Diležitý Tu ztráci se Karach z věžiště klášterního.
 to den pro sv. Trokopa. Hyšel proto čas, Neškerný dž, chýlí se ku svému konci.
 ně ráno v licho lesní, by na výkony Bratr Vít, chystá se ku odchodu na věč,
 vnešně o samotě se připravil. Zdáli nost, což činí zpovídaje se spolu bratřím
 spatří Karacha, napínajícího vsi sílu svým, že po peškeren život svůj místo
 list pergamenový, jež bratru Timramo, pobožnosti za štěstím pozemským se sta,
 vi přímo sv. spisujícímu byl uzmul. níl, jehož všem neřošel. Zde promax,
 Hyznává Trokopovi, že zagnamenováti něného života svého prosí ga vpuštěmí
 chce všechny poklesky, jež lid při bratry. Než i Trokopova činnost blaho,
 službách božích ve slavnost tu spácha. mosná chýlí se ku konci. Básník pje
 Stepozorován galeze kamsi, na kůi mezi jen ještě s zágracích, jím na Zagavě ko,
 trámy, odkudž rozhled máje šířý pil, namých a již loučili se nám jest s kme,
 ně zagnamenová kříčky lidské, jež mno, sem volebným, jenž duchem věšteckým

bratřím svůj smrt svou předpovídá me,
 spomenuv napomenouti je ku lásce a vy,
 kralosti a upozorniti na útapy, jež br.
 zy po jeho smrti stihnou zemi českou,
 zlatě však klášter sagavský, předvádí
 vyhnanství mnichův slovanských za kní,
 žele Spylichněva, jakož i návrat jich
 po šestí letech strastiplných do vlasti
 české. Zpívaje pak hlasem mocným otče
 hymnu: „Hospodine pomiluj my“ ubíhá se
 do jeskyně chleje skončiti svůj život tam,
 kde žiti začal. Páno, naši mníši milení,
 ho vše svého o klidném usmívu na tváři,
 již paprsky sluneční jasnou pžářovaly
 aureolou. Hru vobře prorokoval světec!
 krzy přestaly ozývati se z kláštera sagav,
 stého libé zvuky české:

„zpěv ten mzněl otčův přeč – jak poď n lavy, zastenaly
 staré kmeny, zalomily – větve mi a nářikaly.“

A menařikaly nařarmo. Slyšetť Trokop
 stesky jich a proto jako vřutby sály z
 jeskyně, tak vypudil nyní mnichy
 Kěmce z kláštera sagavského.

Co o vlastnostech poezije Vachlického
 vůbec s vrchu pověděno, platí měrou
 srchovanou i o legendě o sv. Trokopu.
 Ať přiblížíme ku formě, ať ku správn.
 nosti mluvy, ať ku jiným krásám po.
 itickým, vždy a všude jeví se nám
 tatáž puka mistná genialního Vach.
 lického. – Ano i ona vlastnost, že psá.
 na jest vešdem nerýmovaným jako řiti
 jiných básní Vachlického, ač od nejvšech
 za vadu jemu vytykána, svědčí o me,
 obyčejné důvědnosti jeho.

(Dokračování.)

Opolna.

Číslo 6. (Dokončení předchozí) Přimnazení Kachlinští: Pěkný milobavný
 obrádek společenský. Toliko m. „jej ošmítá“ stujž: „jej ošhijí“ a m. „bavá něco
 k lepšimu“ polož se: „baví něčím“ aneb, přísoluje vtípem, přisapívá zřnem poli.
 vtípné. Matce: Vzdánilo žalopisní této zagnívá skutečně hluboký bol. –
Ze života: V této jinak zdánilé básni jest ve verši „Však matičko ašd.“ slovo
šhalájsi příliš ostro, kteréž uráží cit piety, třeba ho zaměnití slovem ménějším
 na př. „mýlila's se“ aneb počůbným. Legenda o sv. Tr.: Vše věrně poďte pravdy –
 m. zastínující stujž: zastínující, m. vyjevy st.: vyjevy. Práva: Práva
 pro české Slovany velmi zajímavá.

Vys. list. p. kanovník M. Trocházka.

MUSEUM.

Tisk M. Perny v Brně.

„Církev a vlast ty v mojich miluj' sestersky se nádržeh,
Každá půl, každá má moje srdce celé.“

Sušíl.

C. 9.

XIII

Smírce.

- 0. -

Stáhnuvši hněv, nebo nad pbočí, Nežhle! nebo vícčka v slzách močí,
zrakem plně v dálku metá' blesky, pláče nad svou sestrou, nad' poklesky,
až i z náder vrou se kři kři stesky, jižto zkalily ji mír, melenky.
hrom když rudokřídlý na gem bočí, Kdo as opět s palmou pstití ji kvočí?!

Laska věčná pylá Páni sluhu, Tasní se již minou žemné trudy -
který, klona sedmibarvou pšuku, vesmír plá již živodýchým rájem -
cestu značí pravěť vzhnuv bludy, neboť anděl přimá naše krajem.

Dumy večerní. (Bn.)

I.

Jest večer letní. Nad skalním lomem Ušolné pásma pod skalním lomem
Na stráni stojím s lipovým stromem, Se vine v kraji mně povědomém,
Na západ patřím, jak v půjích plá. Kde potok vlnky lukami tká.
Kolticho. Skřivan ztichl' užité hustém, Na lukách šomků zřím bílou pšev,
Umlkla křepelka; jen včetrk susem Nad mimi hraď sam na západu,
Si v lipy listech, ve klasích hraď. Tak plaďař mocný, ne slunci plá.

Taký to hrad je obklopen zděmi ?

Kř jeho strmi v obláčích lemy,

Na věži lesklá báň, zlatý kříž.

O znám - o znám ho; tam stojí v poli,

Kde tisíce usnuly byly,

Kde míru tichá pověčná řís'!

Bud' vítan - vítan mne tichý stánek,

Kde vesnicám ustláno k spánku,

Kde mnohý známý můj sladce spi'!

Larouný pohled, záplavu světla

Křovou půdu tvá mrtvá zkvěsla

Tak v slávké naději vzkříšení. (Petr.)

Křesťanství a vzdělanost. (Petr.)

kn.

Křesťanství, kdy z počátku jalo se
blážití pokolení lidské, připravenou
mohlo již půdu mezi národy, připrave-
nou dílem tím, že v duchu a vědomí po-
hansky tehdejšího, ač nejasně, kmitala
již temná a sroň idea příštího Mesiáše,
zakalená ovšem neproniknutelným rou-
chem a závojem bájí až v šedou dávnost,
věkost se traticích, že cítila se potřeba
jakéhos opravce mravů, vymahatele z
poroby bludu, sálby a klamu. Dílem
pak také tím připravena jest křesťan-
ství půda, že působením veleduchů po-
hanských položeny jsou základy ku vy-
ššímu vývoji duchovnímu, že dostupeno
u národů klassických toho dokonalosti
stupně, jakého vůbec duch lidský vlast-
ní sílou, bez přispění pomoci vyšší sí-
ly, stoupiti byl schopen. Známot, že v době
té vzdělanost řecká a na ní vybudovaná
vzdělanost římská právě výše své dospě-
la. Křesťanství tedy nebylo než na zá-
kladech tom dále pracovati o budově no-
vé, velikolepé, světové; bylo mu přede-
ním zprostředkovati spojení nějaké
na základech, pokud možno přirozených
mezi sebou a starou stávající vzdělaností
pohanskou. Byl to úkol nikoli snadný.
A kterak podařilo se křesťanství spoje-
ní toho se, dočiniti, o tom historie skvě-
le podává svědectví; my nehovíjící
o své nedostateci sčítati slov o věci té,
místoějme slovům dějepisce našeho, jenž
ve příčině oné takto se pronáší:
„Nejznamenitější a nejuznávanější vý-
sledk i ukaz celé dávnověkosti bylo po-
konání spojení a ujednání se nábožen-
ství Kristova se vzdělaností řeckou ve
světovláděm někdy panování římském.
Kdyby osudem božím nebylo i vó toho
živazku hned z počátku vloudilo se po-
rušení, svět celý byl by pomalu mu-
sel se grimaniti: ale všemoudrý Bůh,
neučiniv ani vóu zmrak přístokových do-
konale stejných, tím méně chtěl pouhé
jednotvárnosti v nejušlechtlejším tvaru

světu, jejíž k obrazu svému připočítal. Římský Řím byl sice vzdělaný umění panovníci a vladařské až k nejvyšší dokonalosti: práce však prospíváje v úkonech a vadách vždy více, nežli ve ctnostech, stal se posléze vzorem pláť, jaková býti nemá. Pěstřediv vškeru, ne-
řejnou moc a vůli v jediné hlavě, udu, sil konečně všecko samostatné vyvíjení se ducha, všecku samočinnost a samotyb, most, jak jednotlivých osob, tak i celých obcí a národů. Panovník, sníživ vše mimo sebe pod důstojenství člověka, nemohl však sám sebe, ni potomků svých uchrániti práva přárodě a zblaviti křeh, kosti lidských. Všeobecné vysílení a za-
hranění, ochablost na těle i na duchu byly nevyhnutelné následky ústředno-
sti přepjaté a mnohověké, a konec vše-
ho neuchranný pád říše římské. Chdímý jen živel v ní měl tolik vlastní síly, že svola všeobecné záhubě, zároveň stal se nového života: to bylo náboženství křesťanské." *)

Že však křesťanství přese vůi vzdě-
lanost pohanskou tehdejší doby s odpo-
rem tak tuhým se potkalo, odtud se
vysvětluje, že čistá nauka jeho příliš-
nou tvořila protivu jednak proti názo-

rum děnověkým a hluboko v život má,
rodu zakoreněným, jednak proti hlubé,
ke pokleslosti mravní v tehdejší společnosti,
mosti vzdělané i nevzdělané, chudé i bo-
haté se jovicí. Než přese všecken odpor
sen služno vyznati, že rychlé rozšíření
nauky Kristovy po celém světě bez odpo-
ru jest velikým dílem mouře prozřetel-
nosti Božské samé; neboť taký převrat,
taka' změna duševní a sice nejen v jed-
notlivci, ale i v nitru celých národů spí-
sobená, bez přispění milosti Boží těžko
jest vysvětlitelná, a to tím méně, any
filosofů, ni moc států, ni ostrů, meč,
nýbrž pouhé osoby několika prostic,
kých lidí, rybářů galilejských. Svěm
vniterná povaha velené nauky
křesťanské mocně jímala a pevně k
sobě poutala každého, kdož v nepro-
mosti nejse zatvrzen, ušlechtilou
měl snahu ku pravdě se nakloniti.
Nauka ta v jádru svém chovala
všecku vzdělanost pravou, o jaké
dosud lidstvo ni tušení nemělo.
Všeckem věk předkřesťanský, jak,
koli v tom neb onom národě u vzde-
lanosti velmi pokročilý, ni jediné ze
stvolých těch pravd ethiky křesťan-
ské nebyl schopen vytvořiti.

*) Palacký, Děj. nář. řes. I. 1.

O andělech v umění církevním. (Pokr.)

- 0 -

Někdy však dávána ďáblu podoba su, můžeme si vysvětliti nejrozmanitěji, hašič nebo dračí a to velopřirodně, neboť si podoby více méně hrozně, * jimiž ďábel již v ráji projevili zvláštní zálibu k těm, vyobrazován bývá. Dlužno připomenouti, to podobě. V písmě sv. znamená haš " rychlost", povaha ďáblova vyznamenává kův a bogiliskův, nesmíme se řídití ná, se zajiště pekelnou rychlostí, kterouž nej. gory vědeckými maši pošly, mybrž více mě, lépe v ráji osvědčil a napořád osvědčuje. ně lichými názory té pošly, do kteréž ob, Tem patří obrazy staré, na nichž Spasi, roz neb událost saha, ale, čehož i uměl, tel křížem poráží hašič, nebo haš svije, cům šila jest tvořiti. San přiváděna jící se u kříže; též P. Maria slává na bývá světcům, kteří si získali velikých hlavě hašič. V žalmech mluví se často zásluh o vykořícení pohanstva v té, neb s ďáblu jako drakovi; takléž v špočka, oně krajíně. Tak snad sv. Jiří; připomí, lypse. Drak čili "saň" sestává z různých nám zvě bronzovou sochu tohoto světce části, máje obvyčejně hlavu lví a tělo ha, na hlavě pražském z r. 1373. Sv. Jiří na ší s přídávky nejužnějšími, čímž se koni bořá kopím saň, jež svije se pod záhadnost a tajemnost nagnačuje, roz koněm, ocas majíc sločený kolem stehén se dobře hoří na ďábla, jenž v skutku koňových. Trase znamená všelikou ne, hašankou jest ve své globě. Slysme, čistotu a hrůch všeho druhu, tešy i šab, jak se ďábel popisuje v knize Tobové: la, jakž vidáme na obrazech sv. Anto, " Tak chce, ohání, ocasem svým, ac jest mina. Tojem spice má vše sebe, cosi spo, jako cedr; žilý lina jeho jako ratolesti vzhlivého a směšného, pročž ďábel též jsou spletené, kosti jako trouby spletené, v podobě opičí vyobrazován; tak vyo, hnatové jako sochor železný." (40, 12.) A brazen na miniatuře " Mater verborum" šále: " Ktata jist jeho kdo otevře? oko, z 12. století, vzácné to památce umě, lo zubův jeho jest křuga, šupiny pevné ni staročeského. (Dokončení.) šlitové, sevření velmi tuze. V kýchání * Šaš lid se však těší příslovím: Ktení jeho zážehá se světle, a oči jeho jako záře tak hrozný čert, jak ho malují. švitání. V úst jeho pochovně vycházejí, a † Přísluví: Ďábel spice boží. — jiskry ohnivé vyskakují." Z tohoto popi,

* Šaš lid se však těší příslovím: Ktení tak hrozný čert, jak ho malují.

† Přísluví: Ďábel spice boží. —

Podobenství. (Kth.)

Viz, jak tam v dálce na moři
loď v dálku k zemi spěje
po klidné vody hladině,
kamž luna svět svůj leje.

V tom k moli plavec pohledne
a hle, ve krátké chvíli
ste hvězdy kmitu gréti' loď,
jež šel svou drahou pili'.

Však za krátko, hle, hrozná bouř
všech plavců srdce svírá,
a již loď z dráhy zbloudilá
do dálky smutně girá.

Ta loď, o synu — život náš,
ta bouř — tot' žiti' strasti,
ten hvězdy kmit — tot' víra jest,
k hvězdě jež vede vlasti. —

Bůh ve filosofii nevědomého. (Dok.)

Bm.

Nyní tedy, když už jsme seznali aspoň zité. Kde tedy zdroj filosofie nevědomé,
ve hlavních rysech soustavu Hartmanna, ho? Ne tak zajisté v rozumu (myšlení),
vu, namanuje se nám otázka, odtud mož, jako ve vůli (životě). Tak jsme pozoro-
no zjev. taký za naši doby vysvětliti? vati mohli, hlavními rysy Hartmanna,
co, as přimělo Hartmanna ke kroku tak, vy soustavy jsou: pantheismus (zbožňo-
vému? Snad mynější směr věd přírod., vání vlastní osoby) a pessimismus (zou-
ních? fání nad sebou). Kdo v rozkoších, a pa,

To nezdá se býti domněnkou neopráv., jestech pozemských své štěstí hledá a
měnou, jesto Hartmann věd přírodních zdá se sebezapínavosti jakož i obětovnosti
ve své filosofii více si přimá, než ostat, schopen není, snaží se boka, jenž vše.
ní jeho předchůdcové filosofii a prá, čím život v obět žádá, oštraniť a po,
ve limto přírodovědeckým materiem razí, výši za božstvo sebe, jesto mu bez boka me,
la sobě filosofie jeho snáze cestu mezi lze existovati, čímž klesá v pantheismus.
tak zvanou inteligenci. Strachy materialismus (sensualismus)

Svou filosofii dokázal Hartmann, jest přezlý, nezáživný, rozumu zkou,
že ve přírodě panuje účelnost a klerak mavému nedostatečný, kdežto panthe-
člověka věci světa tohoto blážití nemo, ismus více se zamlouvá, a předce není
hou: své pravdy zajisté nad míru šle, atheistický; vidit' bohy v genicích, ano

pantheista jest sobě bohem. Proto pantheismus ve soustavách filosofických jest tak oblíben a meschází ani v soustavě Hartmannově, jež přibuznou jest pantheismu svou naukou o nevědomém. Nečasu, nemávisť Boha, která myslí, všechny bohy v nevědomé, v tuto roušku neprohléd, svět proti Křístu a jeho církvi pobuňuje. nou, snadno dají se zahaliti nejvšelijší. Bůh má býti bez rozumu a proto musí tejsí otázky všeho života, otázky zodpovědnosti, svobodné vůle, mravnosti, spravedlnosti a t. d. Každý může tedy pustiti, solutní, vědomí upírati? Alťak možno, li plnou úždu, všem svým chlicům a žádá, aby Bůh, bytost nejdokonalejší, neměl vědomí, oddati se úplně, bezstarostně rozkošnictví a labužnictví bez trestu. To za jisté lahodu srdci člověkovu. Tímž důvod Hartmann tomu tak chce a proto tak to oblíbenosti soustavy Hartmannovy jest, musí býti.

že soustava ta schvaluje úplně život, má, Tomu, jenž filosofii nevědomého čte, těžšího povíence a dokonalého zevnějšku. ko bude, smíchu se zdřžeti. Než věc ta jest Hartmann hlásá, že nejlepší jest životu vážnou, smutnou, tím smutnější, když se, úplně se oddati, (nebo jinak by bylo nejlé, vážíme, že tolik lidstva onu absurditu za pe na život si sáhnouti); avšak lidstvo, výbornou filosofii přijímá a prakticky ji jak jsme slyšeli, má účel jiný: svět to, prováděti; co lze ještě rouháním se Bohu má, než vésti ku všeobecné zahubě. Ale to se zvati, když ne k této filosofii? Filosofie ta může státi jen společnou prací a proto jest gajisté absurdní v pravém smyslu slova, nesluší člověku na život si sáhati, myslí, než na tom mnoho negáleži. Dina o. brž životu se oddati, ne však v sebezapí, tážka jest, jak působí a bude působiti ve ravosti, myslí v plné požívatosti. To praktickém životě. Tisobnost ta již se znamená: přes všecku vnitřnou rozervanost, ošklivost a omrzlost, přes nejtrpělivější. Dlo filosofie té jest člověk tvorem nejčistší sklamání, jehož se člověku z kalichu bídnějším, jest zjevem, jenž v proudu radosti světských dostává, má se člověk času se vynořil, krátce na povrchu se opět životu oddávati, po způsobu koma, žije a opět zanika, aby navždy zmizel.

Co jest tedy člověk, co lidstvo, jaký jest účel jejich? Ať již jest účel člověka, účel lidstva jakýkoliv, taký, jaký jim Hartmann připsuje, jisto jisto není, ano by, ti nemůže; neboť to odporuje rozumu. Uvažujeme-li tedy nejnovější formu pantheismu, filosofii vědeckého s jejími, con- fusem a tážeme-li se po zdroji jejím, odkud, je nám nejlépe zdroj tento slova Kristova: "Haec est potestas tenebrarum!"

Stákomluva koledou.

0-

Likora hlas vyvyšuje,
že je On Pán, oznamuje:
„Ty jsi Pán!“ — „Ty jsi Pán!“

Krkavec v letu
praví, že je tu:
„Král! Král!“

Vrabec volá na včelíčky,
že bude papat Malúčky: —
„med! — med!“

Kohout volá na salaši,
aby běžali vataši
„ku Kristu Pánu!“

Kozulka s Ním kvát chce,
aby spáto: — — měchce.
Pročž naň kuká,
do pčenek kuká:
„kukuk! kukuk!“

Kurátka se ozýváju,
Těho k spanu pobízáju:
„Spi! spi!“ —

Tak hle ptáčkové,
lesní záčkové,
Tanáčka svého
s křepelenkú Těho:
„velebi, velebi!“

(Ze Šramberka).

Aforismy. Posvěti lidu, archo smelavý mlu, u národního památek kostela,
mezi Dívčími a mladšími lety: Sarchandělskými křížky i se hlasem —
Těbě lid světlých zbraní svých bohatýrů, ty někdy míváš i zbraní archanděla.
Své mysli plody a svých citů květy. A. Mickiewicz.

Ancho posvátná jista jsouc před časem,
Jekud si plachti lid svůj tebe váží:
přímí národní, ty stojíš na stráž

Vidím, že negahyne
Čeládka Čechova,
Křížž Kcnosti se přivine
A cnost si oděhová —
Zelčička Ohlasy lid.

Náš boj.

-0.-

Ten rečem prý je největším,
kdo bídu snáší bez viny,
leč neklesá, bž směle jde
v boj za posvátné vidiny. —

A my — jak dávno tupíme
jak hrozný našich bojů smut!
nož nezhasló v nás nadšení,
my nepoklesli doposud.

A vytrváme na věky,
nás žádný příboj nealáme;
když unesli jsme tolik béd,
i navrátní svých počkáme!

Z básni Tarasa Kryhoroviče Ševčenka.*

Dumka. (0.)

Větre bujný, větre bujný!
S mořem hovoříš, —
Zbud' ty mi je, zahrej si s ním,
Stej se s ním moře:
Víte ono, kde můj milý,
Nosilo jej ono;
Doví ono, siné moře,
Kam podělo ho.
Milého-li utopilo,
Rozbij' siné moře;
Půjdu hledat šuhajčka,
Utopím své hoře,
Utopím svůj osud krutý — —
Najdu-li ho, přivinu jej
K srdci krvavému,
Ty nás vlny zanesete,
Kamovětřím libo!

V moři-li se neutopil, —
Víš ty, věterku náš,
Kde on chodí, co on robí:
Ty s ním hovoříš;
Pláče-li on, pláču také,
Nepláče-li, — zpívám;
Zahynul-li černobrvý,
Hořem také zhynu:
Ty pak zanes' duši moji
Tam, kde můj milý,
Červenou ji kalinečkou
Postav do motyly.
Lehčí bude v cizím poli
Sirotě se spáti:
Bude nad ním jeho milá
Kvítkem vyrůstati.
Kvítkem vonným, kalinečkou,

Nad mím porozkvetu,
By ho slunce nepálilo,
Lidé nešlapali.
Kadumám si každý večer,
Topláču si z rana;
Vyjde slunce - utře slzy,

Nikdo, o tom nezví!
Větré bujný, větré bujný!
I mořem hovoříváš, -
Zbud' by mi je, zahrej si s mím,
Stej se sina moře ...

**) Taras Mychorovič Ševčenko, slavný básník a malíř maloruský, nešťastný syn nešťastné Ukrajiny, miláček muzy národní, narodil se r. 1844. 25. února (po ruskému) ve vsi Morincích (v gubernii Kyjevské) a zemřel v Petrohradě 26. února 1861. Vlezačímavý životopis jeho najdš v „Naučném Slovniku“; básnické plody jeho (Kobzar) vydalo r. 1876. knižkupectví šr. Grégar a Tatla ve dvou dílech. Poezii Ševčenkove nedostalo se u nás posud patřičného ocenění; kdežto Ševčenko sám - prochnut jsa ideami všeslovanskými - českých zájmů pilně si všímal, studuje hlavně české básně a vyptává je se každého řechu, s mímž sejiti se mu poštěstilo, na místopisné a národopisné poměry české. Věnovalť i zaslal jednu z básní svých „Jan Hus“ nadepsanou „slavnému F. T. Šafářikovi“, v níž vlebí velenice našeho zate, „že medal naši pravdě utonouti v moři německém, že svedl slovanské řeky v jedno moře nové, slovanské, volné ...“!*

Kdo pokochati se chceš pravou poezií, kdo zvěděti chceš lahodu řeči maloruské, již vstihnouti češtinou nelze, - uchopniž se, tolle, lege, a nebudeš námaky litovati.

Trimražení Mochtivosti. (Dok.)

Ed.

Dlouho naši páni nespali, ano medal kalhoty, jíž jako sobotales obětoval na ob. bych za to ničeho, že si p. kantor ani ne, tář Uměny. Kvár jeho byla, dnes vybled, uleh, aby dnes, snad poprvé ve svém ži, lá, oči více králičí, hořně do ruda. Za vote, spatřil krásný východ letního slun, chvílku scházeli se ostatní členové spo, ka. Ažpoň on byl první, jehož touha po lečnosti a správce již z váleka si stěž, umění divotvorném na místo umluvení val na krátkost dnešní noci a na zpro, přivedla. Toť paží nesl jediné své lepší padené časné vstávání. Zatím dostavil

se také divotvorný učitel, přátel všem pá-
nům, šťastné dobré jito "a blahostlonně
se usmívaje přijímal vše, všech, štěstí
„zpropitné", nějaké prádlo, šatstvo a mě,
co peněz, což si vše svázel v uzel a polo-
žil stranou. Na to pravil: „Páni, čas
nás kvapí, musíme začít!" Sestavil pá-
ny do kola obličejem dohromady a pra-
vil: „Pánové, nyní dobrý pozor! Slu-
se jest před svým východem! Hleďte
všichni nepohnutě před sebe do země při-
tem zádňý slovem ani nehlesaje! Takmi-
le se ukáže okraj slunce, počne vyučová-
ní!" Poslední slova promáše užel již
divotvorný ryzinec svázaný uzel s pre-
senty pod pági a několika řádnými ale
tichými skoky — pohl se v nejbližším
lese.

vyšinulo a osvětlovalo plnou září pře-
krásnou skupinu Mochlinských pánů.
Kdo by jim byl stál blíž, byl by zaslechl
časté výbuchy jejich netrpělivosti. A
kdo ví, jak vlečko by tam byli naši pá-
ni ještě v té své posici vydrželi, kdyby
je byl hlasitý chechtot z ní nevyrusil.
Na plotem blízké zahrady stál mistr
kovař, který s ryzincem tajně doroz-
uměn byl, a z plna hrdla se smál:
„Rozejďte se páni, rozejďte se! Slu-
ničko už dávno stojí nad vámi!" —
Společnost Mochlinských pánů se
dnes nerozešla, ale v plném kysku se
rozutíkala, chtějí umítnouti hojně ná-
vštěvě Mochlinských obyvatelů, kteří
se již valně hnuli na místo —
přimražených.

Slunce již bylo dávno nad horu se

Před popelcem. (Kl.)

I.

Dí! v křemě mláděž — samý smích, „Ať kážou si a popelcem
a hudba jen a pění.
„Ten v kolo hoší, vesele, svá zítřka možou řela;
vždyť tanec křáchem není!“ ten blážen je, kdo z kněží si
a jejich slov ro řela!“

Tak provolal a s děvčetem
se hbitě v kolo točí,
a za ním mláděž ostatní
ted s hluchým smíchem skočí.

A zase v kolo s děvčetem
nejhezčím ze vsi skočí,
a za ním mláděž ostatní
se v šumném víru točí.

„Co soud a smrt? Vlak ještě řas;
 kdo na to sbátí bude?
 My mláďi sme, ta písnička
 at' starému se hude!“

A hbitěji a rychleji
 se v bouřném vznášej plase,
 a chasa v směsi předivné
 se za ním sálem nese.

Tak šel a opět v tance proud
 se vrhá bez únavy,
 a za ním mláďi ostatní
 se k tanci rychle staví.

Ted' ze směsice vyniká
 a znova v ní se ztrácí —
 proč náhle utich' vešker smích
 a hudba staví práci?

„Kles' mrtv k zemi tanečník,
 jenž tak se vznášel lehce —
 jej sňmácej' a ostatní
 už chasa tancit nechce.“

Ratolistky Aloisa Potěmnicka.

—D—

V nejnovější době vyšla sbírka básniček pod názvem „Ratolistky“, kteroužto mláďi k rozkvétající literatuře národní, převedl, ději věnuje kněz Alois Potěmnicka. není jisté, že nebyly vydány proto, aby

„Dobře nyníž, když náš Vrchlický proslavily svého původce, něž spíše, a hluboko sahá jak po zřídla, tak i rozsah by vyhověly důstojným potřebám naší mláďi, poesie moderní a metrem, at' tak říme, ději, kterážto věnovány jsou.

k vrcholu krásné literatury české se šli. Zdálo by se snad, že psátí pro mláďi me, mnozí vzývají se hlasové, že merv. docela snadno jest: — napíšeme několik

no komu jinému šlo z oboru poesie vy, básniček „à la Tallonky“, počínajících

šáhati, la vůbec básněním se obírat, je, slovy: „Synu, synu a t. d.“ a ejhle, máme

lekuž prý by nemožno bylo před Vrchlic, četbu pro mláďi! Ale my pravíme: Ne

kým poněkud čestně obstatí. Zdaž tedy tak! chceme-li psátí tak, aby slovom

rozhovíme se o „Ratolistkách“ p. Potěm, našim mláďi porozuměla a to, co píše,

nikových, či je krátce budeme ignorovati, me, básnické neb absolutní ceny literár,

an jich nepsal Vrchlický? Vskoliv, my ní nechtalo, tady třeba zlatáštní zkušenosti

v volbě látek a ještější ba i řídké rutiny a byt sebe méně naučným — nikterak se při jejím zpracování. Z této stránky chce, někdo, stávající se nammaze pouhou pý, me se zmíniti o verších p. Jotěčnickových. mováčkou; zmelece přísluší látkou hlubo, „Kotolístky“ rozvířeny jsou na dvě časti, se elegická a maskuje poetická, jakéž z nichžto v první pořadí „Znělky“, v dru, s užitekem mládeži chápati nelze. A pro, he „Verše různé.“ to jsou v cyklu zmíněném i ony znělky

Oběma oddílům předchází jako úvod pěkné, i mládeži přístupné, jež za pod, tklivá básnička „Sirotek“, jakoby básník klad látku poetickou mají; poukazujeme sbírku svoje hlavní zřetel obrací k obzvláště na ony pod tituly: Máj; Tvůr, opuštěným sirotkům. ci všehomíra; Hrob márodu; Velehrad

Co do cyklu znělek, služno připomenou, a j. Znělky: „Dědictví malických“, ja, ti, že znělkou sotva mládeži tak se za, kož „Zlatá kniha“ mohly po našem sou, věciš, jako prostinkou básničkou ve for, su býti vynechány, jelikož jen ona mlá, mě zcela jednoduché; neboť znělka for, dež by jim porozuměti mohla, kterou „Dě, mou nejen věcku méně přístupna jest, dictví Malických“ neb „Zlaté listky“ a anobrž k myšlenkám paedagogickým — „Zlaté klasy“ známý jsou; tudíž sama ver, su vytknutých holiko relativně jest. (Dok.)

Opolna.

Číslo 7. a 8. Křesťanství a...: Článek pln krás esthetických a ryzych pravd. O andělích...: Obsah i sloh neukonný. Trispěvek...: V této jinak chvalné dítki třeba jen m. pořádek, pitlnost a t. d. žádná od Slovanů položit: pořádku, pitlnosti; sebezapírání jako pomáčení již pravidla žádná od Slovanů. Aforismy: Všech, ny aforismy velmi sličné a duchaplné. Bratrom: Hluboký bol ozývá se v různé básni této. Znělka: Až na vers: „Bůh psal, že zhyne, již ji nepoznáje“, který jest trochu temný, vše ostatní jeff zvěřité. Přimražení...: Vše velmi zajímavé. Tak se ale od kaziti říká: kazění, tak služno od mraziti, přimraziti — říci mražení, přimražení. Zasmulemu...: Obě básně jsou pěkné a výrazné. — Legenda o sv. ...: Dělení úplně správné. Slovo Sazava není správně psáno. Háj: Sazava. Zpráva: Tato poznámka (první zpráva) jest úplně pravdivá. (Dodatek budoucně.) Vys. důst. p. kanovník M. Trochačka.

MUSEUM.

Tisk M. Perny v Brně.

„Církev a vlast ty v mojich mihajících sestersky se nádražích;
Každá půl, každá má moje srdce celé.“

Susil.

Č. 10.

r. XIII

VZHŮRU! (Brn.)

Motto: Pro Boha, pro vlast, pro pravdu a krásu.

sme na stromě Slávy bujná ratolest.

Plníčka listův a květů!

Nám vřchá růžová mládež zvěst

Polibky junáckých vzletů!

Nám ve žilách kypí zřevavý mizy proud,

Nám zřevavý duch volá směle v život plout'!

„Pro Boha, pro vlast, pro pravdu a krásu,“

A tom jasném hesle hledáme svou spásu.

Bůh otci byl našim hvězdou jitrnou

Ve váleku kučivém moři,

Bůh nám, synům její, matkou milou

Dán štítem v radosti, v hoři!

Teď po matce požad i nám vzácen bud'!

O bratři, z nás nikdo hesla nezabud':

„Pro Boha, pro vlast, pro pravdu a krásu!“

A tom jasném hesle sledáme svou spásu.

Vlast' slovanskou krásnou, sám Pán Bůh nám dal
 A jazyk náš zpěvný, sladký,
 By poklad ten každý proucně miloval
 Nad jiné všechny statky!
 Když na Lion vlasti budem voláni,
 Necht' tehdy ji naše láska obrání.
 „Pro Boha, pro vlast', pro pravdu a krásu“
 V tom jasném hesle hledíme vždy spásu!

Žpěv slovanský, krásný našim údělem,
 Duch svěží a zdravé tělo,
 A rozkošná rajská jesti naše zem,
 Tak krásno stan by tu mělo!
 Žár svatý ten mebes každý uchovej,
 A k povznešiu vlasti rozněti mu přej!
 „Pro Boha, pro vlast', pro pravdu a krásu“
 To jenom heslo hlásá naši spásu!

Duch český byl vždy pravdy milovný,
 Tronikal, labyrint vědy
 A k oslavě vlasti šelad, mistrovný
 Vybral lahodné medy.
 Náš zdravý duch směle mořme v pravdy proud,
 V boj duchovní, my pak slavně budem plout!
 „Pro Boha, pro vlast', pro pravdu a krásu.“
 V tom jasném hesle hledíme svou spásu!

Jsme na stromě Slávy bujná ratolest'
 Plnička listův a květů!
 O, budeme slavně činiti plody nest'
 Když pro Slávu na světě světu!
 Ten na naší zemi každý svoji los'
 Tím nebeským heslem vždy, všude poď!
 „Pro Boha, pro vlast', pro pravdu a krásu“
 V tom jasném hesle najdeme svou spásu!

Křesťanství a vzdělanost. (Pokr.)

Bn.

Jako mihaví bludičky, jež tu a tam
 vyprysknouce na okamžik zálesk,
 nouti se dovedou, oproti jasněmu
 slunci na blankytu: tak objevují
 se filosofické soustavy v leduchů pohan,
 slyšej oproti vznešlému nauce Kristově. Je,
 jiné slovo Spasitelovo: „Amen pravím:
 vám“ Dálko předstihuje všechny důvody
 mudrcův, a působivější jest naše strohé záko,
 my tyrannů. Kdežto zakladatelé filosofie,
 hýžek nauk starověku při u samých záků
 svých menalizi souhlasu, prostě učení
 se rozmáhá, přece výšku a mravní vzde,

evangelické u samém vzniku rítnve již ho,
 nosilo se neohroženými vyznávající a hrdin,
 nými mučedníky, nad jichž u víře stalosti
 podívem sice žaslo pohanstvo způpne, ideál,
 niko však jejich zápalu ani myslí pojati,
 tím méně k němu se povzněsti dovedlo. Pros,
 tiché, avšak velebné zároven pravdy evan,
 gelické zřejmou nauky božské přet' na
 sobě masou, takže všelikého vtípu a dš,
 myslu lidského jsou dálky, jakož právem
 Ji Göthe: „Necht' duch lidský sebe více
 se rozmáhá, přece výšku a mravní vzde“

láni křesťanské, jakž v evangeliích se
skví a bleskotá, nikdy nepřesáhne. — Že
pak skvělá nauka ta nezůstala pouhou
theorií, ale že hluboko pronikala též v pra-
xi, tomu nasvědčuje velikolepá obnova v
životě národů z pohanství na víru Krista,
v obřácených. Zláště láska bliženská,
jež zaujala místo nevráživé gášti pohanství,
jež ubohého otroka z jámy poroby na stu-
pen rovného bratrství v Kristu pozvedla a
jež i překrásný plod lásky k nepřítelům
z květu svého vydala, nejvýmluvnějším
jesti svědkem vnitřní nové obnovy zásad
mračnických. Přesahovalo by síly naše, kdy,
bychom se podrobně ličiti chtěli všechna
ona dobrodění, jež prokázalo křesťanství
společnosti lidské po příčině nápravy mra-
vů; řekneme pouze: pohané stali se křesťá-
ny! slova ta vše v sobě zahrnují. —

Dotýkali jsme se podstatně méně vnitř-
ného, duševního vzdělání, jímž křesťanství
za doby vzniku svého lidstvo ^{zuspokojilo} ~~uspokojilo~~. Že
člověk vezdy také po vnějším ovoci ři plodu
vzdělanosti rád se ohlédá; jest tedy máš,
abychom i toho blíže si všimnuli. Ovce toho
nemajdeme v pyšných věnech, ni v pala-
rech, ani u velikolepých stavbách, — všeho
toho za doby té ještě nebylo — alež chťjice
plodů umění křesťanského té doby shléd-
nou, sestupme v lůno temných průto-
ků a chodů pozemních poše slavným

Křemem se klenoucích, tam objeví se nám
obraz vnitřního i vnějšího života prvých
křesťanů. Tam najdeme díla povněž přimi-
tivní, jako mistrvská, dílem samostatná, dí-
lem na půdě umění staroklasického vzdělání,
tvorby rázu docela prostického, ještě nejdělného
se mistru než proto, aby to, co v srdci pevně vě-
řil, smysluplným obrazem znázornil; vřtůd vy-
světluje se symbolická povaha přechů tvorů.
Temné a nevládné katakomby byly městem
křesťanským; v nich gdučovány jsou věřících
duchovní přibýtky, posvátné kaple a chrámy,
v nich slychali křesťané z úst mužův apoštol-
ských Božské učení, v nich Pánu neposkur-
něnou obět přinášeli, v nich ssáli jsou sílu
a chrabré udatenství duchovní, jež zplodilo
sírťvi hrdinné mučedníky, v nich za života
svého se scházejíce i po smrti tu stánek si
vyvolili. Katakomby jsou výmluvné dějiny
doby prvých křesťanů. —

Křesťanství však nebylo má věky v nehostin-
nou tmou pozemní obsouzeno. Nastala doba,
kdy gaskvělo se máď nim kvězda skvělejší
budoucnosti. Nauka Kristova veřejně po re-
lém světě jsouc hlásána, očividně gala se
zkvětati, nabývajíc půdy v myslích národů,
jež k životu novému probouzela a ze propasti
nepaměti na výši žilgživosti dějinně vyvádě-
la. Hmotné říše světové ganikaly a má tros-
kách jejíich gdučována jest světová říše duch-
vá, jež tu vítězí, oně menší boj se chmurnými

národy národní nevzdělaných podsloupivši, vez-
dy a všude téměř vrch obdivěla, jakkoliv ještě
mnoho práce a námahy bylo jí podniknouti, až
poměrnělu pevně v šurka a práce lidstva se
vkorčila. Obliginý bývali často stav církve
křesťanské, uprostřed všeobecného barbarství
byl již panujícího, když moc a hmotná síla, ve
všem rozhodovala, když zájmy sobecké pouze
v popředí se stavěly. Křesťanství, však vez-
dy pravé stanovisko zaujalo, vezdy dobra, prá-
va a spravedlnosti hájilo, utiskovaného se mu,
jímalo a násilí i všílité mčádý, mocně sta,
vovalo. Tohot' pravdivého svědectví, nestranná ba,
historie nikdy mu neupínala, ba naopak vždy li,
možnou znamenitým ukázala se býti le,
neocenitelné jeho zásluhy vděčně ugnávala.
Sám dějepisec francouzský Guizot, protestant,
vyznává ve příčině té: „Bývalo námamnou
pro církve výhořelou tvrdou plivu mravního,
síly mravní, síly, která spočívala jediné ve
přesvědčení, víře a citech nových a uprostřed
mnoho násalu hmotného násilí, který tenkrát,
te přikvačil národy. Hladyby nebylo tenkrát

bývalo církve křesťanské, celý svět byl by se stal
kořisti pouhé hrubé síly. Ona samojedná pro,
vozovala moc jakousi mravní. Nač to pak ještě
zachovávala a rozšiřovala pomysli pášiu a gá,
kona vyššího nadě, přerky zákony lidské.“^{*)}
Často i v dobách pozdějších, ve středověku, když
již křesťanství, veskerý vrstvy společnosti lid,
ské bylo proniklo, maskytala se nutná potřeba
buditi a zachovávatí cit práva a spravedlnosti.
A to také církve katolická svědomitě jímala pý,
nými prostředky moudrými, jimž však mnohdy
neprávem ukrutnost se vytlýká. Tak n. pr. klat,
kému vše gla osobami vysoce postavenými pá,
jiného, jenž by se byl směl protiviti mno,
hému násilnictví, jakým ten mel onen
věk oplýval.

^{*)} Guizot, dějiny vzdělanosti v Evropě.

(Pokračování.)

Tak soudili pohanskí Čechové o životě posmrtném? (I.)

Z námkou Slovany charakterizují, mo vágiti maskonale poklady o jich životě jak
ci a jim jaksi stanovisko goldátní vajejném tak pomácím, z nichž poznati mož,
vykazující jest jich soucit s přírodou, mo dějinný takorika rozvoj vniterního živo,
jejími silami, úkazy a všemi její, ta národu Slovanstých. Těmito písněmi pěl
mi živly. Soucit tento na jevo pávají svými metoliko vágny kmet a plačýka, ve svých
písněmi národnými, písněmi té, z nichž mož. budovách, pěl metoliko básníci, nýbž i

zemane, pěl a pje šasud veskeren lid. Ka
šimních šob gajiste básníci pěliz lidu a
pro lid, a štud melišilo se básnictví uměle
oš prostonárovního, jakoz toho svědectvím jsou
vzácné básně rukopisu Hradoborského.

Ze tohoto tedy zdoroje svěščí cího o životě
pohanských, našich převků šovídáme se, že
již oni přesvědčení byli o tom, že šlověk sestá,
vá z šela a z šuse. Šoměr však šuse k šelu byl
poněkud jiný, než jak my věříme. Šo jejich
rozumu šuse liššká mohla se oš šela švěšliti
ještě ga živa a ga krátko špět se šo něho vra-
šiti.

Šeklašči na výrok ten šočítáme se nešoliko
v šimních, nýbrž i v pohádkách, příslovích a
pověstech národních. Šak — mimo jiné všim,
něme si z „Šibenovy šylice“ pověsti o „vrbě“:
Šila přij paní, jejíž šuse v noci s vrbou byla.

Šecer lehne gžráva, švěží,
v noci šelo mrtvo leží,
ani řuchu, ani šluchu
ni gžláni o jejím řuchu.

Šán její mvešda, co toho přičinou, šel k šabě
na poradu; a oš mí šivné gvěšti šovídá se:

Oš šne s tebou živa v šomě,
v noci šuse její v štomě.

Šechlél šán šaké paní, ana s vrbou gila; šgan
šekeru vytál šev šrbu. Šhacuje se šomů gvě,
šel, že paní jeho mrtva.

Šřístupme pak již ku věci šamé. Šohanšči
Šechové přispíšovali i šelu ve hrobě jakýšiči ži,

šot. Šřtud šnašno si, vysvěšlíme, šroš, mrtvým
šo hrobu kladli jěšla a nápoje. Šřkagem toho
jsou rozličné převněšy (jako nášoby, nášini a
šodš), šo nichž štarí šchovášali pokrmu a ná-
poje ga cest svých. Šech, mnoho nalezeno jest
v pohanských šohřebišších.

„Šak ve hrobech pohanských,“ piš Škreček, „ško,
šo Šajhravě vykopaných nalezli v kašdě mrt-
šoly šakan a mosaci, šbuš oš šřšky (šrotku)
šřvěně již švěšem šhošlé, šo škreš ga cestu u,
kladli pokrmu.“

Šřivot pohrobny ševy šosugovali ze šřivota ve,
gžšiči, šomšivajíce se, že šelo ve hrobě nemu-
že býti bez všelike šosily. Šba myšliti šřkonce,
že šuse se vráti a s šelem se špojč ožřivno na
krátký čas; šy šřv ševy, že ga jistých šob šo,
nášeli pokrmu na šotkyly svých milých ze,
milých. Šřbec byla špolečnosť žřivých se ze,
milými velmi šřivěna. „Šobylit v jich, myš,
li mrtvi, jakoby jich už nebylo více, než gždáli
se jim býti žřivými, ale jen oššoučnými, oš šu,
jakého pravých žřivých šřivota, šroščž škliti
mrtvi šebožičili šebožičici, nemajíce všeho
„šřboha“ či šojně jako žřiví a šřávalo se jim
ševy pokrmu na hroby.“²⁾

Šle jinak šoudi šřnt. Šungomann? Šřaví
šotiz, že kniž zemšeleho šochovášaje „šid

¹⁾ Študie v šoboru myšthologie řřššé, Č.č.Š. 1868.

²⁾ Šlanuš, Ššajšlovny škalendár, šř. 29. — ³⁾ Šřok,

Šřřigný špis všemaučný, šřil II. čáška 3. ř. 1828. šř. 388-392.

napomínal; aby zpomněl na zeměle a (totiž nápoje); co se stola spadlo, patří; trznu činil; proč? umrlým stavěli u lo umrlému, kterýž záštného přítele ne, hlav nádoby s pivem (snad, medovinou?) měl."

a pokrmem naplněné, - o kterého obyčeje Nebudeme se přiti, či domněnka jest se povíres nacházejí misy, džbánky aneb pravdivější; jisto však tolik, a obě myslén, báníky, v nichžto ještě kosti jako slepičí a ky s dostatek tomu nasvědčují, že skutečně husí bývají. Při hostování u pohřbu šá, dávni předkové připisovali nebožtíkům ja, vali na hrob také jídlo a vylévají pítí kousi čilost a živost. (Pokračování.)

Nandělích v umění křesťanském. (Dok.)

- 0 -

pozvěšších stoletích setkáváme se to od staropohanských Faunů a Silvanů. s takovými obrazy ďábla, které sice Slysme, jak si středověcí Germáni zleho jeho osobnost znázorňují postavou ůrcha vyšňorili! Na hlavě má ďábel klob, lidskou, ale všelijak již zpotvořenou. bouk, ježž zdobi píro kohouti, nebo má pou, ůly ůuch jest též anděl, dáváno mu teýž ůvé ze kozlí rohy, z ůří sálá gák mežřizemých chlí, křidel, poněvaž však jest andělem padlým, ůi; jedna noha jest koňská a často má též malován s křídly netopyřimi; neboť ďábel z netopyři křídla. To-li obličej, vyjnívá si libuje ve tmě, byt i plným hrdlem svým kopyto zpod šatu; též ocas se mu přidává. náhonci mi volal po světle i osvětě; máleži ůýznam toho podává nám částečně nordské, mu teýž křídla netopyři, jenž tomu též vy, k' bájesloví. Těto za klobouk dostalo se klobávu. ůu hlavě ďáblově máleži rohy. ůáblovi od kohouta, který ve valhalle bu, ůhy nazýváme ďábla zejména, rohatým. ůi rohy ze spánku. V našich pověstech za, ůrientálům značí rohy sílu i moc; v ujímá kohout jaksi nepřátelské stanovisko plomě sv. znamená „roh vyvýšiti“ tolik, na proti ďáblovi, poněvaž často svým ko, jako moc rozmnožiti. Jupiter Ammon, Ale, křeháním máří jeho práci, udáváje čas řin, aander H. ano i Mojžiš vyobrazují se s ro, nosti ůuchův. Kozel jest obrazem svědomí, ky a tak též vládce pekelný. ůále, maluje se kterýž svým vyjřtkami křištníka taká; koz, ůábel s kozlími nohami, což znamená gatra, ůi rohy pak má ďábel po kozlech, kteří vezou rence od Boha zavřzeného, neboť p soudném germánského boha hromu. Koňskou nohu ůni odělony budou puce, ův kozlí (Mat. 23, má ďábel po bohyni podšvěti, Helle, která 32.); jest teýž nesprávně, tvrditi, že to rya, mor způsobuje na gomi. ů křídlech jsem

se již dříve gminil; ocas připomíná na
hada...

Je písmo sv. vyobrazuje se též ďábel
jako lovec pesití (záhm 90, 3.), nebo střelec
s ohnivými střelami (Eph. 6, 16.), a člověk
nepřítel, jenž rozvádí koukol mezi pšeni-
ci. Konečně jej středověk též maluje, kte-
rák hrál v kostky s mladíkem.

Onen germánský názor o osobě ďáblově

Dostal se i k nám a udřel se, ovšem že časte-
leji jak zmíněn; avšak at se již v té době
podobě, no tu jako veselý druh, myslivec a p.
vyskytuje, vždy jej koňské kopytě označuje.
Připomínám zde ještě, že u Rusův i Poláků
se ďábel vyskytuje v obleku a způsobě úpl-
ně německém, ano že jej dokonce nazývá-
jí Němčkem. (H. Slovník.)

Bud' vítán...

-0-

Bud' vítán kraji, daleký těch květů,
jež zářobí světa toho lichý jas,
jen v tobě duch můj poskřeje zas
a k novému svá křídla vzepne letu!

Ó vítáno bud' moře bouřných vzrětů!
Ach kolik bojův, kolik ráno krás
kol ložky mé as splyne po ten čas,
mež anděl mluvu šetkne mých se retů?

Tryc' sumo s celá bud' vítán boji,
ježž podnikneme při praporu tvém
jenž odznak víry, Kriste, nese tvoji!

Až doplujeme v přístav pravdy věčné:
tam uvítá nás slávy řádům,
tam zapějeme „Svatý“ nekonečné!

Srdci přecovo.

-0-

Srdce přecovo,
tak vroucně bez oddechu,
tak měkko, hebké, přitulno,
jak polusienka z mechu,
tak bláživě jak náruč matky,
i, so tvých tluků hovor, sladký
je lidstva slzám pro potěchu! —

Ty pro lásku se šlapat šáš,
ba blahorečíš za to,
ty vsady mít chceš vděk i vab,
vše vzácně ti a svato,
ty měníš v libou pochut' medu -
i nejtrpějšší hořec jedu,
bys bývalo i peklem klato.

Ty za pravdu a svobodu
 měst' volíš sterou mukou,
 ty pozemský ráj buduješ
 z svých věčně svíglích pukův;
 což ráj? — ach! nebo člověk tuší,
 an Tvůrce mluví k jeho duši
 z tvých čarotklivých, božských zvukův. —

Ó glatě srdce přecovo,
 v dar světu bohem posláno,
 by těbou v žití mrákotách
 vždy gasvitalo ráno!
 ne, nepojme tě mysl snící,
 ni přelý ret víc nemůž' říci
 než: „Srdce, budiž požehnáno!“

Vlasti.

Oh.

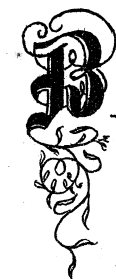

Slavíček gas mile píše,
 radosti vše okřívá
 pro tebe jen, vlasti vřelá
 radosti tu nebyvá.

Daro, vabné již se smije,
 nově růži odívá,
 ale vlasti, máti své
 květů zářných nezbyvá.

Ka, nehořní když se syny
 oko tvoje zářívá,
 jaký šir, že srdce vzvěchne:
 „Kde, už nic mně nezbyvá!“

Podětky, cirk. lit. slov. školy "na semeništi ostrihomském. (Oh.)

Býlo to v letech šedesátých! — Ka Slo. jich, jedná-li jen jiskerka lásky k rodu a
 venku počínal život nový, život ja. matčině oživuje hrud' a srdce tvoje, nemož.
 ráj a blahodárný. Slováci začali se hý, no, by jsi nezaplesal a — i nezačlel při vzpo-
 bat', začali se gasagovat' o to, co je mince na časy tyto. Ano, plesati a želeťi
 člověku po věce nejdražší, počali se gasagovat' just sobě! Tebát' purovej nymější star bi.
 o svou pět. Kterému věčnému synu Slovan, ňy národu našeho s časy onými a krváceli
 skamení znám onen puch, který panoval v musí tvoje srdce při vzpomínce této. „Bože!“
 letech těchto? Kdo s plesajícím srdcem ne, vzdychnes sobě, jak to možno, aby tolik sy,
 rozpomíná se na dobu tu? Jedná-li jen kap, nu tak nevědomě se chovalo ku matce své?“
 ka, čisté kve slovanoké koluje v žilách tvo, Nový život, nový ňuch, pravil jsem, gavál

celým Slovenskem v letech šedesátých. Někdo se probudil z dlouhého spánku svého a chtěl žít, z nouze žít. Věcko se hýbalo, všecko se hýbalo ku své matce i počali ji milovat. Každý spěchal přinést oběť na oltář národa, každý se snažil přispět něčím k obrasci a zvelebení jeho. — A co ti, kteří se chystali za apoštoly národa? Kterých sva, ta povinnost být měla: hlásati slovo boží, žít pro lidu, z něhož posili a starati se o čas, né i věčně blaho lidu toho? Kdo ti netečně se zalozeným rukama pozírali na ruch ten? O, nikoliv! Sníže jejich jevnou tužbou hánala: všecko za věru a národ! Oni ne činili, ale též povstávali a nový život začínali, a jim můžeme děkovati, že myni v trudných těchto do- bách věrni jsme zůstali národu svému. Ne, bot oni to byli, kteří učinili počátek, kteří založili nám kapličku, v níž posud ještě pra- hý poklad, materština naše, se pěstuje, v níž srdce naše k vytrvalosti a zmužilosti se utužuje, a v níž láska k rodu našemu se posud roz- měňuje. — A kterak! oni moga háleli, ale pracovali a usilovně se zasagovali o svoji mater- štinu a založili nám tu slovenský spolek, o jehožto počátcích přecme tuto něco psěhliti.

Tohnutkou a příčinou vzevší z namního

věla toho byl sám zvěčnoby kardinal a primas Uherska Jan Scitovský. Ode dávna bylo totiž obyčejem, když domáci stanovy na počátku škol- ského roku se přivčítaly, že i sám arcipastýř přit- tomnosti svou chovance počtil. Při té příležitosti horlivý arcipastýř pnov mihly nespomenul napominati a povzbuzovati a vybízeti chovance semenistě, aby se vzdělávali ve všech věcích di- cecsi potřebných; zvláště pak ve své materšti, ně o jakto všemožně se připravovali k vznesení němu úradu svému, aby jednov blahodárně m, řinkovati mohli na vinici Páně.

Slova ta nepadla na půdu neúrodnou, ne, bot bokeslovci jazyka maďarského hned chutě se šali do práce a založili sobě spolek, jehož úče- lem bylo: pěstovati řeč materštinou, vzdělávati se v ní a takto málžiti se připravovati k úradu ka- zatskému. Spolek ten byl též hned (v. 1860.) od vrchnosti potvrzen. Tak veselelaným byl a jaké přizni u představených se těšil, lze souditi z toho, že úřové spolku rozličnými odměnami za lit. práce své od vrchnosti počelováni byli.

A co Slováci? Ti se k ničemu neměli, ti se neu- jímali své řeči? O, gajisté! I oni gámýšleli za- ložiti sobě podobný spolek literární, ale tužby jejich ztroskotaly se o bázni, ostýchavost a strach mno- hých před možným pronásledováním a tak vě- ta pro ten rok padla. (Dobr.)

Vojtěška. (5. věst.)

bs.

Po vlasti naší české mnoho jest pout, nebo menší prameny a studánky s léčivou mích, míst, kde přijíti se buď větší a záračnou vodu. Lid nás, zvláště vesky,

ve velké úctě a vážnosti má místa taková, k nim s radostí putuje, s pevnou důvěrou chová v léčivou sílu zágračnou vody jejich. Jsou to místa památná, kde šle podání buď Matka Boží se zjevila, aneb kde se na přimluvu její nejmáky zágrak udděl. Lid náš místa taková kráťce a všeobecně magy, ná jmenem: „Šobrá voda“. Tímže opět má, je zágračnou studánky a prameny jméno šle některého svatého, který na tom místě buď šelší věbu se zvěřoval, aneb kam ale, spoň někdy zavítal. Tak, nalezá se u nás, ta Ságray, studánka sv. Prokopa, o níž se vypravuje, že jest to táž, z níž sv. Prokop knížeti Plřichovi vody k piti poslal; u vesnice Hlartmanic, blíž Lušice, „studánka“ sv. Vintřě (Henořida), a u Milaveč blíž Domaglic, studánka sv. Vojtěcha“ čili „Vojtěška“, o níž v krátkosti chci ně, co pověditi, a sice o jejímu původu a o je, je podivné vodě.

O původu Vojtěšky se vypravuje. Sv. Vojtěch vraceje se po druhé z Říma, má psi, něky biskupský stolec svůj do Prahy,* při, šel s průvodci svým v měsíci červnu ku vsi Milavčím. Dše Hlouké cesty jsa víceck zemdlen uhlhl si na zelený palubek, aby si

sšpotínul. Umořením usnul brzy sv. Vojtěch a průvodci jeho, kteří spošál leželi, spali ta, kó. Ale tohoto silického a příměnného spánu, ku nebylo jim přáno na Hlouko. Trávě v ten čas hnál ze vsi pastýř stáda na past, ve okolo, a spatřiv gde neznámé lidi spící, přistoupil vřze k sv. Vojtěchu, o samotě le, žicím, a přiloživ troubu svou k uchu jeho silně na ni zatroubil. Sv. Vojtěch, vylbur, cován takto nemile z občerstvujícího spánku, ulehl se; ale rychle se vzchopiv zvolal ku smělci: „Bohdež bys schluchl ty i vsic, kni, kóž tak činí!“ A hle! šopuštěním Božím stalo se, že schluchl ihned pastýř ten bezbožný. Ale tato kletba sv. Vojtěcha nevtahovala se pouze na pastýře, nýbrž i na celou jeho rodinu a na pozdější jeho pokolení. Dš toho času pak schluchl každý pastýř, který v šedivě té troubil. Proto až šo dnešního dne přelstavenstvo obce té nového pastýře napomínává, by svolávaje stáda netroubil, nýbrž jen bi, čem praskal, a spolu šokládává, neupo, slechne-li, že schluchne.

Ovšem stalo se již častěji, že mnohý pastýř, nešdaje výstrahy a považuje u, šálost tu za smyšlenou, troubil, ale brzy pykal za smělost svou, potrestán byv schluchnutím.

(Dokonění.)

*) Bylo to roku 992, kóž na gávošt kníž. Bo. šaslava II. papež Jan XVI. sv. Vojtěcha poru, řil klášter sv. Alena špusiti a do lěch se navrá, titi.

Katolístky Aloisa Potěmky. (Dok.)

- D. -

Děleho zajímanější jest všel druhý, nějakou nauku skládá, jako: Dětky u potoka;
 — „Verše různé.“ Tuto kováří jemnomysl. Poupátka a j. v.
 ny básník k dětem tímto jedním básně, co jsme slyšeli o sbírce p. Potěmky
 lyrickým a vypravovatelským, jedním i ma, byli propovídati, připomínáme, ba spíše živíme
 učným — po většině zdá se, neb až na verše se, že p. pisatel do „Katolístky“ přijal čtení — vět,
 na prostě didaktické, kterých místy do prosy u, si polovici — básní starších, vyšších v jeho živě,
 pačají, jako: Dětky vlasti; Budičák; Velký si sbírce „Věnek z knih českomoravských“, leč
 — a některé slabší písně, jako: Anděl strážný; vyhládky to, sobě v tom spůsob, že chtěl ze star,
 Na Dřevnici; Na Orlici; nechtěl rospínova, sích plodů svých, kterých — bohužel! — po vřahnou
 nou: To říkání jsou — slušně druhý všel co, dobu byly v zapomnění, vybrati ty lepší a my,
 miti jako výplody básnické, mladšího doba nejší sbírce „pro mladší“ příslušné a s několi,
 světlí. Šel z nich nejpeknější ony, v ka novými znova na světlo vydati.
 nichž pisatel reprezentuje přívabnou maiv, Avšak budiz jakkoli! my sbírku tu,
 nost dětskou, tak: Hrátky; Dětky a to srdečně vítáme, radíce jejího původe
 skřivánek; Dětky na nádvorí; — neméně pěti, bez rozpaků k počtu naší mladší:
 né, ba ceny absolutní jsou nežně lyrické bás, Věnování, Duchovi, Antonínu K.
 ničky: Mysli prostota; Dětky; Tichavé ja, sinovi, Dětkovi a j., naděje se, že z té,
 ro a j., jako i vypravné: Věnování, a lba, hož převa v brzkou nových a nových vý,
 gek Panny Marie. plodů smíru a ducha podobného se do;

Kať to platí jsou i básničky didaktické, máme! —
 ků básník u verše buď lyrické buď vypravné

Tamátce Josefa Fialy, bohoslovce I. roku.

Býlo to právě v čas prázdnin velkých, sloužou zaroseným doprovázelo nás několik, kte,
 nočních r. 1878., když došla mno, ři jsme byli právě blíž Brna, bratřeho bratra
 hých alumnů zpráva ze zemské me, našeho k. hrobu truchlice nad ztrálov jeho?
 mocnice, že soudruh náš, Josef Fi, Kroměně však přálí jsme mu ze srdce věčné,
 ala, na věčnost se odebral. Otem ho odpočinku přikládá dobu, že povolal jej

z tohoto života, v němž málo zazil radosti. Li-
vet lenta nebyl mu ničím, nežli kakichem u-
trpení, ježž do poslední kapky vyprázdnil.

Zdrovin se z ročníků chudobných byl dán na
studie do Bana, kde vši téměř podpory z domo-
va, ponechán útrpnosti dobrodinců, jichž bo-
hužel málo našel. Musel se spokojiti bytem
mizerným, vlnkým, nezdravým a bez stra-
vy. Byl-li čas k jídlu, bylo mu leprvé v
rozličných domcích po chabém obědě se stá-
něti, ostatní pak den kouskem suchého chle-
ba za všete vzíti. Tam se stalo, že zdraví
jeho, jemuž od dětinství valně se nedešilo,
zmačně bylo poškozeno.

Postoupiv šesté třídy gymnasiální byl pře-
jat zřemna do pacholectského semináře, čímž
lepší budoucnost zdála se mu kynouti. Ale
zdraví jeho bylo již tak poškozeno, že více
churavěl nežli byl zdrav. Konečně v osmé
třídě ulehl na postel, tak že mávšliva škola
by byla byla úplně nemožnou. Po přestá-
vách velikých bolestech krátce před zkou-
škou maturitní poněkud se gotavil a tu

pošnil práci, která svědčí o nadobytém
jeho nadání. V málo dotíž dnech doplnil
vše, co ve škole proměškal a připravil se
k maturitní zkoušce tak, že k úplné spoko-
jenosti komise ji odbyl, ač tak byl slab, že
jen o hůl se opíraje blůně do gymnasia
šel.

Do prázdninách, jež částečně náležel sem-
ináře, částečně stipendiem gymnasia, a
ním v lázních ztrávil, nastoupil studia
bohoslovna, k čemuž však nepobyl vše, než
jediny den. Přemožen slabostí šel do zem-
ské nemocnice, odkudž u božáků již nevy-
šel. Bolesti jeho byly nevyslovné, tak že
nemohla již ani ležeti nejděnou vzdychal:
„Kdybych už raději byl u sv. Václava!“
A Bůh přání jeho splnil. Právě když zne-
ly zvony se všech věží na vzkříšení, za-
vzněl též umíráček Josefa Fralovi ku
slavnému vzkříšení, jež stálým utrpením
za šedesát let věku svého si zaslou-
žil.

(Dokončení.)

Opolna.

Číslo 8. (Dokončení). Z cyklu „Smix“: Klassická práce. Bůh ve šit...: Vímny
to obraz. Toliko m. mivec stříž mivec, jako seč, več atd. Slovo o prof...: Posudek
jako o předsedě čestli. Bílý jelen: Vše správně až na „zachví se“ m. „zachvěje se“, co
i básníkovi nedovoleno. Zmélka: Vše chvály hodno, pěkná myšlenka i forma, toli-
ko slovo „rozkmalo“ jest příliš tvrdé a vrsno.

Vys. řust. p. kanovník M. Procházka.

MUSEUM.

Tisk M. Perny v Brně.

„Církev a vlast ty v mojich milují sestersky se nádrech,
Každá půl, každá má moje srdce celé.“

Suší.

C. 11.

A. XIII.

V předvečer 150. leté paměti kauouisace sv. Jana Nep.

est večer krásný; nebe v hvězdném pláští
A země v tajném šeru, vůni jemné
A slavík zpívá v krově tklivou lásku!
Best víkol nebes, mir a tichne hluk a zástě,
Tá stojím pentku s druhom v noci temné,
Kým mlčky vzhůru, k hvězdám sýlám pzkážku.
„Dvě hvězdy, na jihu ta, a druhá na půlmoci
Mno vábí, v píseň budi světlow morí!“
„Kdo jsou ty hvězdy? jaké jejich rasty
A jaké o nich jímají, mno zvěsti?“
„Mno ptáš se, bratře, muže pž,
Tak o nich šelosti nám vánek pž nebes!
Ta prvá hvězda, máš krajom hdy kráčí,
Háj v kraji rozkveté, a budi hlasy ptačí!“

Ta hvězda jasná - známého ti jména -
 O hvězda Mariina věčni buděj ctěna!
 Kde hvězda severní? jaké její cesty
 A jaké p ní jímají mne zvěsti?
 O netaj se mně, ptej se řeských lesů,
 Když píseň zpívají jí ve slavičím plesu!
 O netaj se mně, naslouchej, jak zvěstí
 Ti zbožný slovanský lid zpěvem chválí!
 Kda slyšís, jak sem od vesničky vlní
 Ten vánekem zvuky písní chvády plný?
 Znameníš: „Svatý Jene, pros za nás!“
 O netaj se mně: vzhop se, let s mým duchem
 Let n sever se mnou tichým nočním vzduchem!
 Staň! Patř, patř to město, nad nímž Hvězda svítí,
 Hle, jak v ohni všechno plápolá, se třpytí,
 Tak oblohy se mostu v jeho záři klonou,
 Splouvají vlny řekou osvětlenou!
 Tak v pule vřelý, kolkol lid se rojí
 V mšičci mářecí a v pestrém kroji!
 Ta Hvězda zvalila je v neprožímáném davě!
 Hle tam ten oblouk z věnců na Mavě
 Staň a čti:

O svatý Jene!
 V den Čechům posvátný
 Čech na oltář tvůj věnce klade
 Na doklad lásky neschromené,
 V den pro Slovany gramádný!
 Ho po věsate let
 Tak světro slavi všechen Těbe svět,
 O Jene, naší chlouby hradě!
 Jarmo ti, jakého dne předvěcer Čech slavi

A povědomo, co ta slova praví!
 Nežasni, vstaň a v chrám špešně Svatoúský,
 Klid waty v něm a lampa věčná ve magický
 Oděva' lest, oltáře, sloupy, sochy, stěny,
 Ostatky světců našich stařocenný.
 Hle, oltář ze stříbra a drakokamů,
 Ta kakov z kovů cenných v sluném světél plamů!
 Klekneš, modleme se, bratry bratře,
 Za vlast a za to, co nám nejdražšího v světě!
 Naš vyslyš! Jan vroucnost naši patře,
 Těš Pána naši prosbu vynesť rychloletě!
 Hly modlime se. - O nebesa a země! -
 Hly zachvěti se kružou, patřili jsme němě!
 O chvíle bázně, radosti a strachu!
 Hle - světo posoba se blíží v světél nachu
 A žehná nám a kyne blahostklonně rukou.
 Ležme klečmo. Jako hudbu libozvukou
 Slysíme slova:
 Tam, jimž Bůh a vlast nejvyšší jsou hesla,
 Tam, jež láska vroucí na křídlech sem nesla,
 O nebes přimáším vzlyáku
 Za naši důvěru, lásku!
 Když pohledá mou schránu poďa Mavina,
 Na slých bouři byla česká přemovina.
 Linová mračna vála z Albionu,
 Čech zastepen je vítal v divém shonu.
 Živ předvídal jsem v Čechách valnou bouři,
 Křičel jsem kraje v plamenech a kouři.
 Byl teskliv jsem a slovem k lidu hrámal,
 By varoval se svůdců, slov si mojich všim al;
 By stil Mariji, byl věrným Italy oudem.

Hoř-běda; marna slova. By bychom se proudiv U Boha prosil jsem a Bůh mne slyšel,
 Řinula v Čechách, rozpomněli sobě. Můj želaný zpět do Čech vítán přišel.
 Tak mluvil jsem k nim v Sávně, one době! (Dokončení.)

Twirce či náhoda? (kn.)

Systém sluneční ano, veškerá sou-
 stava světová přirovnává se ku
 stroji hodinovému. U hodin řídí
 se pohyb kolečka jednoho kolečkem
 druhým, jehož pohyb opět závisí na běhu
 kolečka jiného. Něco podobného jest i u na-
 šeho systému slunečního. Měsíc n. p. otáčí
 se kolem země, jež oběžnice jest slunce, a
 s tímto opět koluje okolo jiného tělesa svě-
 tového, jak mnozí za to mají. Slunce jest
 středem soustavy sluneční. Kolem něho
 mimo naši zemi se svým měsícem obíhají
 ještě jiné oběžnice, taktéž se svými měsíci
 a páry. Mohli bychom slunce přirovnati
 ke kolečku hodinovému, jehož pohybem
 měříte se toliko jeden stroj hodinový, my,
 byť to jehož zubů zasahuje více ozubených
 koleček, která jsou podkladem více hodin.
 Způsob, jakým světové koule vzájemně na
 sebe působí, jest docela jiný než u hodin.
 Kudy zastupuje tu gravitace, a každé těleso
 světové v patřičné vzdálenosti od druhého
 udržuje se svou silou odstraňovací. Přes to
 vše zůstanou přece dráhy těles nebeských
 miliony mil od sebe, vzdálených pravým
 řivem na nebi. Nebot chromné planety se

svými měsíci popisují kruhy; nejvíce ellip-
 sy, byť jejich měříte se zákonem jedním, my,
 byť mimo svrchu uvedenou gravitaci ještě zá-
 kony jinými. Tak opisuje průvodič (radius
 vector) t. j. myšlená přímka od slunce ku
 planetě ve stejných dobách stejné plochy;
 čtverce číslíc, jež udávají dobu oběhu planet
 jsou v průměrném poměru s třetími mocnostmi
 číslíc označujících poloměry dráh. Planety
 ellipsoidními dráhami svými hlásají moud-
 řeho umělce, jenž přesně vyčtenými zákony
 každé z nich cestu na nebi vykázal. Všem
 že nestvořil Bůh svět tento hned v té po-
 době, v jaké nyní nám jméno tvůrcevo hlásá,
 — dokazují to mimo přímou tu, i vědy přírodní-
 ale také nepovstal ze hmoty původní působí,
 ním pohybůch sil přírodních, jak mnozí
 tvrdí, kteří by Boha pádi ze světa odstrani-
 li. Věak tímto tvzením nebyl by Bůh
 ještě odstraněn, neboť sílu bez hmoty myslí-
 ti nelze, též síla toliko na hmotě a ne hmo-
 té účinek svůj jvi. Proto prý nemůže bý-
 ti hmota stvořena, nemůže býti sílem stvo-
 řým, nejvíce jest sama, od sebe, jest věčná.
 Aťkoliv hmota tak dobře by mohla nebyti,
 jako jest, ať beze vši těžkosti si ji můžeme

mysleti, jako by nebyla, přece jest a mu, sice poznává sílu svou, však ta se nemní
si býti nutná, jelikož věčná. Běst čas, připustiti, a proto hmota byla a jest činná
a složena a přece jest a musí býti meko, od věčnosti, pohyb ve hmotě a se hmotou
nečinná, jelikož věčná. Mysleme si něja, jest tak věčný, jako hmota sama. Ale jak
kou bez tvarou hmotu. Každý ze zkouše, může býti pohyb věčným, když jej měří,
nosti své a svým rozumem poznává, že hmo, me? Neboť je-li věčný, musí býti meko,
ta tato sama od sebe, bez zevnější přičiny nečinný a nekonečného pos mrtvým konečným
se nepřemění v sochu. Nemůže-li tedy měřiti melze. — Tak může býti pohyb věčný,
hmota sama od sebe činnou býti, jak moh, když hmotu klidnou do sebe si můžeme mysliti?
la sama sebe položiti, stvořiti? Sílu Bo-li pohyb věčný, jest též nutný, nutné však
mrtvou chová v sobě každá hmota, avšak nenutným ani mysliti melze. Dale věčnost
síla tato, aby účinek jevila, musí býti pohybu musila již přestati, neboť pohyb
vzbuzena jinou silou již živou. Tážeme se, děje se nyní v čase, ano jest podkladem ča,
jaká to byla síla, jež ve hmotě původní sí, su. Ale čas věčnosti na prosbu se vylu,
lu dosud mrtvou vzbudila? Křivý rozum řuje. (Pokračování.)

Křesťanství a vzdělanost. (Pokr.)

Bn.

Nejlepší jízka utěšeného rozvoje hrdickou dobu nálek křížových, dobu tu slav,
křesťanství a vzdělanosti putu v nou, jakých málo nalzáme ve knize dějin své.
ruce s ním křídějící, počívá nám lových, dobu to, jejíž velikolepé události výmluv,
středověk, ten tmářský a pověrcí, ně svědčí o tom, kterak vstaven lid křesťanský
vý středověk, jak ho mnohý před, jako jeden muž se pozvedl ku světovému boji a
pejaty vzdělanec moderní zve, jež však zápasu o největší a nejvznešenější ideu ducha
my nejskvělejší dobou, celého ruchu na po, lidského. A jakkoli mocným tím hnutím, bo,
li života křesťanského znati se nestýcháme. jem a zápasem nedosazeno výsledku očekáva,
Horoucí zápal a mohutné nadšení zbožného něho, nicméně služno událost tu považova,
ducha křesťanského, jež bývalo společeností si za vysoký stupeň v duševním rozvoji vše,
lidstva za doby té, podnes podivem nás na, boční vzdělanosti té doby, od níž nová perioda
plňuje. Dobou, v níž nadšení to největší dějin jiné povahy se datuje. —
dosáhlo intensity a velikolepý slavilo tri,, Křž jiného všimneme si v době té činitele ve,
umf v myslích lidských, služno jmenovati ledáložiteho, jenž mocným svým vlivem platně

prispěl ku rozšíření a rozvoji vzdělanosti. Mí-
nime Suchovnu řády a někole mnišské, jež dříve,
ne již nvažně počátek, za státní vědu nejvyšší,
lejší a nejstěženější jeví se činnost. Tomu předsa,
nělo by se všeho jejich působení, neocenitelné.
za služby jejich v obecné vědě a umění
lidského až do základů prozkoumání a dů-
kladně vyliciti, ten veliký by podnikl dílo
a velmi platně by přispěl k objasnění vě-
jin vzdělanosti. Zároveň by práci svou
skou tím poděstoupil. Aby skrovnými jen
několika slovy pokusíme se dotknouti její.
Důležitějších zjeví, pozornost máš při po-
vrchním jen přemýšlení o věci té postavěcích.
Řekneme přímo, že působením několi mniš-
ských věstka Evropa povstane jiné na by-
la tvářnosti. Nemí snad zaměstnání jakým,
koli potřebám i tužbám lidským hovičích,
jehož nebylo by se chopilo mnišstvo s tím
šlechtitným úmyslem, aby ku blahu lidstva
dělnému i duchovnímu vše sil svých přispě-
lo, při čemž vždy hloubavou mysl svou
moudře prohlédalo ku potřebám časovým.

Tak při vzniku svém hledělo především u-
praviti lidstvu potřeby hmotné, sobě věduc,
že při šlechtění lidu duchem nijak ještě po-
kročileho, služno začíti s konkrétní strán-
kou, vzdělání a tepru na ní dále stavěti
budovu duchovní. Vzdělávajíc z barinné
spousty pralesa živnou půdu ornou a promě-
ňujíc neproniknutelné hvozdý ve šlépné sa-
požitku hmotných, hledání a zkoumání

by, připravovalo osobním půdu, na níž
by stála, si ujalí síla. Těmto vůli a sna-
kou pustiti se v dílo s tolikými překážkami,
na výpat se postaviti divokým obyvatelům
lesním, přisádk^m to, o nichž v pověstech ná-
rodních mnohá zachovala se paměť a jichž
spráchnivělé ostatky, mohutné kostky, po-
sud tytýž se vykopávají, k tomu zajisté by-
lo potřeba, mysli prodaté a nechráněné, o-
jakež za doby naší málo bývá slycháno. A
všně pralesy a nehostinné pouště americké
pouští se zemědělec moderní, ozbrojen jsa všeli-
kými nálozy průmyslu a strojnictví. Doby no-
vé, opatřen jsa všemi prostředky, jichž doba
nynější stěží mu skýtá, unášen jsa jistotou
zdivného výsledku, jsa sobě vědem moci po-
kroku a takorika před se tlačén věstkou té,
jež moderní civilisace, jež úsilno naň dlehá,
jej podporuje a udržuje. Ale tehdy nízdačný
z prostředků těchto nepřispěl ubohému mni-
chu, jenž bez obrany, bez nástrojů došatorných,
ba mnohdy samojedný vši společnosti postaven
vnikal v temnou dálnku hlubokého lesa. Ont
přišel sem opustiv veliká lákadla světská
a ošhodlaně pouštěl se ve kraje neznámé.
Avšak přimášel s sebou zároveň moc, jež
ničím překonána, ničím převyšena nebývá,
silu to, jež skýtá toliko víra v živého bo-
ha, ochrance nevinný a odplatitele vši ná-
mahy: bylť to odřeknutí se všech radosti a
požitku hmotných, hledání a zkoumání

nadpřirozeného života budoucího. Tak před se
krácel nepřekonatelně, ráda, vesel jsa v duchu
a klesl takto, mnohdy mi nejmenšího nema,
je s tom tušení, cestu k ušlechtnění lidstva a
podnikal práci ke službě vzdělanosti a mrav,
nosti křesťanské."*) Postaravě se takto prve
o blaho hmotné, pak tepru postupně a žolna

*)

Alte und Neue Welt, 1879.

jali se působiti na duševní potřeby národu
nevzdělaných, šlechtice sršce a povzdářejce
myšl jejich od mizkosti pozemské k vyšším
nebeským. A kterak počínali si v této ústlech,
tíle činnosti duševní, o tom poučíme se,
jen-li na paměť si uvedeme naše svaté Vě,
rověsty slovanské, ani horlivosti apoštolskou
símě pravdy nebeské zasévali ve sršce toho šob,
ního lidu moravského. (Pokračování.)

P

Slovo o reformě hudby kostelní. (Dok.)

Bn.

Est nyní ještě zmíniti se nám, kdo
se ganášel ve vlasti naší tou myšlén,
kou, aby porušenou hudbu kostelní znovu vzhlí,
sil čili kdo byl prvním buditelem a pšto,
notelom pširovní hudby církevní ve vlastech
našich? — Test to náš, veležasloužilý Pa,
vel Plážíkovský. Či poživěl veškeré jiné
práce své v posledním šestitiletí. Hlas přv,
se národního umětl — umětl. šocela. Či ve,
líkonu poživění hudebního světa slovanské,
ho přestal zpřivati živý genius hudby slovan,
ské. Co se přihodilo? — Bohatý šuch jeho
ponořil se do hloubky — až na šro hudby
církevní. Šíšen národní ustoupila hudbě
posvatné. Nemocitný umělec přivinsul k
přisum s takou láskou ztracenou a zase
navrácenou šearu nebes, že pozapomněl
na pozemské její šrugky. Avšak práce jeho
byla korunována tž škvelým výsledkem.
šebot můžeme s potěšením gnamenati, že již
nani téměř krajiny v Čechách, na Moravě
i ve Šlezsku, kde by nebyly rozestaveny před,
střeže, které šatečně podnikly a štátně
vedly boj s předsudky zastaralými. Ševícení
přátelé zpřvu posvatného zjednali již a
zjedňavaji šále přúchod myšlénce refor,
mační v kružích štále postouřích. Na všech
stranách již pracuje se s láskou a vytrva,
lostí. Šidtelé zpřvu šrámového šobro,
volně ševádili se kolem praporu jedného:
jame jedné myšli i jedného sršce, jedné
přáni ovládá šuši, před očima kyne jedný
šil — šústojná oprava a rychlá švelba zpř,
vu kostelního. Vytrvejme! Na šrágo započá,
té šále pokračujme! Šipravujme šilo ve,
líké, užitečné, krásné a šohumilé! Šivčínli,
rosti, napravme, co lenivosti bývalých ře,
šitelé kurni se gavínili. Šivšně: páni šu,
šhorní správcevé jsou nejvíce povoláni, a,
by ševšomité přihlíželi, by se šústojná hud

ba v chrámu Páně prováděla. Mají tvý mo. Bude pracováno dál a dál, až se konečně
poučovat, podněcovat, nerozumným vysvě- domíme pravé a důstojné chrámové hudby.
lovatí a náhově nutkali. Křesťan však poslu, Jest zajiště podstatný rozdíel hudby, kterou v
cháci sami ještě libují, když jim na křesť- hospodě, neb v koncertu slyšíme a hudby, kte-
trochu zavrzají a kočiččinu horší než v hos, rou v chrámu Páně Bohu slávu propěvujeme.
poče o posvícení provozují, tam není pomoci, Kůže! chutě k vůli, všichni a všudy,
tam buďž tma. Na druhé: i učitelové křesť, každý vše sil svých! S Boží pomocí se
ru musejí sami toho náhledu dojít a se pře, vše zdát. Na své heslo vyzvonímež si hes-
svědčeti, že to s tou fídelancou nejde, která lo Křížkovského:
trope smích a pohoršení. Zkrátka jest arcit-
těžký a musí se již dříve potřebný materiál
promyslet, připravit a upravit, než se počne.
Kačmo-li se však jednov, tak snažně se mušta,

„Spojme se, vespolek a pracujme
ku povznesení hudby chrámové.
každý vše sil svých!“ —

Na hranicích. (Kon.)

tribem rozlily se zvuky zvonků,
Perly kanou se zelených stonků
V lepý květů klen;
Bílá pára v sloný jemné splývá
I nacheť slunce, jež se jimi šlívá
V lesu baldachýn.

Skřivan city v síti lásky splétá,
Vánek sklání křídla pýchloletá
Dechem vonným plov:
Květu modrých vlnky neprosvitné
Pěťují a tájí, až jim vzkmitne
V písně luhový sen.

Hltro těsněji mne k sobě vine.
Letím dál. — Vlas, vůně, zvuky plynné...
Na hranicích sním:
Krásá hlava, — vůkol vroucí vzdechky —
V objatí se modlí krásné řecky
I šakým krajem mým.

Tak soudili pohanští Čechové o životě posmrtném? (Pokr.)

D.

víra ta tak hluboko zapustila kořeny, že se udržela i tehda, když křesťan,

stvi se ujmulo po vlastech našich. Tak na
př. mrtví neradi jsou tomu, ruší-li někdo
jich pokoj. Nibozák znamená, že kdosi
chozí po jeho hrobě, volá ze hrobu:

Kdo to chodí po křehově,
po křehově po mém hrobě?
Šape travíčku zelenou,
sráží rosíčku studenou?

A v příloze křestav, že to pan šafář, pra-
ní šalo:

Kažte vy tam moji paní,
at' mně pošle čichel (= rubáš) nový.
Kdo já v tom ležet nebudu,
že raděj ven z hrobu půjdu.
Mám čichel v neděli šitý
a šo mše svatě včelový.

Lušil, Mor. nář. pís. II. vyd., str. 108.

Těhož rágu jest píseň o „osiněm šitěm“^{str. 110.}

Lušil, tamtéž str. 161.

Až počnes říká lid náš, když někomu chce
notně pohroziti: „Nebudeš mítí ani ve hro-
bě pokoje.“

Hlavněž známa jest nadávka: „Ty vlko-
slaku! ty morouse! ty mouro! to je morosní
člověk.“ a podob. Imena tato významem svým
přísluší také slovům pohanským. Některé
v jiných zemích Slovanských o nich zmín-
ka se děje z dob dávnych, v Čechách máme
určitě zprávy o vlkodlácích a morousích
teprve ze století VIII. a XIV.

Vlkodlakem byl některý člověk již za

živa; Duše jeho totiž z těla nejčastěji v podobě
vlčí páchající lidi spící šelila, a na prsou
je šusíc krví jim strébala. (Srv. ústeví:
Mina na mě chodí, mina mě tlačila a poď.)
Takové Duše pak i po smrti s tělem se spojí,
se nepřestávají tropiti svých rejdu. Zprávy
o vlkodlácích nám dochoval opat Neplach,
(v druhé polovici 14. století); když má Kláček
ve své kronice (List CCCVII. a CCCVIII.). Oba
vypravují jednak; Kláček kromě toho udává
do podrobná, jak tehda lidé se zbavovali vl-
kodlakův. Nebude asi nezapomínavo, podáme-li
tuto zprávu obě.

„Léta 1334. (šlo Neplacha 1336) zemřel ve
vsí Blavě, míli od města Havaně nějaký
pastýř jmenem Myslata a při kostele byl po-
hrben. Ten každou noc vstával a chozil po
vsech okolních a šelil lidi a mluvil s lidmi,
jakoby živ byl a časem i šávil lidi až do
smrti. A kohozkoli přijde k příbytku jeho, ze-
jména zavolal, Každý ten v osmí dnech zemřel.
I šelili se o to sousedé té vsi, iť i ze vsí jiných,
a na to se poradiše kázali jej vykopati a kolem
hubovým probiti. A když se to stalo, tu on hned
jakoby se smál, promluvil ika: „Dro jste mi
velmi uškodili, že jste mi šali ten kyj, abych
se psům bránil.“ a hned té noci opět vstal a
lidé mnohem více šávil a šávil než prve. Okol-
ní obyvatelé toho vykopěti nemohouce, šva kaly
naň zjednali a kázali jej vykopati; kteriz
vzavše jej položili na vůz. A on leže na něm

(na) znak a přiváděn jsa provazem, v poly, země silně přivádá, tut jeden kat udivil
 skrčoval; stahoval své nohy jako živý; ho v bok kolem šubovým obostřeným; a
 a když jej vzgli, řval velmi hrozně ne jako krev z něho tak velmi tekla jako z nějakého
 vůl, ale jako nejhroznější hovaďo. Když ho hovaďa. Když pak jsou jej spálili, hned to
 pak vložili na hranici a koly nadivše do všechno glé přestalo. — (Pokračování.)

Zásady liberalné. (D.)

Dajte práva společenstvu,
 dejte světu svobodu,
 at se lidstvo zotročilé
 v čerstvém zaskví obodu.

Kuže páni, či to vůle
 šavcí nese podobu?
 Či to volnost ovínuje
 světu navždy porobu?

Vláda církve, zeměpána,
 šobě té se nehoví.
 Kdo chce vládece a tyрана,
 po rozumu nechoví."

Kněžstvo prý je šavců plémě—
 — roz, a vy jste nešaví?!
 Plíme, co je k lidstvu lásky
 v sociálním bezmračí.

Vzkazy.

I.

Děj! zapoměl již Slávy syn,
 co v boudách slza jesti;
 píseť jeho k pomstě zvedá se,
 znak ošhošlanost věští.

Duž nezchabíte, štety mllé,
 svým škrékem jeho šuši,
 ni vašich mečů vražný bit
 leč jeho nerozhruší.

Ten plam, jímž Balkán pozapál,
 jímž Evropa se bouří,
 v hřst popela vás promění
 a pohrké ve svém kouří.

II.

Pán usoudil již naš vámi,
 a boží hlas ší světu,
 že za vsi mrzkost hynouti
 vám v hnusné kletby hnětu.

Kož my vám klnout nechceme;
 nač třísniti si ústa,
 když každým ská mihnulím
 vim vašich tíha vznůstá?!

Nám šosti, že chce kletba ta,
 již vyřklo na vás nebe,
 by ve zoufalství proklínal
 váš bídný roš— sám sebe!

*Počátky „cirk. lit. slov. školy“ na seministi
ostřihomském. (Pokr.)*

Ok.

Roku následujícího (1860/61) Slováci, prv zakusili těžkosti a trpkosti, které se jim v
pět počali se hýbati a spočítavše síly své cestu stavěly. Ale bojechtivi mladíci nedali se
byli odhodlanější než v letech předšlých. I už ničím odstrašiti od svého úmyslu. Usmotli
báží, sice a se strachem radili se na počátku, se kdy žádati vešleštoljnu vrchnost, aby se jim
ale čím dále tím s pevnějším úmyslem: Jo, dovolilo v čase volném se scházeti a v slovenčině
tudi, mustoupiti, do kudi se spravedlivým jejich se vzdělávati. Tuto žádost slovenských bohoslovců
požadavkem nevyhově. I počali záměry své předněsti přijal na sebe Kvetoslav Hagáč, boho-
hned ve skutek uváděti. Mnozí jali se soukromě slovec III. r., neohrožený mladík, v jehož žilách
cvičiti a vzdělávati ve Slovincině a pětogivše slovenská krev proudila a jehož srdce bilo jen pro
všicku ostýchavost a bážen dali se vším úsi, rod, z něhož poch. *(Pokračování.)*

Konečně přišel rok 1861/62. Vímí synové ná, Hagáč a poznámil mu pselovně toto: „Toto
roda nyní už bez báží a strachu odhodlani kniežatska Svetlosti, nehodlá Slovákovi žiadne
jsouce i to najhorší tapoti za svou milou mater, strumáždenia dovolit, kto sa chce vzdělávat
stinu usnesli se jednohlasně veřejně vystoupiti v Slovincině, nech sa vzdělává súkromě.“
se slušnými požadavky svými a probošiti už jed. Rozumí se, že spravedlivé požadavky Slo-
nou tu hrůzi protivnosti a neuznávaní. It, váku rozličným způsobem, ale jen spravedli-
však nyní tepru nastalo: „Hic Rhodus, hic sal, vým nebyly vykládány a neohroženým mla-
ta.“ Tu tepru pocítili statní a neohrožení přev. S kým rozličně separastické choutky, fan-
kové naši, co je za právo bojovati, za krev svých slavismus a žuk, ví jaká strašidla převša,
otců se nestyděti a veřejně vyznati: Slovák zovány.
som rodem, slovenský sa chcem počít.“ Tu te, *(Pokračování.)*

Tamátce† Josefa Fioly, bohoslovce I. roku. (Pokr.)

Kn.

Nemohu ještě zmíniti se o velikém lom, chorý a slabý, přec žil v něm duch čilý,
našání Josefa Fioly. It byl vždyť ti, bystrý, rágorý a podnikavý. Tomu svědčí jeho

řecké úlohy přívodnosti a hloubkou myšlenek
vždy vynikající. V semináři rozvinul Trálek po-
lískou činnost přispívaje množstvím krásných
prací prosaických i básní do časopisu semina,
ristů. Dále neobyčejnou projevoval paměť vypra-
vuje věrně, co kdy četl a mnohá místa slovně
uváděje. Hymikal též překvapivým talentem řeční-
kým a i při psaní své práce hořel ryzím
vlápnem. Všecky práce jeho vynikají bujnou
fantasií a mohutnými obrazy.

Na ukázkou podáváme zde jednu, ne pravě nej,
lepší, z jeho básní, již psal nejza star ještě 17 let:

Bečva.

Hle! Bečva mocné toky
proudem černým, kučivým,
rozestřívá svoje toky
k břehům travním, šumivým.

Aj! ty řeko, prudká řeko,
kam ty spěcháš ve pili?
proč tak letíš, proč tak křepko
tekáš břehy v síli?

Spěchám já do krajům ladných
vodstva pyšné ke hlavě,
do vln abych loďochladných
vnorila se v Moravě.

Můj cíl jesti Hostýn starý,
věčně svatý pahorek,

tam kde křesťan hlouček jary
zlomil krutý Tatar vztek.

Do tom kraji krásném toužím,
tomto ráji pozemském,
proto tak se bujně kroužím,
proto spěchám v onu zem.

Zaseptavši takto plula
Bečva rychle dál a dál,
větrem výš a výš se šmula —
zadumán já u ní stál.

Klob Trálek, jenž boze vši památky se
zemí slouho byl srovnán, byl ke dni „čísíček“
x. 1878. přičiněním ct. pp. bohoslovců brněn-
ských upraven a z příspěvků sebraných kníž-
mu postaven. Všecky výlohy obnášejí 32.
35 kr. Přechetní párovoé, které ochotně k
tomu přispěli, jsou:

Důst. p. Jos. Schrefl, regent. sem. 12l.

„ p. Tab. Kuchaček, spiritual „ 162l.

„ p. M. Křástný, kom. rada 12l.

„ p. Fr. Hrdlák, reg. pach. sem. 12l.

„ p. Fr. Kunstmüller, praef „ 12l.

vel. p. Ant. Kubiček, koop. ve Slavkově 12l.

ct. pp. bohoslovci sbírkou 582l.

Sohromady ... 122l. 40 kr.

za což budíž jim věle „zaplat“ Pánbik.“

R. J. J.

Vojtěška. (Dok.)

Děť.

Na místě pak, kde sv. Vojtěch odpocí, le' dědiny na dlouhou dobu pokoj o' židů.*) val, vyřinul se ze země čistý pramě, kterého se také v ní ještě neutonil, aniž se v ní nok. Z počátku byl ovšem malý a me, kdy utopí. Vypravuje se, že děti, které máto, patrony, a jen malou studánku tvořil. Ale dou do ní spadly, v ní neutonuly, ale na po, když lidé poznali dobrotu a vybornost vody vechu jejím zůstaly plovati. Lid' vukolní o jeho, zvěstili studánku. Povšimnutí zasl, voče se vypravuje, že má i golištní léčiva huje, že, ač studná v místě lahnitěm se na, moc. Nemocný prý, který se napije čisté vo, lega, vođa její přece vyniká naďe všechny vo, dy z Vojtěšky, ten se pozdraví, ale který se, ma, dy z celého okolí jak svou křišťálovou čisto, pije z ní vody zkalené, ten prý zemře. A až tou, tak i svou chutí. A jako pivoď Voj, do dnešního dne z celého okolí nemocní pro tešky tak i vođa její jest podivna, ba zágrač, mi si posílají, silnou majíce důvěru, že na. Vzimě mohou býti mrazy sebe větší, o, na přimluvu sv. Vojtěcha uzdraveni budou. obruba její, celá omrzlá jest, naopak z ní Pro léčivu sílu její založeny byly před časy spíše lehké výpary vystupují. A v leč, čím poněvaď by pochyby majiteli se asi nevy, větší jest parno a horko, čím je vođa Vojtěš, plácely. Budova lázeňská však stojí do, ky studnější a čerstvější, a mohou býti sucha, sūd a je nyní majetkem obce, která ji pro, sebe větší, v ní vody nikdy neubývá. On jeď, měnila v budovu školní. Na místě pak, nou se v ní vođa ztrácela a mizela. Přiči, kde se nalézá studánka, postavila obec nou však toho bylo, že žid' v dědině té used, z děnou kapli. Ke cti sv. Vojtěcha, v níž na ly, také do Vojtěšky pro vođu chořil a tím sv. zvi vymalována jest na způsob oltáře ona Vojtěcha urazil. Řid' přinucen pak z dědiny událost, jak pastýř sv. Vojtěcha do uchá se vyslýchovati a v' toho času měli plynatelé troubi. —

* Až v poslední době opět jeden žid' se tam usadil. Ale i ten měl na mále, že by byl býval přinucen se vyslýchovati. Stálo totiž sucho, a lid' z celého okolí kladl to za vinu židovi, že sv. Vojtěcha urazil, poněvaď prý v té dědině žádný žid bydliti nemá; a to jen zachráněno jej před hněvem lidu, že bogo potom přišlo. —

MUSEUM.

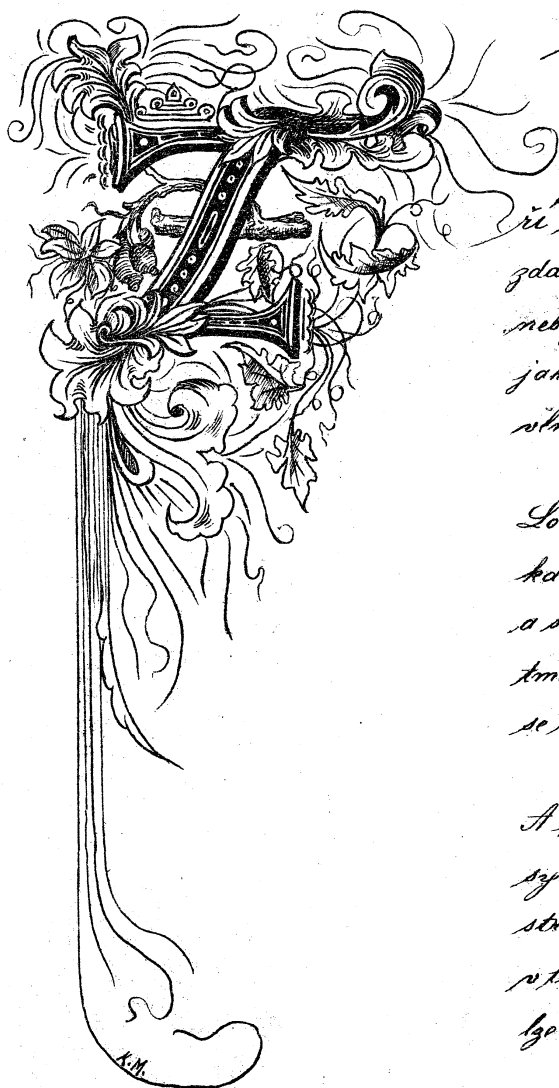
Tisk M. Perny v Brně.

„Církev a vlast-ty v mojich nitích sestersky se nádrech.
Každá půl, každá má moje srdce celé.“

Sušíl.

C. 12.

2. XIII

Camocens.

-D.-

Je testním ohem plavec ša, ša, ša,
zda koráb ho již ku pobřeží nese,
než jekem buřným hluboká tůň šme se,
jak mičem lehkým přiboj gušvých
vln trůská loď o skály.

Loď ztroskotána... Zhořel na pospas,
kdo žil, se pít v jícen rozkacený,
a smíšen se sykotem šumné přemý
tmou hrůzonošných mraků rozléhá
se přesno buřných plavců hlas...

A poblíž obrovského balvanu
syr smrti a vlnou tuhý zápas, vše,
strach, mrazný výhled mu z tváře bláť,
v tom živlu jeji těžko v zářnou
že šoufatí mu v záchranu.

R.

Ni na okamih nejist života
mdlou pravici se hloubi siné vzpírá,
an rukou levou křičovité svírá
svin pergamenů; vroucí modlitbu
ret jeho ztuhlý šepotá:

Co v samotách jsem vysnil, vydumal
a v prachu psával k oslavě své vlasti,
čím chorou duši hojivou jak masti
jsem blážil v trudných, těžkých útrapách,
o toho neuz v měře kal!"

"O ty, jenž's bouře, míru vladařem,
mne bys i neoprostil této globy,
jen věj, ať vlna dravá nepokročí
mých pergamenů, jichžto posud víc
než svého žití chránil jsem!"

Tak šel a bolný z prsou vyšle vzdech;
sákal nový příboj úchvatem naň žene
jak dravec štic lidí vymorěné,
ha! jícen ištělný již rozvírá,
leč na pevný ho vrhne bích.

Do zachráněním... Kda pravda to? či sníl?—
O nevyjstlouhým všěm zrak mu vzplane
a štěstí tiskne k nadřím nevyrvané
svě, "Lusiady", jžto nevěčné
byl domovně zasvětil.

V předvečer 150 leté paměti
kanonisace sv. Jana Nep. (Dok.)
kn.

Minul věk jeden, minul druhý; ještě svá, By milosrdenstvem svým lid můj zesíl.
se kd můj vplížil v ruznic zhoubném záru. Běh smiloval se. Václavův lid hvězdy
Marie zapomněli, skály šbali málo! Si věrně jiti na nebeské báni
O hrozně šivařlo se v lechách oděrálo! A včrtipil se, jak věd jeho vezdy
Boha jsem prosil; nevyzpytné Boží cesty. Lčil Marii, rozpomněl si štitu Václavova,
Na kraj můj spravedlivé vytkly tresty! Vzpomněl si výstražného mího slova!
Lech úpěl, Israel jak když v Babylonu. A zabíesklo se krásné jitro vlasti znova.
Nářikal pod cizím jhem v tichém stonu! Plesal jsem, a Lech plesal se mnou
Vzpomínal v chalupkách bývalé své slávy, I pěl mi píseň chudby, škujemnou!
Prorokem zplakal nad bylými právy. Čarovné jitro! lid můj v přilem shonu
Bož konce milost Boha, Jehož jsem já prosil, Noc nahraďiti pěl v pilném konu.

Bůh zjevil jemu. Již rostla síla
 Po rukou jeho, rostla jeho slova, síla!
 Čarovné jitro. V českém mojm lidu
 Z oblohy blankytné lesk viny zářil v klidu,
 Bujilo símě zbožnosti a mravů
 V tom nepřehledném rodu mého návu!
 Bída však nyní — od západu ještě zvěcha hlavu
 Kavíry mrakem kalen siný, bouře věstný,
 Svobodu hlásá na sutí právu, a právo písní!
 Óběda — řetní vítají ho vnuci zbožných lechů
 A hekatomby jemu palí v klučném spěchu!
 Na prapor piše pekelná si hesla
 Holaji, lákají v zem naši mračem vesla,
 V jichž líně ještě ten se ukrýl tají!
 Óběda — kamba, plnou bouřkou ječty ssaží
 A v lidu zbožném škošolibe síří
 Pekelné símě, ješovatých mravů příj!
 Óběda — pravda svatá, kážen v prach se vrhá
 A páska nejsvětější svévolně se tahá!
 Byl krutý Říška, vůdce Táboritů,
 Křý chladný beril, život nicil v meči kmitě!
 Prapor však jeho zžobil Páně kalich,
 Za víru plál zář v mužných jeho svalích!
 A byla přede obět krve bohumilá
 A ruka Páně nad vlastí se mstila!
 Óběda — ještě západu co nejsvětější
 Kve pšíší žrout, šlape v smeti, prachu!
 Zda blátem zemským, kvi gtrátu ukonejš,
 Zda mohavě ji lidu v lichých řeči tlachu?

Óběda — Bůh je láska, Bůh je shovívavý!
 Však spravedlivý! Zda pak smiluje se,
 Kár-li ten zkažený lidem rozvěje se?
 Vy, jimž Bůh a plst' nejvyšší jsou hesla,
 Vy, jež láska vroucí na křišlech sem mestska,
 Váš prosím pro naši důvěru, lásku:
 Dtkněte v srdcích nebeskou tu pásku,
 V nitru svém užívejte ten svatý plam,
 Roznětíte kol, by viny Praha kam
 Byl v lidu vezdy nekalen a ryze,
 Křý ješem úloží naň ještě říze!
 Ó milujte tu Hvězdu krásnou jižní,
 Jak Václav, Vojtěch, jd' si milovali,
 Když boj jsme slavný žiti bojovali.
 V blahobyt Hvězda klyne medostizný;
 Kdo mizně k ní lne, ti se důvěruje!
 Poť Jejím pláštěm at' náš národ pluje
 V přístavy bezpečnosti poše mraky
 A ti vysílaje šetinné vzdy zraky!
 Ó učte lid můj Marji milovati!
 Bůh práci vaši na prosbu mou splatí,
 Slovanský lid náš hodný Hvězdu spasi!
 Ó vryjte v srdce hluboce si moje hlasy,
 Tož velela mi říci láska věčná!
 V tom sere! zmrkla hudba liborečná!
 Křý slyšeli tu hudbu záři oslnění,
 Křý pocítili — a chrám se v noc nám mění
 A nad námi se hvězdné nebe klone —
 Křý šepotá: Pros za nás, svatý Pěne!

Twrice, či náhoda? (Pokr.)

Kn.

Go předeslavše, přikročujeme k the, stále takovém podniku mohlo se státi, že
 oii Kant-Laplace-ově, jež ze se la, odstředivá, na rovníku gravitáční, nad ní,
 všech hypotézy o vzniku světa nej, low, odstředivou a že Arukovitý periferický
 více jítá přivržencův a již též snad, pás v celku se odločil. Když pak pás
 no by srovnati s inspirovaným posláním o tento z různých příčin dostal takliný, po,
 stvoření světa v Genesi, jak to činí Güttler, vstala z něho buď jedna aneb více koule
 Keusch, Lücken a. t. d. menších, které následkem neistéjné rychlo,
 Poďáme tuže A.) krátký nástin této theo, stí pásu na straně vnitřní a zevnitřní otá,
 nie jakož i to, co B.) hypotézu tu potvzu, čely se kolem své osy podvževše zároveň
 je, ku konci pak C.) uvedeme některé dů, směr pohybu tělesa původního kol hmoty
 vody nasvědčující tomu, že pouhé síly při, původní. To tomto procesu prvého zhuštění,
 rovní nevysvětlují všechny změny, jež na vsta se ještě více hmota původní, prohyb
 stvoření hmoty původní u beztvare se stly. točivý rossl, zase utvoril se pás, jenž pře,
 Ad A.) Naše soustava sluneční byla, jak šel v kouli atd. Tak povstalo osm známých
 Laplace tvrdí, původně jediným chaosem ply, planet: Neptunus, Uranus, Saturnus,
 novým, ve kterém soustředěním částicěk u, Jupiter, Mars, země, Venus a Merkur a
 tvoril se střed a později pevné zeno. Bylo-li mezi Marsem a Jupitrem více asteroid. Kt.
 zeno toto uvedeno nějakou zevnější silou, že způsobem vysílaly se dále vylučování pla,
 snad přitažlivosti vzdálených podobných moly.
 gm do pohybu kolem své osy, bylo též pene, Ad B.) Theorii Laplace-ově nasvědčuje
 náhlu veškerému plynu se otáčeti. Ké však následující:
 hmota vždy více se zhušťovala a, co do obje, 1.) Částicěk plynové penenáhlu se soustře,
 mu zmenšovala, to bylo příčinou, že plyn ůjice a zhušťujice sestavily se tak, že ty,
 přišel v kouli zřavou a že rotace byla vždy jež jednkrate měly tvoriti hmotu hustší
 rychlejší. Zhuštěný plyn, jenž při počát, a těžší, své místa zaujaly blížě středu, tak
 ku rotace tvoril kouli, přecházel v těleso že na obvodu tělesa původního byla husto,
 kulovité, na pólech vždy více sploštěné, což ta hmoty nejtiivší, uprostřed nejhustší.
 se podobné. Vše příčině byla také rychlost Kto také hustota planet nejdrívě povsta,
 částic rovníkových větši než na pólech. Tři lych a tím nejvzdálenějších musí býti men,

je než pozdějších a nejbližších. A skutečně hustota Merkura, planety slunci nejbližší jest $1\frac{1}{2}$ krát větší hustoty naší země, Venuše rovná se skoro hustotě naší země, hustota Marse obnáší toliko $0\frac{1}{4}$, Jupitera $\frac{1}{4}$, Saturna $\frac{1}{8}$, Urana $\frac{1}{4}$ hustoty země. Hustota Neptuna jest s ním, menší nežli Saturna. Ale toho specifická váha Merkura jest $7\frac{1}{2}$, Venuše $5\frac{1}{4}$, země $5\frac{1}{5}$, Marsa $4\frac{1}{19}$, Jupitera $1\frac{1}{32}$, Saturna $0\frac{1}{64}$, Urana 1 , Neptuna $0\frac{1}{72}$. Hustota a specifická váha planet skutečně tedy klesá, čím více planety od slunce jsou vzdáleny kromě Saturna, jehož hustota a specifická váha jest menší než Urana a Neptuna. Příčiny toho udávají se různé, o nichž tuto se nezmiňujeme.

2.) Právili jsme, že původní těleso tím rychleji se otáčelo, čím hustota jeho se většíla a objem se menšil. Ale příčinou planeta od slunce vzdálenější potřebuje delšího času k svému oběhu než planeta bližší, též rychlost planety slunci bližší větší bytí má, než vzdálenější. A skutečně, co Merkur slunce oběhne za 88 dní, otočí se jednou Venuše kolem slunce za 225 dní, země za 365, Jupiter teprve skoro za 12 let, Saturnus za 29 let, Uranus za 84 a Neptun za 165 roků. Rychlost Jupitera 13 a Urana 1 milo.

3.) Planety stáčejí se též kolem své osy a pi, ce dle theorie Laplaceovy s rychlostí, která

odpovídá rozdílu rychlosti, jakou měl pás na vnějším a zevnitřním svém povrchu. Rozdíl ten byl tím větší, čím více hmoty menší ve vzdálenosti od slunce se odloučilo a čím hmoty zůstala byla větší. Na Merkuru trvá den 24 h. 5 m., na Venuši 23 h. 16 m., na zemi 24 h., na Marsu 24 h. 40 m., Jupiteru 10 h., na Neptunu jako na Saturnu.

Hustota hmoty při počátku rotace, jak již, ve pravém, byla nejmenší. Kdyby takové pásy od tělesa původního se odlučovaly, že by hmoty jejich se vzdáleností od středu slunce byly v témž poměru, byl by skutečně, den na Merkuru nejdelší, na Neptunu nejkratší. Venuše otáčí se za 23 h. 20 m., Mars však teprve za 24 h. 40 m. Nicméně bychom opak; ale když uvážíme, že hmotu Venuše $1\frac{1}{2}$ krát a hmota Marsa toliko $\frac{1}{4}$ krát větší jest než na naší zemi a že mimo to Venuše slunci bližší jest o 16,000,000 mil, mize všechna obtíž.

4.) Spektroskopická analýza dokázala:

a.) že planety a slunce z jednoho tělesa povstaly, shledávši identitu látek zemských a kosmických;

b.) že všechny planety se sluncem ve stavu plynném se nacházely, poukávají na komety a mlhoviny;

c.) že hmota plynná ve hmotu zřetelnou přecházela, jak tomu mimo slunce nasvědčují planety.

5.) Kruh Saturnův nasvědčuje tomu, že pásy
vše hmoty původní se odlišovaly.

Důvody tímto dotázána jsou sice různá sta, bezprostředně zasáhli, všem síly přírodní tak
dla ve vývoji našeho systému slunečního, a řídit, že ze hmoty jediné vyšel tak harmonický
le nikterak nemí ještě nímí oštraneha moc sestrojený náš systém. (Dokoncení.)

Tak soudili pohanští Čechové o životě posmrtném? (Pok.)

Nebylo vše tak rozsáhlé, jak vy,
praví Hájek, přece podrobnosti
jeho nejsou bez výz namně. Avy,
mysleli si je asi sotva, mohl tak
do podrobná. Nebyl-li tedy sám jich očtým
svědkem, aspoň se jich mohl dovědět od hově,
nořených lidí.

Čína zpráva zaznamenána jest o roku 1344
(Hájek 1345):

„L. 1344. jakási žena v Levíně zemřela
a pochována jest. To pohřbu však ustávala,
mnoho (lidí) řávil a po leckom² skákala.

A když ji probodli, tekla z ní krev jako z hrova,
sa živého. Je zároveň pak svého potkla více
než polovici. Když pak jej vyláhli, všecek
byl krvavý. A když ji chtěli spáliti, nemohli,
li odnikud dříví rozmlítiti; teprve na radu
některých žen starších vzali z kostela jímě,
le na podpálení. Když pak byla spálena, všech,

Hájek ji nazývá Brodka; byla prý ženou hrn.
čie Ducháčce ve městečku Levíně. — 2. ... po
kázem, toho zadržila, skákala ... (Hájek.)

Tworci. Mnohdyjším uvedeme důvody pouka,
gující na to, že všem vštem ve hmotu stvořenou

bezprostředně zasáhli, všem síly přírodní tak
řídit, že ze hmoty jediné vyšel tak harmonický
sestrojený náš systém. (Dokoncení.)

0.
no zle ustalo. —

Spálení pak samo Hájek takto popisuje:

„Kázali ji vykopati; i nalezli; ona ten kůl
ze sebe vynávsí v rukou řízí. I rozkázali to
tělo z hrobu vyláhnouti a tu nad hrobem
i s tím kolem spáliti a ten prach i popel do
toho vypati, šolu a zakopati — a hned všecko

to zle přestalo. Když za mnoho dnů (!) jist
od lidí viděno, an se vichr na tom místě,
kdež ji pálili a na tom hrobě kočí, ale taková
něc lidem nic neškodila.“

Viděti z toho, jak hluboko zakoreněny by,
ly zvyky a činy všelijaké z věb pohanstých,
jak se jevily v době, kdy křesťanství po veš,
které skoro zemi již upevněno bylo.

Přistupujeme ku části druhé svého pojed,
nání, totiž o stavu duše po smrti. Spodí,
vením nám zajisté bude, uslyšíme-li, že
starí Čechové měli duši za tvary hmotné,
jimž přičítali rozprostrannost jakousi a

obmezenost, spravující se úplně náhledem
o tělu. Čtemo v Kruk. Křálově. 1: Láby
a Slavojí, že

„mlát i dušu vyrazi“

i zamise pát síchů v vojsku.“

(Hymagal, Duk. Zela Zlatov. str. 35.)

Do úsuvku našich předkův obývala duše v prsou:

„Lete mlát, rozskočí se sít,
za sítom se rozskočísta Ludekova prsi.“

Dulce se duše těžka mlata,

i mlát i dušu vyrazi. (Tamtéž.)

Poznávají duše po věchu, výcháním, otkud
i jméno její (věch, vřch, vuch, duše a j.).

Star. úsloví: Nemohu ani věchu (vucha) po,
padnouti. Káďuchovitý člověk jest ten, jenž
má slabý věch.

Při smrti vylétala duše úslovem „a brala
na sebe podobu nějakého skříštlence, tak du,
se dobrých měnila se v holoubky a holubice,
duše zlých v sovy, krabaje, křavce a pod.

„Ať a vyjde duša z rúvicej huby.“

(Čestmír a Hlaslav.)

„Vyrazi z junosě dušu, dušicu.“

Lže vylété pěkným taklým krdlem,
z krdla krásným poma.“ (Telov.)

Moravská píseň praví o duši manžela, je,
muž na prosbu jeho žena dala sít nový
na místě starého skříštlého, že vylétela v

V pravdě podobno jest, že rovněž názorům
pohanským přičítati dlužno naše přísloví:
„už má duši na jazyku“, které říkájí lidé
o tom, kdo již již umírá.

podobě svého holoubka. (Hymagal l.c. str. 35.,

Tak poletovala duše po stromech, pozn. 162.)

po lese tak dlouho, až mrtvý buď spálen
nebo pohřben jest. Proto Slavoj po krutě bit,
v s Ludekem velí: „tamo k vrchu pohře,
bat mřch.“

V Čestmíru a Hlaslavu pak čteme:

„Ať a vyjde duša z rúvicej huby,
vylété na dno a po drevch

semo tamo, šoniz mřech nřžen.“

Takových duši polétujících

„boje se ptactvo i plachý zvíř,
jedno sovy neboja se.“ (Káboj.)

Na této pohanské domněnce zakládají se
mnohá naše písně. Tak lidé říkájí o koních,
když náhle v noci řekají, že „viděti ducha“,
a o nebožtíku, jenž právě pochován byl, pra,
vi, že „má hlišku“ (viz Machův „Káj“) za
první noci po pohřbu. To hlebdání pak bývá
prý viděti na hřbitovech ohnivě dušičky
létati, aný se světem se loučí. (Droček.)

Takovým duším polétujícím a po světě
se touhajícím říkáli „bludné duše“, a pod.
le toho, jakou podobou se ukazovaly, nazý,
valy je: příšerami, obludami, mřrami,
strašivty, duchy, morousy a pod.

Čestí dosud přezíváme člověku, jenž
zlostehavě chodí a jiným jaksi se vyhy,
bá, že „chodí jako bludná duše, jak
obluda“.

(Dokračování.)

Křesťanství a vzdělanost. (Pok.)

Eu doby válečné mnich přijal na ^{sv.} uvědomělosti. Školami pak, odkud šlo se se záručen povinnost vojína, mysl vzdělání vyšší a nižší, pramenem, z něhož čer. zbožná a rytířskou v harmonii se pány vědomosti, vědy i umění, ohniskem vš. pojily a ostří, mělo stejnou statečnosti vzde. Školovní činnosti byly kláštery, ústavy to, rovnalo škůdci nepříteli, s jakou slechetností jichž' vědecké, vědy sluší zpomínati každému ruka jeho schylovala se k pelchému nemocné, vzdělanci. Trávem se honosí naše století mu. Rytířské řády po válkách krížových znamenitě pokročilosti v oboru vš. vědy; zniklé, jasné o věci té nás přesvědčují. Když nemohlo by se však ji honositi, kdyby neby, pak nepřítel vnitřní zkaženou naukou blu, by ji pečlivě vyčišťily kláštery. Mnoho šel se pustošiti suchoumí pínicí žně, tu vzděcných památek, jež ze věku starého nám výmluvná jista mnichova otevřela se ku táje. se dochovaly, zkažen bylo by vzalo, o dílech mi pravdy a nové řády co den se množíce, hor. starých klassiků mi paměti by nebyla, kdy, křesť. věru usilovnou v úřad kazatelský se u, by kláštery nebyly vše to, uchovaly. Dnyť rozpravili. A když z nich méně na lid působí, prostřívanky byly vzdělanosti, řády staré a li slovem, ti sice jeho jímali živým při. nové, z nich slovně vycházeli mužové, vy. klášter, goldští, mužnou chudobou a seboza, sečníci a vzorové v oboru stnosti, umy i vědy, přírodním výmluvně každému kázali o pomí, horliví apoštolé věry a osvěty křesťanské. jitelnosti bohatství a statků pozemských. St. Kláštery útočištěm byly ubohé a potlačované počes horlivý křesťanský missionáři pouze s chudiny, byly pronímí ústavy humanitární; brevdiem a hole v rukou ubírá se v úleky kra, v nich pomoc a potěchy shýtléno tepicím je lidu neznámému hlásat evangelium Krista, nemocným, v nich posily a občerstvení na, vo, v naščenné horlivosti své nedba je mi obli, ležali hosté cizinci, znavení pouťníci i ži. resty, mi nebezpečí života. A kterak hlása, lidé, bémáci. A klášterů takí po přičinnosti li, mužové tato slova pravdy Boží? Takto přič, vycházela všeobecná družstva mužů slechet, lový a opatrný vyhovatel jít, mladěže dítka nou láskou ku bližnímu tárajícíck, mui, od věci známých k neznámým, od lehkých ži, kteří všeho odvrhli se blaha a pohodlí vlastního, ano ni obětí života se nešťlivě němu přivazuje, tak jali se tato šitole osvě, na prosbu se vysílali, aby z příspevků věd, ly právě poučovatí národy v dětství jich ne, ročnímych život a volodu vykupovali ubo,

hých vězňů v porobě otroctví úpíciích, i pod-
stupovali často obličejné resty k národním
barbarským, k nimž světlo křesťanství ne-
bylo ještě proniklo, aby síle svého dosáhli.
Takým úkazem humanity právě a lásky
křesťanské, mldokterý dobročinný ústav mě,
že se honositi. Nahlédneme do paměti a le-
topisu kterého koli kláštera, přesvědčíme se
o všech pracích a námáhách, o všem úsi,
li a strastech, které podnikati bylo členům

jeho na pracovní cestě, již pravé vzdělanosti
klesli, tak že nikoli bez poštaty, alebrž
dorela oprávněný vůči se nám byti výrok,
jenž tvrdí, že dějiny kláštera kteréhokoli v
řádě jsou zároveň dějinami vzdělanosti veš,
které té doby, v níž klášter utišenou činnost
svou rozvíjel. Kláštery pracovali, mnoho století
napřed, pročť křivda se jim činí, jedliže na jmě-
ní jejich — za doby naší vesměs téměř skrovné-
jejich vlastní práci a píli spravedlivě si doby,
li, otem nepřiznivým se potklží. — (Pok.)

Njsoucnosti Boží. (Pok.)

-0-

Niz jest jiná duška méně dokonálá,
přípauhá, však lidem i nejprostěj-
ším. Lidé nejmeně souvěho duška
a nejvíce lpící na předsudcích smyslných,
mohou okamihem naléztí toho, jenž se gra,
či ve veškerém věle svém. Koudrost a moc,
jizto vtiskl do všeho tvorstva, ukazují ho
jako v zrcadle těm, kteří ho promyslem
svým pozorovati nedovedou. Tot filosofie
smyslná a prostonárodní, již každý člověk
schopen jest, není-li vášněmi a předsudky
gaujat.

že tak přemnoho lidí duška bystřého a
pronikavého nenalezlo Boha ve přírodě, mad
tím netřeba se nám pozastavovati: vášně,
které jimi zmítaly, udřovaly je v ustavič,
né rozekvanosti, nebo snad nepravé předsud,
ky, kterých se rodí z vášní, zaklžíly oči je.

jich před tímto velkolepým divadlem. Njme
tuto příklad podrobnější: Ne světnici sedí
člověk vášnivý, v hlavě jeho krouží se tisíce
se a tisíce plánů, by došel cíle svého; brzy
očima kouli a jiskři, brzy jima pozírá
upřené měkam na předmět, jakoby ho pro-
zkoumati chtěl. Sedí a pořád sedí, ani ne-
jí, ani nespi, tělo jeho jako ztmule; tu má
ve světnici před sebou nádherné stoly a židle,
tam květiniky s libovonnými květinami, tu
divokrásné obrazy na stěně, tam klaholí ve
kleci ptáček zpěvácěk; vášnivec však hle,
vě, ale mluví, slyší, ale neuslyší: všechny
křikto předměti dušk jeho nepojímá, jěž
ti panila ho slepotou vášně.

Tak žijí lidé. Vše jim představuje Boha,
a oni ho nikterak nevidí. Na světě byl, a
svět skrze něho učiněn jest, a svět ho ne,

poznal. Vedou svůj život, aniž mají namysl, koli velkolepost věci nás vésti měla k
li tuto tak pmyslnou představu božství: *toť bádavost!*

tak pelice mánění světa zatemňuje oči je, Slovem veskera přiroda jeví umění
jich. Ba mnohdy ani nechtějí jich otevřít, nekonečné svého původu. Mluví-li o
ti, a usilují je mít uzavřeny bojice se, by umění, mímím soujem prostředků úmyslně
nemalegli toho, jehož nehlédají. Slovem, co volených, by se šlo cíle určitého: jestli
by mělo nejvíce přispívat k tomu, by otevřelo, to pořáděk, úprava, promysl, zámysl pro,
by se jim oči, nepřispívá, leč aby se jim u, náležitý. Naopak náhoda jest nastrže
zavřely více; mímím tu stálost a pravidel, příčina slepa a nutna, jež neupravuje,
nost pohybu, jež Nevidrost nejvyšší věck, jež nesestavuje, jež nic nevelí ni vůle ni
la šo všehomíra. rozumu nemajíc. Šťak já na tom trvám,

Šťatý Augustin praví, že tyto věci se, že vesmír má na sobě řád příčinny meko,
všechny ustavičně se opakující. Licero nečně mocné a promyslné, a že náhoda,
mluví zračitě o tomtož. Tím, že šuch po, totiž slepý a netušený soubor příčin nut,
žirá šen jak šen na tytéž věci, přivyká to, ných a bezrozumných, toto vše vytvoří,
mu tak jako oči: neodlivuje se, ani ne, li nemohla. Těť právě záhořno uvěsti
hléčí mýjak se namáhati, by hátral po pře, znamenitá přirovnání starých spiso,
čině zjevů, jež zrakům jeho opět a opět vatolív.
stejně se maskuluje, jakoby novota a mi, (Pokračování.)

Kněz přelec. (D.)

(na meznáky Parnasské.)

zhuru muzo, křeslo stel, At si vrázi třeba v rej,
jede, černý básnitel. jen mu křeslo postýlej!
Bruna, v letu, jako stráž, at se bouře nese v boj, —
š čelo rudo plame kříž. ty se muzo nic neboj!

Muzo, nač ti z láje stesk?
Černý jevě jako blesk.
— Hajš lotry návy sen,
zatřese-li Parnaxsem. —

Morální statistika. (Dd.)

a našich dob nastal cirkvi a tudíž i nám boj proti materialismu. Není Boží osobního, vědomého, nemí ducha nebo ještě lépe: duch a látka jedno jsou a ro my nazýváme mylně duchem, není než rozředěná látka, vše pak lidská jest látkou mozkovou, a myšlenky naše jsou jen vyměšování látky mozkové, jako moc jest vyměšování látky a gluce vyměšování játer. Ale tvrzení toto nepochybně, jak Moleschott praví, nemůžeme vyprovokovat, máme odpovědět jest, že když vše lidská nezbytným musí být vyrazem ta, kového stavu mozku — učit on zřejmí, že vše lidská není svobodná.

Leč jak to dokázat? — Tu vítanou počal jsem k tomu pomoc belgický statistik Quetelet t. zv. morální statistikou. Ten upozoroval totiž, porovnáváje počty vražd v jednom ro, se zvlášť, jakož i manželstev uzavřených, zločinů spáchaných, neobvyčejnou ustálenost a pravidelnost.

Tak obych příklad počal, mohl, že man, žetví v Belgii v letech 1844—1850 uzavřená tato čísla podávají: 29.326, 29.210, 28.670, 24.448, 28.656, 31.788. Ta i manželství omar, mální t. j. takové, v nichž muž mladý, ne, věsta, ale mnohem starší jest, neb. opáčně nevěsta mladá, ale muž náleko starším jest, ukazuje rovnoměrnost. Tak v týchž letech

v Belgii (muž do 30 let, nevěsta 45—60 let) jest počet: 129, 102, 118, 98, 101, 140, 130;

podobně i opáčně: 41, 36, 38, 42, 44, 47. —

Sto počáno zvě o počtu manželství, platí podobným způsobem i o počtu samovražd, la i o druhu samovražd. Tak i počet jevům, střelnou zbraní, ošedněním a jinak zahynu, tých v jednotlivých letech jest taková rovným.

Příležitosti té použili i já s touto materií, a listě tvrdíce, že jeden jest zákon přírody nutný vše, než všekere lidé t. j. svobodně činy jako vše určité šablony se dějí. Ta, víť, že pravidelnost tato, v nížto se tyto svobodné činy na pohled dějí, úplně jest nevysvětlitelná. Neboť že svobodně vůle může prý jen plná nepravdivost, ale ne pevně stanovený pořádek lidských činů vy, plývati. Nutně prý zvě musí být zákon, vše, než vše konáme. Svobodná vůle pak není nic jiného, nežli výtvar naší fantasie; nic, nežli pouhý klam.

Kuže jak jest nám na to odpovědět?

Jsou tato statistická data, jímž materia, kate své tvrzení podporují, skutečně tak rozhodná a usměrňující, obychom proto zmíci, li víru ve svobodnou vůli člověka? Hlas skutečně skutky lidské také tak přírodnou zřízeny jako příliv a odliv, den a noc, léto a zima?

Těžko by bylo na stážku tuto odpověděti, ne, Dokázat mu, že život tento ošklivý je, to museli bychom začít od základu, vytkla, sou jest cestou ku svobodě, ale hřích a neštěstí takovému, v něm podstata vůle záleží, ne zlí činy zneužitím svobody, nepravou jak rozum a svoboda na vzájem se podmíně, svobodou jsou.

je, jak svoboda člověka roste, se umenšuje, Takový spisovatel by za jedno přitliv obliž, zneužívá a t. d. my a za druhé možno, že bychom jej ani

Museli bychom vykládati jemu o nepopírání, museli bychom. Nám jest protivníky naše lelném hlasu svědomí, o ritu zodpovědnosti, jen na půdě jich vlastně utkali.

s litostí a obrácení, o životu sebezpyčném.

(Dokončení.)

Opolna.

Číslo 9. 10. 11. Smirce: Knička dosti zvěřila. Přestánství...: č. 9. Pěkný sloh s jádrem, neměnně pravdy. Toliko m. hlasatelů slůž: hlasatelé (podle muž), č. 10. Vše bez úhony.

č. 11. Věrný to obraz středověku; mluva vzorná, toliko třeba m. výsina psati: výsina.

Dumy, več.: Klassická to skladba. Pandělích...: č. 9. Přemno jinak zcela zprůvoděnému pokračování třeba jen ve slovích „kýchání, svítání“ „sloužití“ a „kýchání, svítání.“

č. 10. Velmi zajímavé to dokončení. Celý cílonek svědčí o pěkných a zevrubných studiích v té věci konaných. Podobanství: Pěkná myšlenka v jemném pochmu, toliko poslední verš jest přesný.

Bůh ve fil...: Hlavníka tato jest důstojnou korunou svého výborného článku.

Přátelství...: Pozornost to kvítka s rozkošnou krásou a libovůní. M. síkora - výkora.

Aforismy: Vše velmi krásno a lahodno. Náš boj: Pěkná, duchaplná básnička, toliko verš „když umesli jsme tolik beď“ zní méně poeticky. Basni T. H. Ševč.: Velmi zvěřilý přiklad.

Príměření M.: V dokončení jest velmi zajímavé a sloh neúhonný. Před popelcem:

Pěkná poetická knesla, toliko „odnášej“ m. „odnášaji“ nemí ani básníkům dovoleno říci.

Katolické... Posudek úplně pravdivý. Vzhůru: Velmi zvěřilá básnička. Tak soudi:

li...: Sloh bez úhony a obsah vše pravdy. Vše velmi zajímavé. Bud vítán: Básně a spolu ságnou mluvou poetickou provedená to myšlenka. Indri přívocou: Až na verš poněkud přesna,

ty, z svých věcně svízích tukův - vše otlačí libozvučnou a hlubokotně zaznívá. Nosti: Všechno, toliko bol velmi plynou básničkou tu rozemkne maktičku. Podálky...: Sloh přesný a obsah věrně podle pravdy. Toliko m. „předhazovaný“ (germ.) slůž, vytklý.

Výstřelka: Velmi zajímavé.

Tole krásu kape psati posylají, možli posílají. Památce...: Sloh výborný a vzorný. (M. Lubacné.)

MUSEUM.

Tisk M. Perny v Brně.

Sušíl.

C. 13.

R. XII

Lbánsní Tarasa Kryhoroviče Levčenko. (10.) Sátek.

Ji to vůle Boží byla,
 Ji to sudba jí uvila?...
 Kostla v najmách, vyrůstala,
 V sirotu se zakochala.
 Jako holub holubínku
 Hochaň šuhaj děvčátku,
 Od večera do jitřenky
 Sedávala u vdovinky.
 Sedávali hovoříce,
 Přestí svého čekající —
 Dočkali se...

z Lichyngy.

Do vsí slavné Ukhrajiny
 Rozlehtly se velké zvony:
 Junáci by v divé hony
 Sedlali se koně dravé,
 Ostrčili si jable, meče,
 Chystali se v divé seče,

na veselí na kravé.

V nedělenku páno xanušenko
 V bubny bili, vyhrávali,
 Junáci by sluncečko noz vyjše,
 Na porchoš se nachystali.
 Vůra jedináčka vyprávěla,
 Ditě draché, svého syna,
 Sestra bratra svého vyprávěla,
 Sirotu však sirotina.
 Vyprávěla, koně napájela
 Od předešlého studnice;
 Zbraně vynášela: šavli glatou,
 Ručnice též hakovnice.*)
 Vypravila, mile sprovodila,
 Loučila se při šolíně,

*) Stejná zbraň, ručnice podobná.

Daroval sátek, vyšíváný,
By si vzpomněl na rožně.

Oj, ty sátku, sátečku můj,
Tkoň, vyšíváný !
Tolko slávy kozáckou —
Kýti sedlo zlaté.

Vstátla se, soužila se,
Složku slzou polevala,
Křivila, těžila se.
Co den Boží pyhlídala,
Co den Boží, v neděli až
na mohyly vycházejíc.

Minul rok, i minul druhý,
Na třetí až z boje
Kosou koně v Ukrajinu
Kozáčky svoje :
Hlíci vojsko — druhé — třetí —
Ka tím, děvčátko —
Košilej se, tobě vezou —
Hore pro srděnko :

Vozou tamě po přikroven
Plátno malovanou,
Ka rakvi tož se stánsinou
Smutně zadumanou,
Plukovník sám v černém hávě
Smutně hlavu kloní,
Ka nim páni jesauli *)
Horké slzy koní.
Kosou páni jesauli
Kozáckou chváty :
Kučnice tři hakovnice
A tři samopaly ;
Pánli zlatou, tvrdý pancíř
Všecok porubáný —
Spimi kluse s rozbitými
Kopyty kůň vrany.
Věti dře, kozáckou zbraň
K krve pívaje —
Na sedle praničkově
Sátek bílý vlaje.

*) jesauli = hejtmani..

Twirce či náhoda ? (Dot.)

kn.

Ač L.) Hustota původního plynu byla km. onoho plynu by vážilo 1 gr. Ale jak nepatrná. Naše země, jejíž obsah se pácí bylo možno, že hmota tak nepatrně hustá, na 2650 km., nevážila by ani 4½ kg., mě. by se zhušťila v takovou hutnost, v jaké síť sotva 50 gr., kdyby sestával z oné hmo, nyní se nám jeví? Zhuštění hmoty vůle ty plynové. Každý km. vždy váží 1,000.000 může se státi buď 1) zevnějším tlakem, gr. Teprve 250×10^{15} čili 250 tisíc bilionů buď 2) přitažlivosti jednotlivých částic

aneb 3.) snížením teploty. Zdána z podmínek těchto zhuštění plynu původní, že nevysvětluje. Nabit co se týče podmínky první, kdo jest, jenž by plyn onen aspoň na některém místě stlačil, když ve všem směru mimo plyn onen ničeho nebylo?

ad 2.) U podmínky druhé, která no rozegnáva, si dva případy a sice buďto že plyn nebyl po všem prostoru rozprostraněn — což spíše pravdě podobno — aneb že naplňoval všek ten prostor. Je případ první, koncentraci nikterak vysvětliti nelze, neboť plyn, že zákon Daltonova hledí vždy největší prostor zaujati. O přitažlivosti a koncentraci možno mluviti toliko ve případě druhém, ať mohl-li by se případ ten připustiti.

Přitažlivost jest dvojí: fyzická a chemická. Nelze zde mluviti o přitažlivosti fyzické, neboť a.) všude byl byž poměr mezi částicemi, mi plynovými sobě masky stejnými;

b.) že zákon akce a reakce každá částice, bouze síla přitahována, jakou částice při, tahující odpuzovala; c.) každá částice byla ze všech stran stejně přitahována a tudíž v klidu. Nemohl-li plyn přitažlivosti fyzické, se zhustiti, mohl tím méně chemické, která působí toliko při bezprostředném dotýkání a pronikání a obmezuje se toliko na velmi malou, neměřitelnou vzdálenost.

ad 3.) Zlývať tedy ještě poslední podmínka, totiž snížení teploty. Aby teplota,

na tělesa nějakého všec snížená býti mohla, potřeby jest, aby buď těleso z prostoru teplejšího do studnějšího přesazeno bylo, buď teplota tělesa byla větší než prostoru, neb aspoň těleso jiného studnějšího se dotýkalo. Velikoz plyn ve všem prostoru samojediný stejnoměrně byl rozprostraněn, všechny tyto podmínky ochlazení odpadají.

Všechy prostředky zhuštění hmoty ply, nové na jednom místě vysvětlili síla, mi fyzickými, jsou nedostatečné, zřejmě, že mezi nimi nenalezáme, jenž by ve klidu, now, tmařwa a studenou hmotu pohyb, a pohybem světlo a se světlem teplo a život uvést mohl. Síly fyzické nevysvětlují-li koncentraci, a nevysvětlují ani vzniku zrn a pohybů, tím méně polací; neboť koncentrace podmínkou jest zrn i polace.

„Ale což může-li koncentraci vysvětliti síla, tomi přirodními, mohla se státi náhodou?“ Náhodě vznik světa přisuzovali toliko, jako slopému uložiti obraz nakresliti. Ná, hoda má býti onen umělec, jenž ne jedno, nýbrž bezpočetné umělecké dílo vyvésti mohl, náhoda jest poslední mločistém všech, kteří buď přemýšleli nechtějí nebo nemohou, náhoda jest ono velké nic, ze kterého stvoření světa vysvětliti chtějí ti, kteří svět tento za dílo rukou božích neu, znívají, náhoda jest nerozumný důvod

vydávalo, co zřejmý řád ideje čisté, v skutku umělecké do sebe má. K vytvoření pak také, svým křesťanství samo jsouc zdrojem všech ideálů, nejlepších a nejhojnější poskytuje lát. A že ze zdroje toho, v míře přehojné čerpa, li výtečné, místy i různých škol, nejen vlas, tých ale i jiných, odtud sláva, odtud veličnost jejich. Církev katolická vezdy pečlivou byla poskytelkou všeho oboru krásného umění, proto také krásouma i šetřimou důvěrou k ní se utíkala i za doby svého pronásledování. Poslyšme, kteraký soud ve příčině té pronáší Theodor, dějepisec španělský; porovnáváje protestantismus s církví katolickou, říká: „Smutná to věc, že ústředí protestantů všude nejprve naměřeno bylo proti výtečným, pak malým vlivu lidského, které šlechtou péče církve katolické byly utvořeny a šetřeny.“ —

Vylíčivše tuto jako v obrysu, někdy, že slovy upřímnými veliký vliv a působení křesťanství na vzdělanost, doufáme, že vyprávěli jsme alespoň z části krívou domněnku mnohých, kteří křepce touží na to, že křesťanství od jakživa velikou osvětlou a vzdělanost přinesí, utlumiti, zejména pak církve katolické při vši síle a to učiňuje, aby lidé v temnotě nevědomosti udržela. Aby ze strany své lidem, již tak a po, dočasně se vyjadřují, rádi v tom věřovali, že nic není snadnějšího, nežli tak na plano

mluviti, tak přikro a nepřátelsky proti ně, si mendavičně vystupovati a nemile pravdě se opírali; avšak toho silně hojíme, že není také nic nespravedlivějšího, nic historicky pravdě odpornějšího, nežli touzom podobně. Hleďme pak slovy Guizota vrchu, počte, něho, jenž říká: „Čiřky občanské živly společnosti novověké byly v úpadku nebo v dělnosti samy. Církev samojedina byla spoleh i mladá i zřízená, samojedina byla nebyla určité podoby a zachovala celou svou, mladá, sílu a pružnost, samojedina měla spoleh i pořádek, jasnost i kázeň, obo to velké prostředky působení. A čím jiným mohl, guje se útvar a řád jakýkoli ve společnosti, nežli životem mravním, ruchem uměním z jedné strany a pořádkem a kázní z druhé? Církev ostatně bývala všemi velikými slázkami, tykajícími se člověka; bylať stávkami, se o vše, cokoli z přírody o sobě, o své bytosti a budoucnosti věděti toužíme. Proto také vliv její na vzdělanost novověkou byl velmi veliký, snad i mnohem větší, nežli jej vylíčili i nejpravší nepřátelé i nejhorlivější zastupcové její. V souce ganepřátelství osováním neb obranou její, nechtěli ji již leda ze stonoviska politického a neměli, kušim, ani posuzovati ji spravedlivě, ani přehlédnouti celou její rozsáhlost.“ —

Tak soudili pohanští Lechové o životě posmrtném?

Popr. - 0. -

Sakmile pak mrtvola pochována aneb znamenala-li však slovo „nav“ našim prěd, spálena aneb jinak duše vyvolována kým tolik, co ráj těžko dá se určit. Myslí, byla, vcházela duše buď do navi („k mo, však, že stěvní plynatelo' pohanští milé stěm“) aneb do noci černé. vlasti naší, o duších pravice glých lidí, že

Co do etymologie slova „navi“ učenci val. „Moréna je šipáše v noc černu“, nejinak ně se rozcházejí, nemohouce kloudného doba, si navi předsstavovali a vykládali, nežli ti se konce, poněvač etymologie slova na, za místo světlé, v němž přebývaly duše vi význam zcela opačný ukazuje význam, jich milých. „Světlo zajisté bylo dobfm, mu původním, pohanskému. Etymologie, tma však glým.“ (Kocel.) ky zajisté nav negnamená než záhubu. Navi tedy byla jasným a světlým místem. Ve staroslověncině znamená radost umrtv, slážených, místem moustálo zeleným, kde toli, mrtvý, mrtvola, staříšlo. to jest štěstí a spokojenost, proto ne pořídku

Do našich pravidel, mluvnických vzniklo slýšime v pohádkách a národních písních vyprávěti a zpívati o zelené louce: „Přišel na vané u-nav-jm; podobně z kys-ali - zelenou louku“ (atd.) kvas-iti.)

Ku prvotnímu významu „mrtvý“ přibyl jiný, „hrob“ totiž; v Alexandrově tím vy, znamem se píše: „Ustav jiným v navi bytlo, upadl sám též v psílo.“ A Dale, mil o knížeti českém Krokovi II, že „iše do navi.“ Podobá se tudíž, že nav tuto má význam hrob.

2) Thomas vypravuje, že Břetislav II. šel vy, káreli posvátné háje a vykláditi stráž pohřebu, které slavili lidé nad mrtvolami, aby zjednali poklid duším zemřelých.

Gregor Krok, Einleitung in die slavische Literaturgeschichte, pag. 119 & 120. - 3) Možná, že tímto významem sveden byv Ant. Jangmann píše: „Zdá se, že místo, kde duše odpočívaly aneb spaly, stíval

„Objei způsob přechní Lechové zachovávali („ta, se nazývalo“ - (Krok, l. c. str. 392.) maje za to, že mo k vrchu pohřebu mrtch („Záboj“) a „Donij starým byla navi tolik, co niva; tohoto slova však ve starých památkách nenalezáme. Možná také, že niva i starozemějši bylo kladem do hrobu. Tíz o tom vzniklo přímymkem z navi, a poněvač význam se J. Kocel, Průvlek země české str. 494 a sled. Dobře hořil, podženo slovo to za význam stánie zelené. -

Nebí a ráji měli staré pojmy jiné než ja-
ké my máme. Rozpoznávali velmi přístře-
ší a ráj. Kolem jim bylo to, čemu my říkáme
oblaka nebeská, nebo oblakové. Za nebe oblá-
čným bylo teprve světlo nebe (ráj), přiděleno
jsouc od nebe oblakového jakousi hračkou, kte-
rou viděli v blankytu nebeském, jenž se jim
zdál býti sklem; odtud tedy si vysvětlíme ma-
ho potášení v skloněných záměch, a skleněné
hoře, na kterou než hřívna se dostal, řekla
(mrakové to nebe) mu bylo prokročiti.

O tomto světem hračkou nebeském slyšíme
mluviti malého Čestmíra: „slunce pokročí na
světosti nebes,“ nýbrž i udržela se domněnka ta

šavná v ústech lidí, jenž má strach, aby
se nebe nasborilo.“

Na svědost nebeskou byl ráj sám, jenž choval
v sobě vše, co upomínalo na způsob života Slov-
ského národa, tedy na pastýřství a polníctví; byla
tam louka vždy zelená, kvítí, ovce a zelený háj.
V ráji bydleli bohové, pak duše zesnulých otců,
přítel a příbuzných, jakoz i lidé v Řech-
b. Křehob. „Stěží zaiče k stecem“ a „tři deset“ jich stíde
k stecem“; bydlely tam také duše dítel ještě
narozených. O těchto duších říkáme dosud,
„že na louce houby pasou.“ Nikomu jinému
nebylo v ráji místo připráno.

(Dokončení.)

O jsoucnosti Boží. (Pokr.)

A-

Když tvří, že Iliada Homerova, bá-
seň takové dokonalosti, nebyla nikdy
složena námahou genia přece známe
něčeho, a že prouhá náhoda jako rukou kostek
uvodla všechna písmena přesně v úpravu sa-
kovou, by ve versích plných souladu a roz-
manitosti bylo vyliceno tolik velkých uvolně-
by umístěny a spojeny byly tak všechny ve-
spolek, aby vymalován každý předmět se-
všim, co má nejnežnějšího, nejzdačnějšího
a nejžejí navějšiho, postlže by samovolně
každá osoba mluvila, vše svého roz-
ního způsobem tak prostomilým a tak si-
kupným? Ať si kdo soudí a přemítá, jak
chce, nikdy člověka rozumného nepřesvědčí,

že Iliada neměla jiného původu než náhodu.
Stejnak Cicero pronášel v letopisech Ennio-
vých; i přisádal, že náhoda nevyvedla by, nik-
dy ani jediného verše, tím méně básni. -
Proč by tedy člověk rozumný věřil v všem,
mír, zajisté ještě záporněji než Ili-
da, tomu, co jeho zdravý rozum mu nikdy
nedovoluje věřiti, o této básni? Hrák při-
kročí k jinému přirovnání, které jest od
sv. Řehoře Nazianského.

Kdy bychom ve světlici znamenali za p-
ponou nášhoj lahodný a souladný, věřili
bychom, že by náhoda bez vůle ruky lid-
ské byla vytvořila tento nášhoj? Řekli by,
řem, že by strunám houslovým samým

Druha mi sklátili — jara květ,
 Složili v zrazenou slzami zemi,
 Vyhnali, rakou mu křížičky liemi,
 Hassuli, mými náčejmi ušemi —
 Miláčku, katný bez te svět!

Horně už Hesno slunko v tvář
 Polibek ze glatých vekkává mltí,
 Z mohyly materi jarní už kvítí
 Shobovým větríkem v rozkvět se mltí —
 Vyschlo mi slza, shasla zář.

Ža slzy — protok poše mnou!
 Vlnivým tokem stěna a vyžýchá,
 V mltj sbroz vođa potěchu splychá,
 Svět stráša chlaďný hvězď četa litchá
 V kvěť moji oď žalu temnou. —

Legenda o sv. Prokopu. (Pokr.)

-0-

Něstřelo kušim šititi slovo o tom, jak
 Sovoďně vyličili dševďt zblžněnou a
 vlastimilovnou povahu starce učtu
 budičiho, jak hravě a lehce sdyplický život
 v jeskyni a zajímavé výstupy s Rarachem,
 tot sezná kazdy, jenž do čety volkolopě bš,
 ně te se ša, a jsem jst, že mileho sv. Proko,
 pa tak si za líb, že neodloží, šakid nepře,
 řte; chci jen na te poukazati, jak velobně
 vyličil nám zjev ve zpěvu III., kdy všakutni
 kraj proměnil se před zrčkem Prokopa stro,
 my posvátne kareli chltjícího, v kmela šš,
 něho vzbraňujícího jemu jednali tak:

„jeho hlava v azur nebes
 utajená, škalby kosti
 mohutné jsou šetky jeho;
 řidy hory, vous o šaty
 nekonočné šamné lesy,

přepásán jest lesklým pasem,
 řekou, jenž se leskne v slunci;
 a ten starcě kráčel k němu,
 blž a blž a mluvil šěně
 šumem vlny, šoplem líti,
 zpěvem pláči šlosy šesav:
 šigině, co žádáš na mně?
 Proč jsi přišel klid můj rušit,
 kácet moje staré šromy,
 z poštrých šrub řízy moji
 škozovat mi hnizda pláči.“
 Ano ščěň to gšá se nám býti tak volkolopa,
 že se po šobá, jakoby šálři jednání Prokopa,
 vo, který (II.) přece se švážil šromy ko,
 řeli, ne ššsti motivováno bylo. Šak šěně
 pošal nám šále šnen výjev v jeskyni (I.),
 kdy šživují bohové pokanšti před rozčechě,
 šou myšlí Prokopovu? Škopomenul při

přiležitosti tak vhodně zdáří vyliciti podobly
„starých botů.“ Kdož by nedojala skliva-li,
co přechodu sv. Prokopa a smrti jeho (II)?
Kdož nezasne nad živostí místní krajiny,
malby, jakou nám básník podává. Anž nám
zda se, jakobychem sami kráčeli s Prokopem
v těch tmavých lesích sazarských, jakobychem
sami žili onen život idyllický – a neprosetu
tuhým výrokem neoprávněného, řeknu-li, že
tak živě přírodnímaly – vyjma snad jediného
hátku – v literatuře naší dosud nemáme.
To at' jedním alespoň příkladem dovedu,
slyšme, jak líčí básník přechod jara:

„Vstřemulo mloďe jara
zemi snivé, zadrživé
Tmehu bílou loktus s hlavy,
zem se kochu pousmát,
zachvěla se v jarním slunci,
jako dítě zimomřivé;
bazy ale stásla s vlasů,
s černých lesů sních a jini
a juž nic se nešivila,
že křin její jednou z róna
byl pln mechu, komnatinek,
fialek a polsklivův.
Což to jaro dělo divy?
Kochne, zemíží jini stromů,
skočí – putno led na řekách,
výstane, skřivon vzhřítu leti.“

Ano, nám zda se, jakoby to mše, to přitvoř
řeká, by byly sazarské, mnohem lépe básníku

svěřily, jako romantická příroda italská;
jestli krajinomally ve sv. Prokopu dáleto
zdáříteji než ve skřince nedávno vyřané, „Kok-
na jihu“, kde podobné výjevy přírodní v Ha-
li popisuje.

Keměně povídá vzbuzuje v nás objektivnost,
s jakou dovedl básník od osobnosti své úplně
abstrahovati a věži opěvovanému cele se věno-
vati. Důvod onen v pravdě epický křiv, jenž
ovívá nás z básně té, křiv, jaký pocituje,
me, čtouce slovná díla metarstelného Kome,
na anebo starobylé naše památky básnické.
Křivěmu podobnému nejtmě zvykli v poeziji
moderní a proto zajiště povídá máš tím oprav-
nější, zláště uvážíme-li, že Thrichlický v
osobních básních svých po většině básníkem
jeť čistě reflexivním, sebou samým se zabý-
vajícím. Vyskudpujet subjektivita básníkov
v laganě sv. Prokopu až na samém lepru-
konci básně, křiv slovy dějemnými, plnými
citu vlasteneckého, odporučuje krajiny své
pod ochranu sv. Prokopa:

„Prokope! vis líp než básník,
jemazí hora pradá z ruky
poknutím, ba mnohem lépe,
že bys poznevo měl ostáti,
vyčistit zas řekou zemi,
vykoupat ji, osvobodit.
Nepomeni se, než zbyneut
nám všem i budoucím věchům,
dětud budou permittivi

šestiděl svých velkých stěr.

Kudiz' snami a svou pamět'

zohnat buďem všečným slovem

až do příštích pozdních věků.

Zdá se, že Auklitchův Prokopem svým směr mo-
 vý zahájil, jímž dokáže, že výška — ne bezpod-
 statně jemu činěná, — jakoby neustávaje si
 látky domáčí pouze v cizíne krásy poetické
 vyhlédával, jest a buď nepravdivou. Nejen
 že stral si dýš z řejin národních, nýbrž i způ-
 sobem ku vlastenectví vůbec vyložkytím jej
 zpracoval, což nejlepe jví se ze slov Prokopa.
 vých, zvláště pak ze zakončení básníkoval.
 Víru jen budu cestou, od současných po-
 líb našich dšeti zaneobřávanou, ubíraji se
 buď, jen tak stane se básníkem v pravě na,
 čím, jakými byli první básníci naši novo-
 věcí, a zároveň básníkem světovým.

Nemohu negramiti se o tom, jaký bojem
„legenda o sv. Prokopu“ má čtenářko čísti, a
jaké malady jej uvádí. Rozjistež každý pro-
čta ji pocíti spokojenost v nitru svém, poblí-
hu ku práci a vlastenectví. Nemůžet má-
byti lhostojno, jaký bojem stáby zaměřeno,
že plody básnické v nitru našem; vztyt
počije má byti léčitelkou bolesti našich,
vztyt má slozovati smutelníku ono vše-
li slzavé, má pragnášeti jej ku jiskru. Ať
že božme se, jak úkol svůj plní počije
ze úbočí naší? Bohužel, že melze čísti na
sládku tu odpovědi přiznave. Písoliti po-

zije od věky, kdy světlatná byla Byronova
nalézla následovníka a napodobitele též na
luzích řeckoslovanských, právě směřem opo-
ným. Ano od věky, co Akacha předčasně
zemřely zapěl nám svůj Máj, uhnízl se
namnoze i v poeziji naší milky bol, slask
a žal. Kto jest snadno vysvětlitelna. Ale,
ba chvilí válelo světem, netřeba ani chodi-
ti do chvilých chvilí venkovských, popatíme
kamkoliv, všude zeje na nás útrapy a bída
všeho druhu; by zasraubyj jsou s lid-
stvem večterým a neopustí nás dříve, až
vstane hliny chlaťno nás od nich odvělí.
Ten odluď dá se vysvětliti, že poezije toho
směru, jsouc tlumočnicki cílův lidských,
ač mnoho vystoupilo proti ní odporcův,
se udrželo až do dnešní věky, ano nejen
udrželo, nýbrž směrem tím i značně po-
kročilo. Mupřikáme, že básník i v tom
směru podati může dílo monumentní-
výšit Byron stal se takto jedním z předních
básníků světových. Tímou však plýtkou
jest, že kúsobí podobný směr, ne společ-
nost lidskou? A plýtku tu měl by i
básník uvážiti; nemůžeť mu býti lho-
stýna, jako odchovo' básnictvím svým pe-
leni. Muzě, stopujme předvístiv, jaký do,
jem zůstáváje v nás básni toho druhu?
Nespokojenost a vnitřní rozervanost!
Amislo naše poraně ranou hlu bokow a
belostnou, avšak lékův na zahojení ne,

poskytlu. Dáby jest nutný následek toho? legenda o sv. Prokopu povímanu zvláštního.
 Nic jiného, než jaký předsobí slouhá zlost: Libužet si mladší generace básnická, za
 — skupičest, nečinnost, resignaci — čili bez. poslední doby i v národě našem, ve zlost.
 starostnou vědomost ve svůj osud! Kto to. tím druhu poezije, jehož hlavní jest znám,
 multak, dovědčiji poměry našeho lidu, kow: opěvování smyslůst, čili bez sbaly
 stva nynějšího, odchovanec směru podobného. řečeno spásování mahoity; tat' stala se
 tuž, z toho náctu, věsti jen stručného a jaksi osou, kolem níž fantasie našich
 pouckního možno poznati, že a jak dale, počítu mladších se pohybuje, již věnují
 re na prospěch jest přelovosti literatury dru. své síly, svůj vzlet básnický. Pěšíje toho
 ku toho; a bohůst, že lidstvo samo pře. druhu rozšíření u nás hlavně vlivem poezije
 zyceno již rozervanosti z každé básně vzru. francouzské; bohůst, že křehlický sám
 stojící, nabývá vždy větší záliby ve spisech měrou nemalou ku rozšíření jejímu při.
 i vbalizujících prostý život lidský, mezi spěl — jednak sbírkou překladů svých z nej,
 jako popředně: legenda o sv. Prokopu: patu. novější poezije francouzské, jednak i plody
 lidu možno také vysvětliti onem bojem li. vlastním; dá se snad i v podobném směru
 ky, jež ve sloucim spůsobuje, sblud ona své. Posti krásných vypěstiti plodův, ac' setva
 žist, do jaké nás uvádí. Neú i to již uka. krásným nazváno byli může, co půjito cito
 zem povímanu božným, že za našich věku mravnímu. Než není úkolem mým šititi
 přestuje se legenda a to básníkem, jakým kř. se přeci te, ozvalit se proti ní za doby po.
 lický jest; tat' také dostatečným důkazem slovní hlasy vážnější, dobie nahlížejíce,
 toho, co vrtchu pověřeno. Z jiného však jak hlavně páry podobná atmosféra básnic,
 ještě hledíte, z něhož uvychli jsme halviti ká na všeteron život národa rozširuje, jejíky
 na výplochy literatury moderní, zaslubuje účinky bohůst již nyní v národě našem
 se objevují. (Zkončení.)

Opolna. (Zok.)

Číslo II. Twirce či máhoča? Dobrá filosofie v kourku přímé mluvy. Na hrani.
cích: Básnicka rozletila. Přesady lid: Něžná to odpověď liberalům. Výkazy: Nic
plno nápmostí uchvacující.

Vys. list. p. kanovník M. Procházka.

MUSEUM.

Tisk M. Perny v Brně.

"Církev a vlast-ty v mojich milují sestersky se nádrech.
Každá půl, každá má moje sráce celé."

Sušil.

C. 14.

r. XIII.

Modlitba v bitvě. (Bn.)

(Růman.)

Bože můj, chraň mne!
Smrticích xbrani' mne lekají' třešky,
kolem se křižují' plamenů blesky,
vojvodo bitev, modlím se k Tobě:
Chraň mne v té době.

Otče, buď při mně!
Doved'mne k vítězství, doved'mne k pádu,
uznávám soudi' Tvých všemocnou vládu,
veliký Bože! v hrozně té době
klaním se Tobě.

Bože já znám Te!
Listí když v jiseň šepotá hravě,
děla když rachotí v divoké vřavě,
plamene spásy, v každině době
posílám k Tobě.

Otče já ctím Te!
V ruce Tvé poroučím, Pane, své žití,
Tyš mi je dal, Ty xas můjž je vzítí,
smrt nebo život, jak libo Tobě,
v každé chci době.

Bože, buď při mně!
Vichci se kochati v rozkoši víru,
můžně jen bojuji x svatou víru,
vůli Tvá staň se..... V každé já době
nálezím Tobě.

Otče můj spas mne!
Palcířů koule když ůdy mé xrani',
a život odleti' jítlenkou ranni',
v té, dobrý Bože, rozhodně době
přijmi mne k sobě!

Čj soucnosti Boží. (Dok.)

Bdy bychom před očima měli krásný obraz hodící se nej lépe ku zobrazení této pěny, aby je představující na příklad přechodu přes moře pravidlosti stěže. Příprava k vymalování pěny růde, kdy ku slovu Mojžíšově vody se roz- děje se uměním, výkon pak jistě neřeba ani stupují a v domují jako, dříve, kdy aby šetrně slovednosti malířovy, mluví se k měř, přičítati posuchu přes hlubiny mořské přejíti mohli, náhodě. Neboť, tato pěna, namalovaná, již viděli bychom na straně jiné bezčetné zastupy možno, narovnat dílem umění a zároveň náhod, pranátoři důvěry a rádosli plných, ani k jest předmětem zkaleným, ber, ladu a skladu, nebesím ruce své porouchují; na straně druhé jinn, vyžaduje posuchu, trochu barvy, bělavé se xporocovali bychom, Faraona s Egypťany, ani stěže, ani třeba jaké podoby určitě, ani jaké jsou plni xmatku a xděšení vidouce plny spravy xysiv. A kde jest, jinn, by chtěl srovná- opřít se svážející a krocící jich pohltiti. vati nákresem této pěny s nákresem stěže souvislého, kde obrakovost, nejvyšší, nejvyšší a genius, nejmenší, opřijící se, xnalost pravidel, sotva mohl vyličiti, to, co vyobrazuje malba vyčtená?

Na mou věru, kdo jest, kdo by se opovážil říci, že, co slůvka čmárá náhodou, koštětem tuto po- Slyme pak i důkaz následující. Můžou vě- plátně, barvy samy o sebe, se svážují, by vytvořily vřelosti, tyto tváří vřelosti tak citlivé, tuto ládnou soustavnost postao tak činných, tuto narovnatost rásie, tyto rozrůzné svěsta, tyto došting, tuto důkladnou perspektivu, konečně všechno, to, co- koliko genius malíře dověde, na kupiti?

Tědme, dále a myslíme si, že malíř maluje, koně, a že nemá-li jistě trochu pěny u huby jeho barvu naznačiti. Malba ta vyxnačuje jistě, děj, který i sák byl by temný, nedovršený, kdyby nepěnila se huba koně toho. Pěna sama o sobě jest věc malicherná, a přece tak stěže malířem a nevole vedený mohl by onen, děj, jedinou a náhodou dobře a důkladně představovati. Než xajistě malíř již, má, ne bezúčelně vybrané barvy

Styíme pak i důkaz následující. Můžou vě- vřelosti, tyto tváří vřelosti tak citlivé, tuto ládnou soustavnost postao tak činných, tuto narovnatost rásie, tyto rozrůzné svěsta, tyto došting, tuto důkladnou perspektivu, konečně všechno, to, co- koliko genius malíře dověde, na kupiti?

Tědme, dále a myslíme si, že malíř maluje, koně, a že nemá-li jistě trochu pěny u huby jeho barvu naznačiti. Malba ta vyxnačuje jistě, děj, který i sák byl by temný, nedovršený, kdyby nepěnila se huba koně toho. Pěna sama o sobě jest věc malicherná, a přece tak stěže malířem a nevole vedený mohl by onen, děj, jedinou a náhodou dobře a důkladně představovati. Než xajistě malíř již, má, ne bezúčelně vybrané barvy

Styíme pak i důkaz následující. Můžou vě- vřelosti, tyto tváří vřelosti tak citlivé, tuto ládnou soustavnost postao tak činných, tuto narovnatost rásie, tyto rozrůzné svěsta, tyto došting, tuto důkladnou perspektivu, konečně všechno, to, co- koliko genius malíře dověde, na kupiti?

Tědme, dále a myslíme si, že malíř maluje, koně, a že nemá-li jistě trochu pěny u huby jeho barvu naznačiti. Malba ta vyxnačuje jistě, děj, který i sák byl by temný, nedovršený, kdyby nepěnila se huba koně toho. Pěna sama o sobě jest věc malicherná, a přece tak stěže malířem a nevole vedený mohl by onen, děj, jedinou a náhodou dobře a důkladně představovati. Než xajistě malíř již, má, ne bezúčelně vybrané barvy

pouhými mašinami. Ti filosofové, kteří ne-
příkladají ničádného sebevědomí xvirátům,
nemohou neurčit, že to, co pokládají slozým
a bezumyím na těchto mašinách, splývá
moudrostí a uměním po prapřívodci jeněto

pudy přičinil, jím a upravil pohyb
jejich. Tak filosofové, i nejodporlivější
domávají podobně, že látka a náhoda ne-
mohou vytvořití bez umění, co na xvirátech
spatřujeme.

Tak souditi pohanští Čechové životě posmrtném?

(6.)

Jako ráj, místo to blažencův, si myslili
jasný, opakem toho místo ono, kde duše
xlych po smrti mčskaly, bylo jim černým,
a říkali mu, noc černá. Časem totiž, když
lidé začali rozlišovati, ale po dobrého puzení
jsouce mravní povahou svou, neměli dosti
na místě jediném pro duše všech zemřelých,
njbřx počteba bylo místa jiného, kde x
každý člověk xly měl dožiti odměny platné
za své skutky xle. Tomohly jim opět útrapy
přirodní? Černé totiž mraky když xakaly
nebo jasné, lidé vidouce výjev tento, maně si
připomínali útrapy, jx bylo přestáti duším
tam, mčskajícím a pojmenovali místo to, piklí,³⁾
coi prvotně nemnamenalo, místo útrap a muk,
ovšem ale místo záru nebeského. Takox se
tedy podobá, nemyslití si pohanští předkové
„piklí“ někde pod zemí, spíše někde v oblacích.

Tam tedy přišly duše všech xlych, jako x
shora pověděno. Xlyin pak byl každý, kdo x
nějak uškodil, buď lidem jednotlivým, buď

některé rodině, buď celému národu, každému
tedy, kdo buď věru (věrnost) xradil, aneb plbu
svému nedostal, aneb kdi xnepekjoval, buď
vlast xradil aneb ji dokonce plnil a pustošil,
toma usláno v noci černé.

Ánámo jest, jak Čestmír do pole vgrazil
na knížete Vlaslava, jenž mčstě x ohněm
pustošil kraje rodné; kterak bojím spolu
se utkavše dlouho spolu xápasili, a Vlaslav
strašno po zemi se válil a Morana jej uspávala
v noc čenw jakožto vraka vlasti.

Itx podnes jest místo xrahencův, iceno,
temno. Když, jak křesťanství spřisodatně
začalo se ujímáti po vlastech našich, tehdy
významně návy x pohanské bohovidy
přijalo dogmatům víry katolické je při-
spusobivši a xpusobilo, že naši předkové
snáke pojali světlé víry křesťanské. Tak
ráj pohanxý vřduchový vykládali hlasatelé
o ráji poremském, v němž prvotí rodiče naše
žili a poproce dle biblického podání, klesli;

³⁾ Gregor Křek, op. cit. str. 120 a sled. — ³⁾ Malkenauer, Cís slova ve slovanských řečech str. 400;
Přek A B, Přek A D jest rodné. litevským pikis - smůla, slat. pila, se stněm. přetk. -

x ráje v duchovného, kde byly duše blažených, učinili nebe; a poněvadž DOK. NO. dobře svědčelo nauce křesťanské o pekle, i to slovo ponechali s tím, toliko rozdíl, že znamenalo vyhládku místo utrapi. Zvyklo a pověť ošeljakých pohanství, však, xhola, vykořeniti nedovedli; tím se stalo, že ušně přestý, usavy o věce posmitné, a vůbec o přisobech a mravech našich

předkův; a na naše doby, obrátíce se, jednat v pověstech, pohádkách, písních, národních, příslovích a pořekadlech, jakož za vypravování poukázáno bylo.

Připomenouti toliko ještě jest, abychom si všimli, dohodu odkazu přisobů svých a nedalimurabynanti, alebiv přelivělně obdali a xapisovali xbytky tyto vracně a důležitě.

Morální statistika. (Dok.)

(Dok.)

Nuže posuzujme nejdrže xprisob jejich logiky. Jak soudi? Některé skutky lidské jsou nesvolodny, tedy všechny skutky lidské jsou nesvolodny. Kdo neporhá ihned v soudu tomto nesoudnost? Xprávně by bylo všechny činy lidské jsou nesvolodny. Leč ne pouze to připouštíme, že skutek nějaký je nesvolodny, plyne z toho, že i vůle je nesvolodna? Veliký jest zde rozdíl mezi vůlí a skutkem. Skutek abych vykonal, mohu býti donucen; ale i vůle svou bych souhlasil jest věci zcela jinou. Než promiňme jim již nelogičnost, tuto a přisluje k věci samé.

Vystupímeli vysoko na věch a porazujemeli řeku, tu vypradá nám jako stříbrná, nehybná páska. Ale můžeme x toho souditi, že řeka jest nehybná, že nemá vln? A to platí i zde. Kdo chce dokonale poznati vůli samu, nesmí porcovati ji s výše, se statistických dat, jež málo o příčiny skutků se starají, ale

přistoupiti ku člověku, do vnitřa jeho, kde pravý jím pramen, jen zde poznati lze její plnění. Tak mimovolně postavě všeobecná otázka: Proč statistika tato nevrhá si muž, jež nad masu vynikají, aneb ještě lépe, proč obrátne se jim vyhýká? Věnovatě činy jejich, přílo, průměrně utaxují svobodu vůli a hluboce zasahajíc v rozpočty statistické, podivně mění onen vybažený zákon, nutnosti. Pořím jen jediný příklad. Roku r. 1856 v Rusku cirkulář od vlády na gymnasia vložil, jimž varování, sdružici před studiem, prav, poněvadž všechna místa přeplněna jsou, ihned xmrnil se počet posluchačů. Nuže, kdyby nějaký statistik, spolehaje se na zlatou zkušenost řekl: Zákon povolání xáda, aby v Rusku každoročně 300 posluchačů sludovalo převa, jak by asi srovnati se mohli xaltý tento shodek?

Ubohý zákon nutnosti, jenž tak pevný

jest, že jediným skřekem pění z ministerstva
rozáčen býti může! Vůči, ptejme se dále, proč
volí se k porovnáníoule lidské právě takové
činy, které nejvíce závisí na poměrech zevnějších?
Neboť kdo by upřel oči, jaký na snatky mají
np. společenské, mravní, náboženské, zvláště ale
hospodářské poměry. Vímne jen, v tom ohledu, v jaké
Dobrá, nebo špatná, zřná, vhodná, nebo nevhodná
doba mnoho přispívají k uspišení, nebo odložení
snatku. Kolik tu ordeků milostných račná-
vají, nebláhé kroupy, je štěstí naděje, milenců do
budoucnosti zapírdily? Proč neporoučí se i jiné méně
od zevnějších, okolností, závislé činy, ale především
činy dobré, o nichž nejlépe poznat by bylo klamství
duminky materialistů? Kdo sčítá modlitby, jež

každodenně, z pobouřných rtů k Bohu se nesou,
abnutý, jež v tichosti dobročinná ruka uděluje,
hladově jež sytí, nahlé, jež oděva, nemocné jež navšté-
vuje a těší. Jsou i činy tyto zákonem nutnosti
kázány? Řijmo, že divodý malicherní mate-
rialističtí proti svobodné vůli jež x. morální
statistiky čerpají, jsou velmi blbě, ano že v
nivec se rozplývají. -

Shoním slovy těch rakladatců, morální
statistiky „Četelka“, jež s tím nepřikládá je-
výsledkům tímto takové váhy, jak materialisté
to činí, pravi: „Nečím, že by se vzhledem k
výživám tímto svobodná vůle uprati mohla.
Achim, pouze, že tato činnost, sol na velmi
vřké more odkázána jest.“

Lumy večerní. (B.)

II

Vzpomínka bolná. Pod znakem kříže
Tvé tělo, drahý, ta, hruda, víže,
V mrtvých obci tvůj stanul let!
Kam, drahý, hrdě se dály vzdory,
Tak zmlkly prudké ty rozhovory,
Jemně ji soudil Boha i svět?

Umklly. Doznals a vyznals, Neří
Lil, v světě bon; jinde, neproměnný
Je život, tam se dme se xas!
Doznals a vyznals. Litovals přichy,
Kál upřímně ji mladosti hrchy,
Kdy plamen tvého života has!

Spíš soorně s prostinkým vesničanem,
Tenž neznaš světa, pod jedním stanem;
Hob obou libá, večerní, nach.
Vě slach zřídám na tvoji schránku.
Po bouřném zítě přiju ti spánku!
„Na shledanou v nadhvězdých končinách“!

Jest večer letní. — K' ve souladě
 Východní šero; svít na západě
 Vpíel nebi již se pronika'.
 Západlo slunce a pablsk zlatý
 Stonou na východě ve souzvuk spjatý
 Ze ducha mého dotýká'.

Před mými zraky rozřešen problém,
 Jak smrt a život a zlo jak s dobrem
 Na zemi v souhlas splývají
 Tam místo mrtvých, v něm popel, kosti
 A vedle v chatě vesničan prostý
 Ve svatém míru bývají.

Ve prosté mysli koření víra!
 Vesničan na krob v naději xrá,
 Po práci čeká pokoje.
 Juk, usná hvězda tkví v jeho hrudi,
 Iny pochybnosti v dál šerou pueď
 A nič' nitra rozvoje.

Jest večer letní! Nad krajem šero;
 Grobiká hlavou myšlenek stero.
 V tom xvonu „šve" s věcí xní.
 Modlím se xrak kvýchodu bočím,
 Tam věčnice se xjevuje mým očím,
 Jak xáruka by xzkříšení!

Pomněnka z mládí.

(Bn)

Kdykoli zaplone
 to jasné sluničko,
 vždy si jím vzpomenu
 na Tebe maticko.

Celovala jsi mě
 na svém rodném klonu
 a já lásku dýchal
 v drahé hlavy stínu.

„Sladké dítě moje,
 hle, to světlo boží!"
 Vidíš, jak ti kyne,
 po tvém líčku, toužící?

„Vidíš, jak se směje
 a milostně xáří,
 polibky, ti otiská
 do neviných tváří?"

„Milibe tě slunko
 ani ti nekyne,
 ale dříve v nebi
 jako ty neviní!"

Kdykoli vyjde
 ta luna x pod makii,
 vždy se mi xatřpytně
 slenka ve xrak.

Štenka ve xřaku
a belost v orděnku—
vedlas mě v chýřici
k nízkému okénku.

„Sladké dítě, drahé,
hle, to blédé světlo—
kdež jím nexastíní,
co ti sluncem ozkvetlo!“

„Kaplanou měsíčkem
žen i mužů líce,
kteří duši z nebe
nevzdali se svíce.“—

Kdykoli pohlédnou
ze spánku hvězdíčky,
vidím se na kelinu
zlatinké rodičky.

Has mi vlásky hladi,
libá horké čelo:
„vidíš hvězdou padlou,
jak se po ní stálo?“

„Hvězda padlá, dítě,
novým ohněm vzplane—
kdo všar z lidí klesl,
Pánbírčí, zda ostane.“

Ukolébavka matčina.

(L.)

Hajej, hajej, Baruško má!
očíčka zamři víčkama.
Kohoutek jíž je na křídě
a koťe dřímá v zahrádě.
Hajej! hajej!

Andělci, touží na kraji,
že si s tebou zde zahrájí,
hnědé koníky do skoku
nesou ti v níši po boku.
Hajej! hajej!

Ať ti chůška sdružená,
rovňáček ústka rúžená,—
bude v okénku xaničko—
zooláš si ze sna; mamičko!
Hajej! hajej!

Počátky cirk. lit. slov. školj na semeništi ostřihomském (Dok.)

th

čini obhájcové pravdy nedali, se touto odpo-
vědi vrchnosti odstrašiti; ale za 14 dní po
vzpomenutém oznámení na novo podali
žádosti, pooji návodem těchto Váňáčů. Prosbu
svou podpirali tím, že pouze za ty výhody
žádají, kterých účastní jsou bohoslovci řeči
maďarské.

Nedočkavě sice očekávali výrok vrchnosti, ale
byli odhodláni vrchnost i dále interpelovati;
pořadavě jimli jejich nevyhoví. Toužebně očeká-
vaný výrok představenstva přišel 30. prosince a zněl
takto: „Líbilo vám školy, chodíte do maďarské;
dám tyto stanovy přerušit tak, abyste se tam
i vy vzdělávat mohli. To ornam aj druhým Slo-
vakům.“

Odpoověď a návrh ten Slováci, mezi sebou jižně
uváživše, snesli se, na tom vstoupiti do školy
maďarské, pakli stanovy její účelu jejich pře-
měňeny a přepracovány budou. I proto 2. ledna
r. 1861 Kořetolevem Váňáčem byly opět před-
neseny vrchnosti podmínky, pod nimž
Slováci do maďarské školy vstoupiti se
uohlavali. Podmínky pak byly tyto: 1) Aby
každá třetí hodina věnována byla řeči
slovenské a kdyby to ne, aby každý třetí
rčník anebo práci svoji přednesl v řeči
slovenské. 2) Aby za předsedu volen byl
takový, jenž by o řeči dokonale uměl, jímž

aby byli dva. 3) Aby se zápisnice vedla v obou
jazycích.

Podmínky ty nemilo byly přijaty odp. rectora
nejmileji, však ještě od lidí maďarské školy
ba tyto byli jimi tak rozhorčeni, že raději
chtěli ze školy maďarské vystopiti nežli po-
žadavkům vlastně podmínkám Slováků po-
voliti. Následek toho byl, že 6. ledna byla
vydáno v té věci ultimatum, jež nebožtíkem
Radislavem Váchajem, bohoslovcem T. roku
Slovákům byti oznámeno znělo: „Konec
všechným věcem, maďari nemají školu ale
len škůlky, a proto vaše žádosti se nesplní.
Viac sa už neopavajte burit - bo ináč bude
následovať pokuta“.

Slováci kategorickou odpoovědí tou, veškeré
naděje prohlaveni neviděti už co počíti, kam se
obrátniti. Ale Bůh všemohoucí nedal zahynouti
křesťanům a spravedlivějším podniku. Jedna
příhoda dala zcela jiný obrát celé věci, a
dopomohla Slovákům k tomu, zč, tak
věčně a uytvále bojovali, po čem tak horoune
toužili, dopomohla jim k slovenskému
spolku, k slovenské škole.

Bylo to r. 1861, když věrní této synové
Slovenka, na rnek hluboké vřety a lásky
poslali básně, složenou od Stejána Beráka
bohoslovce II. r. k bláhé paměti biskupa a otce

národa slovenského Štěpána Mojsešovi, v
níž radost svou vyjevil nad dosažením
Nácie Slovenské. Hovor ten bohoslavec slo-
vat rozhrtil, bohoslavec maďarské, že i veřejně
v časopisech proti svým spolubratům vy-
stoupili, Slováky osvědčovali a bavičů, vlasti
zrádci, zaslavci a t. j. jin. spílali. Slováci
jsemu neviní, takovými křivdami do duše
byli uraženi a zarmouceni. Todebalo se
iž neo-prošných mladíků Slovenských k
p. rectorovi a tam sborne - in corpore pro-
testovali proti nespravedlnosti a křivdám
tím osvědčujíce se býti hotovými semeníště
opustiti, kdyby i na dále tak se s nimi za-
cházeti mělo. Dale žádali za dovolení, aby
veřejně v časopisech mohli vystoupiti a proti
neuzodivému osvědčování se hájiti. Tě osvědčali
na novo, že od spravedlivých požadavků svých
vzhledem slovenského spolku neustoupí.

Co vykonali, čeho dosáhli, o tom jakož i o
všech počátcích školy zápisnice mlčí. Ale
bez následků osvědčení to nekusalo, neboť
ihned svolána porada nad Štěpánem Beračkem
přivodcem básně, který za hlavu osvědčitelů
slovenské propagandy byl považován.

Nad hlavou ubohého mladíka s hlukly se
černé mráčky a divý hrom tak tak se ne-
rozditil mladý tento ale pevný duš slovenský.
V slavné radě rokovalo se o tom, aby mladík
tento jako hlava celého toho kučičstva byl
propter exemplum vyhnán. Navrch ten

už už by byl býval přijat, kdyby Běh, Lomo-
houci, který svou mocnou rukou ochraňuje re-
vizní, nebyl poslal anděla na pomoc ubohým
Slovákům v osobě osvědčeného pána barona
Michala Škette, historky a kanovníka ostř-
honského, rozeného maďara. Šlechtitný muž
ten vystoupil proti tomu, že Slováci se
provádědují pouze proto, že se ujmají své
řeči mateřské, ji cti a milují - doslovně se
vyjádřil takto: „Když tohoto vyhodíme preto,
že se chce vzdělávat v své řeči,“ tak nej-
lepší urobíme, když ostatních zoláštne
maďarův vypustíme, lebo to i stě robia; a
preto myslím, že slavná rada nedopustí sa
tuto prepiatosť. Konečně čiada m jak o
rodový maďar, aby se Slovačkom s tým
tolko práva dalo, jako maďarom, bo ich ešte
viac potrebujeme pre dievesku jako maďarov-
a nemôžu zať, že ich slovenské matky porodily.“
Tento spravedlivý hlas rozeného maďara
nerus tal ber účinku. Nikto si ozývaly nikde
hlas jako: „Florendorn! Dimittatur ille
panslav! Quis hoc fecit istum primum
ductorem“! Dimittatur propter exemplum etc.

Nás Beraček chtějí předejiti netez pocestov,
ktuž mu hrozilo; odebral se ihned k p. rectorovi
a žádal za propuštění. Ale rector neodvratil
od jeho umyslu slovy: „Kam chceš íst? Tu
zastaneš.“ a t. j. budes ordinovaný. Na to byl
ihned ductoris tva zbaven, a opustiv museum

*) U nás první praefekt, v Homouci general. -

chystal se k ordinaci. Konečně, — kdy, o tom nikdo neví, — ale brzo zajisté po zmirnění poradě bylo Slovákům oznámeno, že se jim dovoluje schůze odbyvati a v maturitě se vzdělávati, ovšem v té naději, že to brzo opět samo sebou zahyne. Ale chvála a díky Pánu mocná byla to naděje, neboť škola už 17 let stojí a dle Bisk, že sama od sebe nezamkne nikdy, neboť vždy se najde tolik věrných synů, kteří matku svou neopustí, kteří tomu velice vytrmívají spolek, jenž tak těžko vydobyt byl a za nejvyšších časů tak potřebný jest, zamknouti nedají. —

Můžeme si představit, radost a plesání bohoslovců slovenských, když jim byla škola povolena. Veškeré Slovensko plesalo, neboť dostalo Matici, všichni věrní bohoslovci slovo. jásali, neboť dlaně byl jim spolek slovenský.

Takmile bylo dovoleno Slovákům částečně schůze odbyvati a spolek utvořiti, s velikou radostí a chutí dali se hned do práce. Laska k maturitě a láska vzájemná byla hlavním jejich zákonem. Aby však byli uchráněni vstřípných nápadů a nespádů, postarali se hned o stanovy, jimiž by se řídit měli. Ti starší vypracoval Štěpán Božák, kteří však v jubilejním roce 1863 byly účelu přiměřeněji přispůsobeny a přepracovány. Novoročníátko dostalo jmeno „Církevní literární slovenská škola chovanců semenistě ostřihomského.“

Od toho okamžiku, kdy stanovy přijaty byly,

byla veškerá činnost a pracovitost stanovem této vědy přiměřena. První veřejná schůze bohoslovců slov. odbyvána byla 19. února, r. 1862.

Štěpán Božák přečítaje stanovy jim vypracované byl jednoklasně za svého předsedu zvolen, který však jen pod tou podmínkou onen úřad přijal, aby byl hned druhý předseda zvolen, který by onen úřad hned po jeho brzkém odchodu na sebe přijal. I. byl zvolen Krištof Vagač, boh. III. r. Podobně byli zvoleni i ostatní hodnostářů a vybor školy a tak z počátku škola činnost svou ve jménu Páně.

Naděje nepřekročila říci slovenské, že škola sama od sebe zahyne, chvála Bohu se dosud nevyplnila. Školův mnohé bouře a mnohé pokusy bylo již přestáti přece již 17 let stojí a dle Bisk i dále tvrdí bade. — Na otáčku zda přinesl již jaké ovoce a zda prospěla čím, církvi a národu, poukazuje jen, na to, že máme jakého spisovatele a narodovce na Slovensku, slášte pak v naší diocesi mezi mladšími kněžími, jsou to odchovanci a bývalí učové slov. školy. Že i velkých chyb měla na venek je tomu jistě není pochybnosti, ale o tom nyní pojednávati není myslitelné.

Pro nyní však chci jen poukázat na ty věci, které bohoslovci slov. podstoupiti museli, a by škola, spolek nejen pro semeniště ale i pro diocesi tak potřebný a významný vydobili. Bisk, dej, aby ještě za oás přivedli, všichni bohoslovci slovenští jak potřebný je pro ně spolek takový, ať-li blahodárně ne

vinici Páně účinkovati chtějí, Bůh dej, aby všichni nakládli potřebu, tuť a stali se úděly jeho. Bůh všemohoucí dej, aby už ráz procitli ve správnku netěsní synové národa a pracovali na národu roli dědičné. Bůh dej, aby se navrátili už nezdání a odrodili synové slovenští ku své matce a neháneli blátem pro tom, co každý věrný syn národa jako nejvyšší poklad osrdci svým nosí a přichováá; Bůh dej, aby už jedna pravda a spravedlnost pannaala na celém světě!

Legenda o sv. Prokopu

báseň od J. Vachlického. (Dokor.)

Podotýkám jen tolik, že básníku povždy šetřiti jest mravních zásad národa svého, a my bohudíky tak dalece jsme ještě nedospěli; abychom onen jed bore škodných následků do sebe liti mohli; snad dovedou to, pokračitelé Francouzové, my díky Bohu ne! Vímínují se jen pokud o věci té, abych poukázal na krásnou vlastnost básně pojednané, abych dosvědčil, že básně i bez nakoty může býti krásnou, vyletnou a uzenou; já tou legenda o sv. Prokopu skutečně jest. bytující ovšem již látko sama něs podobného, avšak povážíti důvody, že básníku modernímu nic není dosti svatým, dosti vanešným, co by podobným věci nepotřánil. Vše i Vachlický přiléhavosti k tomu měl, ba že by mlatem veskura krás a o oně uskali zhoubně se byla rozšířila, do karaje rýjmě místo ve zpevu V., kde slovy vyletný mi bohyni Zlodu popisuje, dokazuje líš místo ve ipse. III. — Dohružil, že nekce podobného usudku přitahujícího, pronesl o estetických plovcech Vachlického. Vše dospějme, že dovede na přístě uvěřet se i této Sireny soudně! —

Na rozchodnou.

Gradosti pohliázíme na letoší ročník Měsca a díky činíme za to Pánu, že vyplnil túžbu naši, že splnil přední mnohých pp. předchůdci a nové pluky jazyků bojovníků přivítal, na pole rápasnické o Měsce, v němž poprvé a nejpréměji objevila se vzájemnost slovenská. Časvad z vlasti československých nové přihlásily se sely, od Tatar pod nimž stoná ubohý lid slovenský, jakož i od Sumavy a hor Hukovských, kde sídlí bystří mysl a um věhlasný, přirazili ke nám Moravanům, šiky nadsěných jinaků, podali nám pravice bratrské a hle všude na praporech jejich bleskotě hušilo vo heslo „církev a vlast“. — Bratři, řiti diocesí! Alle počáten

krásný vzájemnosti bratrské učiněn, zde
může býti, toho zasvěcení a, no blaho-
cířnosti stane na cestě, polovinu
nikterak! To ke hanbě by jí bylo, to ha-

Tedy jenom vyko náno
Bude námi dílo stvé
Tedy jenom želané
Tvo body nám, svitné jaro
U velebné, jasné zore,

Pamatujte bratři, slov svých, pamatujte, slíby
svých! Ku konci nemohu nedati nejvě-
řejších díky ups. důst. p. kanovníku M.
Procházce za vzácnou přičině jakou
snahám našim ustavičně věnuje, naše plody
opravuje a i jinak radou i skutkem nás
podporuje. Nemohu nejředečňěji nepoděko-
vati dpp. F. Loukopovi a M. Hlástnému,
bašníkům našim proslulým, za přičině jir-
listů našim a jeho příspívatelům svědčící.
Rovněž velké díky budte všem příspívatelům
z Čech, Moravy a Slovenska za članky a horlivé

ona nikdy neučiní. Proto opouští letos
Museum přemile, jak po všicku čtyři leta de-
sil svých jsem podporoval s láskou, volám k
Vám bratři slovy našeho mladistvého básníka.

Nadšením když každý hře
Druhu podá ruku svou,
Takto bitvy na prostore
Ivideme se vítěznou,
Zhynou vrazi ve své vadoře.

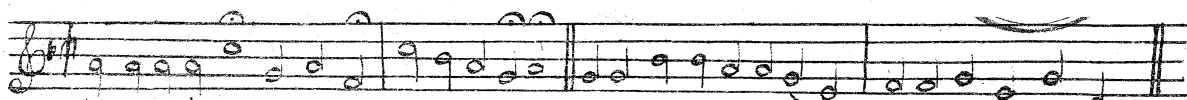
jich spolupůsobení, díky budte všem sp. od-
kazatelům a přínivcům Musca za účes křes-
a podporu hmotnou, jak Muscu letos více
než v letech předešlých pronikali, díky
budte konečně i bratrům A. Hochovi a
M. Habelkovi za laskavost, s jakou listy
tyto psali a ilustrovali. —

Slíbují, že vždy podporovati budu
společně a ušlechtilé snahy bohoslovců,
provolávám našim tupecům svým a bu-
doucím ročníkům Musca s dečíně.

„Kdár Bůh!“

Chorál prabylý z Kopřivnice.

(F.)

Svatý Václave, pros za nás! oroduj za nás! uže-ž se milé-ho přimluvej se za nás!

aby nám račil odpuštiti všechny hříchy naše, milý svatý Václa-ve, pros za nás Ježí-se!
* Zpívá se 3krát, po třetí se, milý svatý, až se Ježíse opakuje.